

Міністерство освіти і науки України
Національний університет “Острозька академія”
Навчально-науковий інститут лінгвістики
Кафедра англійської філології

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра

на тему:

Лексико-семантичні, структурні та функціональні особливості заголовків англомовних статей про війну в Україні (на прикладі онлайн-видання BBC)

Виконав: студентка II курсу, групи ЗМА-2

спеціальності: 035 Філологія

спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури

(переклад включно), перша – англійська

Олевська Милана Миколаївна

Керівник: кандидат педагогічних наук,

старший викладач П'янківська Інна В'ячеславівна

Рецензент: _____

Роботу розглянуто і допущено до захисту

на засіданні кафедри англійської філології

протокол № ___ від “___” _____ 2024 р.

Зав. кафедри _____ Анатолій ХУДОЛІЙ

Острогоз – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВЖИВАННЯ ЗАГОЛОВКІВ У ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	8
1.1. Поняття про заголовок.....	8
1.2. Функції заголовків.....	13
1.3. Класифікація заголовків за структурою.....	20
1.4. Функції англійських речень та словосполучень.....	26
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ, СТРУКТУРНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ АНГЛОМОВНИХ ГАЗЕТНИХ ЗАГОЛОВКІВ ПРО ВІЙНУ В УКРАЇНІ.....	35
2.1. Лексичні характеристики газетних заголовків.....	35
2.2. Типи газетних заголовків за структурою.....	45
2.3. Прагматичні типи заголовків.....	57
2.4. Функціональні особливості газетних заголовків.....	61
Висновки до розділу 2.....	67
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
Додаток А.....	79
Додаток Б.....	85
Додаток В.....	115
Додаток Г.....	122

ВСТУП

Війна, яка наразі триває в Україні, має важливе міжнародне значення. Вона впливає не лише на українців, але й на жителів багатьох іноземних держав, як у культурному, так і в політичному аспекті. З цієї причини безліч засобів масової інформації різноманітних країн висвітлюють події в Україні в газетах, журналах або ж електронних ресурсах, які транслюють новини у світі.

Художні твори, публіцистичні тексти, наукові роботи – здебільшого усі вони мають заголовки, не винятком є й газетні статті, на початку яких також часто зазначається назва, тому їх аналіз є важливим для правильного розуміння основної частини інформації, яка подається у статті. Варто помітити, що вже існують дослідження на тему заголовків. Зокрема поняття про заголовок вивчали такі вчені, як Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [22], Дерпі Дерпс (Derpy Derps) [16], Мазанович М. І. [6, с. 22-25], Чижевський В. С. [12, с. 40-41], Коритнік Д. Ю. [4, с. 30-31], Челецька М. [11, с. 1], Ануфрієва Н. Д. [1, с. 7-8], Мовчан О. В. [7] та Ротон Н. [8, с. 58-59], а їхні функції досліджували Мілінд Туллу (Milind Tullu) [24], Дерпі Дерпс (Derpy Derps) [15], Коритнік Д. Ю. [4, с. 31-32], Чижевський В. С. [12, с. 41], Зайцева В. В. [3], Кучерова О. О. [5, с. 34], Федорова Ю. [10, с. 134-138], Шаповалова Г. В. [13]. Тобто, як помічаємо, це дослідження не є новим. Проте важливо, що тема цієї наукової роботи не надто поширена, адже під час її написання нам ще не траплялося спеціалізованих статей присвячених вивченню заголовків саме про війну в Україні.

З цієї причини, **актуальність** дослідження лексико-семантичних, структурних та функціональних особливостей заголовків англomовних статей про війну в Україні на прикладі онлайн-видання BBC [26] полягає у недостатньому вивченні того, як іноземні засоби масової інформації подають новини на цю тему, що безпосередньо впливає на формування загального враження про події в Україні. Дослідивши англomовні заголовки з онлайн-видання BBC [26], ми дізнаємося їхню будову та функції, тобто мотивацію автора при виборі тієї чи іншої назви та проаналізуємо їхнє лексичне наповнення. Це, у свою чергу, допоможе прослідкувати тенденції

висвітлення війни з боку англомовних засобів масової інформації та зрозуміти ставлення іноземців до цих подій та України взагалі.

Мета цієї роботи – дослідити лексико-семантичні, структурні та функціональні особливості заголовків англомовних статей про війну в Україні (на прикладі онлайн-видання BBC [26]).

Завдання дослідження:

- 1) сформулювати загальне поняття про заголовок;
- 2) опрацювати інформацію про функції заголовків та визначити аспекти аналізу відібраного матеріалу у цьому дослідженні;
- 3) проаналізувати структурні типи англійських речень та словосполучень, якими можуть виражатися назви;
- 4) встановити функції, які виконують речення та словосполучення в англійській мові (прагматичний аспект);
- 5) з онлайн-видання BBC [26] провести вибірку заголовків про війну в Україні;
- 6) проаналізувати лексичне наповнення заголовків;
- 7) здійснити поділ назв про війну з точки зору особливостей побудови;
- 8) описати прагматичні характеристики речень, якими виражаються заголовки, та класифікувати їх за функціональним аспектом.

Об'єктом цієї роботи є англомовні заголовки про війну в Україні.

Предметом – їхні лексико-семантичні, структурні та функціональні особливості.

Матеріалом дослідження є 299 англомовних газетних заголовків. Джерелом дослідження стало онлайн-видання BBC [26], яке було засновано у 1922 році в Лондоні, Велика Британія. Під час відбору матеріалу ми, перш за все, звертали увагу на ті заголовки, у яких описувалися важливі події російсько-української війни. Варто зауважити, що у вибірці є й назви, які повідомляють про те, що безпосередньо відбувається на полі бою, а також заголовки, присвячені політичному врегулюванню війни, а саме: у них йдеться про зустрічі політичних діячів, обговорення важливих питань, які виникають під час війни, на засіданнях міжнародних установ та

підтримку України з боку урядів іноземних держав. Важливо, що до вибірки ми зараховували й ті назви, у яких хоч і розповідається про суспільну сферу життя, але ці явища пов'язані з війною в Україні.

Для якомога детальнішого дослідження англійських газетних заголовків про війну в Україні у науковій роботі ми застосовували такі **методи дослідження**:

- 1) Заголовки було відібрано з онлайн-видання BBC [26] **методом вибірки матеріалу** по 20-25 одиниць щомісяця протягом періоду тривалості війни з травня 2023 р. по березень 2024 р.
- 2) **Описовий метод** використали для опрацювання теоретичної інформації про заголовки, а саме: і для формулювання визначення цього поняття, і для аналізу їхніх функцій, і прагматичних характеристик конструкцій, у формі яких подаються заголовки, й способів утворення, тобто для вивчення типів англійських речень та словосполучень. Цей метод було застосовано й для практичного аналізу заголовків, зокрема для поділу відібраного матеріалу за функціональним аспектом та прагматичними особливостями конструкцій, якими виражаються заголовки.
- 3) За допомогою **зіставного методу** ми порівняли заголовки з реальною ситуацією в Україні, щоб прослідкувати достовірність інформації у британських ЗМІ; порівняння відбувалося на основі української та англійської мов.
- 4) **Структурний метод** було застосовано під час дослідження заголовків за особливостями будови. За допомогою цього методу було здійснено членування конструкцій та аналіз їхніх основних компонентів, а після цього коротко підсумовано результати такого поділу шляхом виділення груп речень та словосполучень відповідно до структурних характеристик кожного заголовка. Ми використали такий підвид структурного методу, як аналіз за безпосередніми складниками, який полягає у поділі мовної одиниці (речення або словосполучення) на частини. Структурний метод було використано й для дослідження заголовків за лексичним наповненням, адже цей аспект також передбачає поділ конструкцій на компоненти для

пошуку конкретних лексем, на основі яких було сформульовано відповідні класифікації.

- 5) За допомогою **методу групування** ми розподілили зібраний матеріал за спільними ознаками, адже мета цього дослідження – це аналіз інформації, яку подають англомовні ЗМІ, а також детальне вивчення лексичного наповнення, структури та функцій заголовків, що передбачає їх поділ на групи.

Завдяки **прийому індукції**, який полягає в опрацюванні окремих відомостей, щоб зробити висновок про загальну тему, ми, опрацювавши велику кількість заголовків про війну в Україні, систематизували їх у відповідні групи на основі спільних ознак за структурними, функціональними та лексичними аспектами. Такий детальний аналіз дав можливість якомога глибше дослідити заголовки, зрозуміти ідею автора, його ставлення до подій, адже ми вивчали й лексичне наповнення назв, і їхню будову, і функції.

Наукова новизна:

Проаналізувавши наявну теоретичну інформацію, ми підлаштували результати досліджень інших вчених під тему цієї магістерської роботи та сформулювали власне визначення поняття “заголовок”, крім того, на основі опрацьованих матеріалів подали перелік найпоширеніших функцій, які можуть виконувати назви. Загалом, використовуючи висновки, зроблені вищевказаними вченими, нам вдалося детально дослідити відібрані заголовки про війну в Україні з онлайн-видання BBC [26] за різними характеристиками: лексичними, структурними, функціональними й прагматичними особливостями конструкцій, якими виражаються назви, що в підсумку посприяло створенню відповідних класифікацій. Крім того, такий детальний аналіз допоміг краще зрозуміти зміст кожного заголовка, що в сукупності вплинуло на формування загального враження про ставлення іноземців до війни в Україні та достовірність висвітлення цих подій у міжнародних ЗМІ.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що одержані результати можуть бути корисні для тих, хто вивчає інформацію про війну в Україні на основі англомовних ЗМІ (у нашому випадку онлайн-видання BBC [26]) – журналістів,

соціологів, політологів, культурологів та істориків, які хочуть дізнатися про позицію іноземців щодо питань війни, адже ми досліджуємо англomовний матеріал та аналізуємо його українською мовою, тому читач матиме змогу прослідкувати достовірність новин, які подає та чи інша газета або канал, та порівняти їх з першоджерелом (тобто українською версією повідомлення про певну подію). Наукова робота також може стати цінним джерелом під час вивчення питання війни у міжнародному контексті. Це дослідження є важливим й тому, що через декілька років, а, можливо, вже й зараз пишеться багато книг і праць, головною темою яких є війна в Україні, а матеріал, поданий у цій роботі, може бути застосований під час їх створення, адже, використовуючи наші напрацювання, автор матиме змогу проаналізувати українсько-британські відносини у період війни та ставлення іноземців, зокрема британців, до подій в Україні. Тобто ця наукова робота може стати повноцінною базою для аналізу різноманітних питань у суспільно-політичній сфері.

Результати дослідження **апробовано** у вигляді статті за темою “Функціональні характеристики заголовків про війну в Україні (на прикладі онлайн-видання BBC)” у Науковому блозі Національного університету “Острозька академія” від 28.11.2024.

Щодо **структури роботи**, вона складається з двох розділів, перший з яких теоретичний, а другий – практичний. У першому розділі ми досліджували поняття “заголовок” та його функції, також вивчали найпоширеніші типи англійських речень та словосполучень, якими виражаються заголовки, й прагматичні характеристики відповідних конструкцій, оскільки для кращого розуміння змісту речень, у формі яких подаються заголовки, потрібно детально ознайомитись і з їхньою будовою, і функціями. У другому розділі ми аналізували зібраний матеріал на основі характеристик, які детально описано у теоретичній частині. Зокрема, ми досліджували відібрані заголовки з онлайн-видання BBC [26] та класифікували матеріал за трьома характеристиками: лексичним наповненням, особливостями побудови та функціональним аспектом.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВЖИВАННЯ ЗАГОЛОВКІВ У ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

1.1. Поняття про заголовок

Заголовок – це один з найважливіших елементів будь-якого літературного твору і наукового або публіцистичного тексту. У цьому дослідженні нас найбільше цікавить використання заголовків у англійських засобах масової інформації. Коли людина відкриває книгу, газету або журнал, перше, що вона помічає – це назва, саме під час ознайомлення з нею ми розуміємо, про що йдеться далі, й орієнтуємося в матеріалі. Тому заголовок повинен бути тісно пов'язаним з основною частиною статті або твору, зацікавлювати читача та спонукати до прочитання основного тексту. Слід розуміти, що саме після ознайомлення із назвою людина вирішує, чи продовжувати прочитання, чи цікавить її порушена проблема.

Вважаємо, що для дослідження цього питання, перш за все, потрібно з'ясувати, що ж називають заголовком у друкованих джерелах. Англійський електронний словник “Cambridge Dictionary” [14] подає таке визначення цього поняття, а саме “headline” – це набір слів, надрукованих великими літерами, який використовується як назва газетної статті або новин, які повідомляють по телебаченню та радіо [14]. Відповідно, таке тлумачення є підставою розглядати заголовок як частину будь-якого публіцистичного тексту.

Звісно, існує безліч англійських джерел, у яких детально досліджено поняття “заголовок”. Наприклад, у статті “Заголовок у творі” [22], автором якої є Річард Нордквіст (Richard Nordquist), назва – це лінгвістична одиниця (слово, словосполучення), яке передає тему та зміст написаного, зацікавлює читача та визначає характер поданого тексту, тобто, знову ж таки, ставлення автора. Інколи після заголовка може вживатися й підзаголовок, який уточнює ідею твору [22]. Використання такого прийому є дуже влучним, адже після ознайомлення з ним ми маємо змогу краще зрозуміти подану в основній частині інформацію, навіть перед її прочитанням.

Дерпі Дерпс (Derpy Derps) у статті “Які слова писати з великої літери у заголовку” [16] висловив думку про те, що заголовок можна також розглядати як одиницю, основне призначення якої – привернути увагу читача, тобто після її прочитання людина або ще більше зацікавиться порушеною проблемою, або навпаки втратить інтерес до тексту [16].

Окрім англомовних джерел, знаходимо й роботи українських лінгвістів, які досліджували тему заголовків у англійській публіцистиці. Мазанович М. І. у науковій роботі “Лексико-семантичні особливості англомовних газетних заголовків” [6, с. 22-25] зазначає, що заголовки лексично та за способом подання відрізняються від офіційної англійської мови, журналісти роблять це для того, аби досягти основної мети заголовка – чи зацікавити читача, чи збільшити аудиторію, чи підкреслити важливість новини. Також у роботі зазначено, що англомовні назви статей дуже стислі, але водночас інформативні. Щодо лексичного наповнення, то англійські заголовки часто складаються зі слів, які мають абстрактне значення, проте вони, все ж таки, не втрачають своєї чіткості. Нерідко трапляються й скорочення, аббревіатури або слова, складні за структурою. Важливою особливістю є те, що вони містять власні назви або імена, саме це додає заголовку точності. Також неодноразовим явищем є вживання емоційно забарвленої лексики, цей прийом надає назвам метафоричності та допомагає привернути увагу читача. Відмінною рисою заголовків у англомовній публіцистиці є те, що вони водночас повідомляють загальну та конкретну інформацію. Підсумовуючи написане у роботі, Мазанович М. І. вважає, що заголовок – це назва публіцистичного твору, яка має особливий спосіб подання та є функціонально насиченою [6, с. 22-25].

Англомовні заголовки також досліджено у праці “Семантико-стилістичні особливості перекладів заголовків сучасного англомовного публіцистичного тексту економічного спрямування” Чижевського В. С. [12, с. 40-41]. Автор вважає, що заголовок є таким засобом, який допомагає знайти необхідну інформацію серед великої кількості публіцистичних статей. Він зауважує, що правильно сформульована назва обов’язково є стислою, але інформативною, зрозумілою,

відповідає основній частині тексту, передає ставлення автора до проблеми або ситуації, поданої в основній частині, та є стилістично забарвленою [12, с. 40-41].

Коритнік Д. Ю. у науковій роботі “Особливості перекладу заголовків у сучасних англомовних онлайн-газетах” [4, с. 30-31] подає неоднозначне тлумачення поняття “заголовок”. Дослідниця вважає, що, з одного боку, назва є певною мірою незалежним компонентом цілісного тексту, адже вона займає першочергове місце у всій статті, але, з іншого боку, заголовок – це одна з багатьох складових частин публіцистичного тексту і він завжди пов’язаний з основною інформацією. При створенні назв завжди використовується експресивно забарвлена лексика, що допомагає виконувати їхні основні функції та передавати важливі стилістичні особливості тієї чи іншої газети. Заголовок – це лінгвістичний засіб, який вживається перед будь-яким текстом і коротко передає його зміст. Вони можуть виражатися словосполученням, реченням або навіть одним влучним словом. Крім того, це один із засобів привернення уваги до твору чи газети. Тобто людина, прочитавши заголовок, вже більш-менш розуміє, про що йдеться в основній частині. Важливо, що газетні заголовки мають характерні риси, які відрізняють їх від інших типів назв. Вони повинні відповідати стилю написаного, бути достатньо науковими та інформативними, у них рідко вживаються просторічні слова, оскільки це не притаманно публіцистичному стилю [4, с. 30-31].

Мовчан О. В. у праці “Жанрово-стилістичні особливості англомовних заголовків” [7] вважає, що заголовки – це стислі одиниці тексту, які за допомогою кількох слів, використаних для передачі основної інформації, можуть зацікавити читача та спонукати його прочитати весь поданий матеріал. Слід зауважити, що для формулювання заголовків використовуються особливі стилістичні засоби [7]. Мовчан О. В. не лише згадує основне призначення заголовків, але й зауважує, що існує, так би мовити, стиль побудови назв, саме тому вони значно вирізняються серед інших частин тексту.

Проаналізувавши праці українських дослідників-початківців, які вивчали англомовні заголовки, варто узагальнити, що отримані результати так чи інакше свідчать про те, що заголовки в англійській публіцистиці все ж не варто

співвідносити, наприклад, з назвами творів мистецтва, адже це особливий вид, який має такі лексичні та стилістичні характерні риси, які притаманні лише публіцистичним текстам.

Окрім праць англійських дослідників та українських, які вивчали саме англомовні заголовки, є чимало наукових робіт, написаних на основі україномовного матеріалу. Однією з таких є праця Челецької М. “Архітектонічно-заголовкова модель поетичної книжки І. Франка «З вершин і низин»” [11, с. 1], у якій авторка вважає, що заголовок – це одиниця, яка передає зміст написаного і на початковому етапі прочитання твору або статті допомагає хоча б приблизно зрозуміти його сенс та ідеї автора, які він хотів передати [11, с. 1].

Ротон Н. у статті “Структурно-функціональні особливості текстів засобів масової комунікації” [8, с. 58-59] стверджує, що заголовки використовуються для привернення уваги читача та його ознайомлення з основним текстом. Дослідниця вважає, що заголовки пов’язані з анотацією або ж вступом до головної частини інформації, у них можуть використовуватись різні структури та лексеми, які, перш за все, дають оцінку описаній ситуації. Анотації до публіцистичних текстів здебільшого є емоційно забарвленими, саме тому прослідковується їхній зв’язок із заголовками, адже ці обидві частини тексту допомагають автору зацікавити отримувача. Також варто зауважити, що вступ та заголовок до новин з інтернет-ресурсів є більш експресивними, оскільки це ті єдині частини тексту, які відображаються на головній сторінці онлайн-видання, тому вони повинні бути такими, щоб точно привернути увагу користувача [8, с. 58-59]. Дослідниця назвала основні характеристики заголовка та проаналізувала зв’язок назв публіцистичних статей зі вступом до них, що є доречним, адже і заголовок, і вступ виконують подібні функції.

Ануфрієва Н. Д. у статті “Структурно-семантична специфіка газетних заголовків” [1, с. 7-8] зауважує, що заголовок є однією з найголовніших частин будь-якого публіцистичного тексту, це така одиниця, яка завжди використовується під час публікації новин. З цієї причини заголовки у сучасних ЗМІ є дуже стислими, проте емоційно забарвленими, з цією метою використовуються такі граматичні та

лексичні структури, які дозволяють дуже коротко передати зміст тексту та уникнути подання додаткової інформації. Проте нерідко заголовки складаються й з підзаголовків, головне призначення яких роз'яснення та конкретизація того, про що повідомляється у головному заголовку. Також дослідниця вважає, що у кожній назві повинен прослідковуватись авторський стиль, таким чином, наприклад, різні статті одного журналіста будуть більш схожими між собою [1, с. 7-8]. Загалом Ануфрієва Н. Д. називає головні характеристики газетного заголовка, й, крім того, акцентує на важливості авторських засобів, які роблять назви та основний текст цікавими та впізнаваними.

У “Словнику української мови” [9] заголовком є: “назва будь-якого твору, його частини, розділу або статті, повідомлення, назва газети, журналу” (цит. за: [9]). Порівнюючи визначення поняття “заголовок” у “Словнику української мови” [9] та проаналізованого раніше ідентичного терміна у електронному словнику “Cambridge Dictionary” [14], помічаємо, що обидва визначення подібні, оскільки вони здебільшого пов'язані з назвами публіцистичних текстів.

Усі проаналізовані думки дослідників про заголовки так чи інакше мають спільні риси, найважливіше – назва має відображати інформацію, подану в основній частині, виражати ставлення автора до порушеного питання та привертати увагу читача. Щодо структури, то науковці погоджуються, що заголовок здебільшого виражається словом або словосполученням.

Опрацювавши чимало різних визначень поняття “заголовок”, було сформульовано таке тлумачення: заголовок – це одна з найголовніших одиниць будь-якого твору, яка передає зміст написаного, головну проблему, описує не лише текст, а й позицію автора з приводу важливих питань, висвітлених у творі або статті, це засіб привернення уваги читача. Це визначення стане у цьому дослідженні своєрідним підсумком різних думок з приводу цього питання, зокрема таких вчених: Річарда Нордквіста (Richard Nordquist) [22], Дерпі Дерпса (Derpy Derps) [16], Мазанович М. І. [6, с. 22-25], Чижевського В. С. [12, с. 40-41], Коритнік Д. Ю. [4, с. 30-31], Челецької М. [11, с. 1], Ануфрієвої Н. Д. [1, с. 7-8], Мовчан О. В. [7] та Ротон Н. [8, с. 58-59].

Отже, важливо правильно формулювати назву, оскільки це перше, з чим ми ознайомлюємось перед прочитанням статті або художнього твору. Іноколи трапляється таке, що заголовок не відповідає змісту написаного. Саме тому потрібно мати приблизний варіант назви перед початком роботи над основною частиною, але після викладення всієї інформації слід ще раз проаналізувати заголовок та обрати той, який найбільше підходить до основного тексту. Варто зауважити, що для детального аналізу заголовків потрібно не лише сформулювати визначення цього поняття, але й з'ясувати, які функції вони виконують.

1.2. Функції заголовків

Здебільшого усі книги, твори, статті мають заголовки. Звичайно, у кожному друкованому джерелі автор описує різні явища, події, ситуації та об'єкти, саме тому усі назви відрізняються за будовою, за емоційним забарвленням, а головне – за функціями. Багато дослідників у своїх працях досліджували не лише поняття “заголовок”, але і їхні функції, а саме: Мілінд Туллу (Milind Tullu) [24], Дерпі Дерпс (Derpu Derps) [15], Коритнік Д. Ю. [4, с. 31-32], Чижевський В. С. [12, с. 41], Зайцева В. В. [3], Кучерова О. О. [5, с. 34], Федорова Ю. [10, с. 134-138] та Шаповалова Г. В. [13].

Опрацювавши матеріали досліджень, які подають англomовні фахівці, зауважили, що Мілінд Туллу (Milind Tullu) у статті “Написання заголовка та анотації для дослідницької роботи: лаконічність, точність та прискіпливість – це головна умова” [24] з точки зору функціонального аспекту виділяє три типи заголовків:

1) Описовий – у ньому йдеться про зміст дослідження, розкриваються головні проблеми, називаються важливі ситуації, об'єкти, але у ньому немає висновку, підсумку для певного питання, читач може лише самостійно припускати, який буде результат, із заголовка він дізнається тільки зміст написаного.

2) Декларативний – у такій назві, на відміну від описової, подається висновок того, про що написано в основній частині. Такі заголовки не є дуже поширеними, оскільки вони можуть відштовхувати нас від прочитання матеріалу. Коли ми

ознайомлюємося з певною інформацією, то хочемо припускати, який же буде результат, хочемо відчутти себе дослідниками, а декларативні заголовки вже на початку статті заявляють про результат, що не є цікаво.

3) Питальний – це заголовок, який подається у формі питання. Здебільшого це і є головна проблема, порушена у статті. Такі назви хоч і зацікавлюють читача, спонукають його шукати відповіді, але й водночас відволікають, оскільки він може зосередитися на конкретному питанні та не звернути увагу на інші важливі факти [24].

Класифікація Мілінда Тулли (Milind Tullu) є дуже лаконічною, дослідник конкретно визначає головні особливості кожного типу заголовків, тому не виникає жодної плутанини під час практичної роботи із назвами. З цієї причини вона стане основою для практичного поділу відібраного матеріалу за функціями у другому розділі цієї роботи.

Дерпі Дерпс (Derpy Derps) у статті “Типи заголовків” [15] також виділяє три види назв: описові, сугестивні та комбіновані. На думку дослідника, описовою є назва, яка коротко, доступно та точно передає тему твору. Тобто читачу відразу зрозуміло, про що піде мова в основній частині. Також він виділяє і сугестивні заголовки, які тільки натякають на тему, тобто ми, прочитавши назву, не зрозуміємо зміст статті, як це можливо у разі використання описового заголовка. Читач може лише припускати, про що йдеться, але точно не зрозуміє тему відразу після ознайомлення з назвою. Дерпі Дерпс (Derpy Derps) також виокремлює третій тип заголовків – комбінований. У ньому поєднуються ознаки описового і сугестивного. За структурою це два заголовки, які об’єднуються в одне речення, думку. Часто такі назви поєднуються за допомогою сполучників або розділових знаків (двокрапки); найчастіше спочатку подається сугестивний заголовок, а потім – описовий [15].

Дерпі Дерпс (Derpy Derps) аналізує назви узагальнено і виділив лише ті, які чітко описують зміст, заголовки, які лише натякають на тему написаного і ті, які є сполученням обох проаналізованих вище типів, тобто містять і точну описову частину, і більш абстрактну сугестивну.

Щодо досліджень англомовних заголовків, проведених українськими

науковцями, їхні функції вивчала Коритнік Д. Ю. у науковій роботі “Особливості перекладу заголовків у сучасних англomовних онлайн-газетах” [4, с. 31-32] і виокремлює серед них такі:

1) Номінативна – такі заголовки повідомляють про зміст тексту, про що автор розповідає в основній частині. Головне призначення цієї назви – повідомити про сферу, до якої можна віднести найважливіше питання, порушене у статті: чи то соціально-політичні події, чи спорт, чи релігія, чи культурні явища.

2) Рекламна – заголовки, які виконують цю функцію, часто вживають для зацікавлення читачів, для привернення їхньої уваги до певної проблеми, події, явища, предмета.

3) Експресивна – такі назви здебільшого є важливими словами або словосполученнями, взятими з основної частини, проте у заголовку вони незавершені, тому їх значення дещо викривлене і сприймається інакше. Такі назви використовують для того, щоб якомога більше людей прочитали матеріал. Інколи, ознайомившись із заголовком, ми очікуємо дізнатися більше, щось цікавіше, ніж те, про що насправді йдеться у статті, адже їхня особливість полягає у тому, що в контексті те ж словосполучення чи слово, яке є назвою, розуміється по-іншому. Саме так працює експресивний заголовок, їх часто використовують у засобах масової інформації.

4) Графічно-видільна – заголовки використовують для поділу тексту на окремі частини за ідеєю, змістом, але при цьому ця функція також полягає у збереженні зв'язку між ними, щоб увесь твір, стаття були сформульовані логічно, хронологічно й у них розглядалось одне важливе питання, тобто щоб вони були об'єднані темою [4, ст. 31-32].

Функції, які описала Коритнік Д. Ю., більш притаманні газетним заголовкам, оскільки основна мета ЗМІ – привернути увагу людей, донести певну інформацію та представити явище, предмет, ситуацію (тобто певною мірою розрекламувати), крім того, у наш час важливим завданням журналістів є подання матеріалу так, аби це було сенсацією. Проте ці функції можуть виконувати й назви літературних творів,

бо головне призначення заголовка – зацікавити читача і спонукати до ознайомлення зі змістом.

Окрім аналізу поняття “заголовок” в англійській публіцистиці, у праці “Семантико-стилістичні особливості перекладів заголовків сучасного англомовного публіцистичного тексту економічного спрямування” Чижевського В. С. [12, с. 41] також детально опрацьовано їхні функції. Дослідник, перш за все, коротко описує загальну функцію назв, а саме: повідомляти призначення тексту, захопити читача та спонукати його до прочитання всього повідомлення, у заголовку передається найважливіший матеріал з основної частини, це допомагає зацікавити отримувача. Додатково до цієї інформації, Чижевський В. С. виділяє такі основні функції заголовків:

- 1) Поділ великого за обсягом тексту на логічні частини;
- 2) Сприяння роботі читача з повідомленням;
- 3) Допомога під час опрацювання матеріалу;
- 4) Вплив на розуміння отримувачем певної частини всього тексту та підготовка до роботи з наступними блоками інформації;
- 5) Полегшення пошуків конкретного матеріалу;
- 6) Привернення уваги читача до важливої інформації та спонування до її детальнішого опрацювання [12, с. 41].

Проаналізувавши матеріали, які подає Чижевський В. С., помічаємо, що автор спочатку розповідає про загальні функції заголовків, але пізніше подає їхню детальну класифікацію. У ній описано функції, спрямовані на полегшення роботи читача з текстом, тобто узагальнено дослідник вважає, що заголовок повинен допомагати отримувачу під час роботи з повідомленням.

Федорова Ю. у статті “Типи англомовних газетних заголовків” [10, с. 134-138] виділяє різні типи заголовків, які виконують відповідну функцію:

- 1) Заголовок-резюме – такі заголовки здебільшого або лише інформують читача про описану ситуацію, або дають їй оцінку. Також оцінювальні заголовки можуть повідомляти про результат або висновок того, про що йдеться в основній частині.

2) Заголовок-індикатор – вони є дуже стислими й не надто інформативними, а тому зацікавлюють читача і спонукають його повністю опрацювати матеріал.

3) Заголовок-цитата – у таких заголовках зазвичай цитується інформація з основного тексту, проте у назві виділяється головне, а тому вона є конкретнішою, аніж таке ж речення у статті. Заголовок-цитата натякає, на що варто звернути увагу під час прочитання матеріалів, він дійсно зацікавлює читача.

4) Заголовок-інтрига – у таких заголовках головна інформація подається у такій формі, щоб зацікавити читача та спонукати його прочитати статтю. Заголовок-інтрига може вразити читача, але у ньому немає жодних натяків на результат описаної ситуації. Такий тип заголовків, як і заголовок-індикатор, не надають отримувачу багато інформації, тим самим пробуджують його цікавість.

5) Заголовок-локалізатор – вони містять вказівку на місцевість, наприклад, є загальне звернення до країни. Часто назва локації може супроводжуватись питальним реченням, у якому й заховано сенс цього звертання. Такі заголовки можуть також виражатись словосполученнями у переносному значенні із назвою місцевості, тому варто зрозуміти підтекст такої назви.

6) Заголовок-хроніка – є дуже інформативними, вони подаються у формі хроніки, тобто у назві вже описано важливі події. Прочитавши такий заголовок, можна зрозуміти, про що йдеться у статті [10, с. 134-138].

Федорова Ю. розділяє такі типи заголовків, які відрізняються рівнем інформативності та величиною конструкцій, якими вони виражаються, проте усі назви виконують головну функцію – привертають увагу читача.

Серед україномовних досліджень також знаходимо роботи, присвячені темі заголовків, а саме їх функціональному аспекту. Однією з таких є праця Зайцевої В. В. “Функції газетного заголовка” [3], у якій вона описала три основні функції назв, а саме:

1) Композиційності – назва допомагає структурувати матеріал, вона розділяє інформацію за темою, ідеєю, але водночас об’єднує її в єдине ціле, тобто з кількох окремих частин формується твір, стаття, у яких порушується спільна важлива проблема, або ж вони поєднані за змістом. Заголовки, які виконують цю функцію,

допомагають читачу краще орієнтуватися в матеріалі та полегшують його сприйняття.

2) Інформативна – такі назви повідомляють нам, про що йдеться в основній частині. Прочитавши її, ми вже частково розуміємо зміст написаного. Заголовки, які виконують інформативну функцію, є словами або словосполученнями, які влучно описують увесь поданий матеріал.

3) Атрактивності – вона полягає у зацікавленні читача. Назва повинна бути такою, щоб після ознайомлення з нею, людина захотіла прочитати всю статтю або твір. Для досягнення атрактивності нерідко журналісти формулюють заголовок так, щоб у ній була якась гучна заява, інтрига, вони використовують мовні конструкції, які точно привернуть увагу читача [3].

Зайцева В. В. розглядає функції, які є більш властиві газетним заголовкам, саме це нам важливо з'ясувати, оскільки ми аналізуватимемо назви в англійськомовних ЗМІ.

Кучерова О. О. у роботі “Функціонально-комунікативні особливості заголовка політичної та економічної статей англійськомовної газети” [5, с. 34] досліджувала заголовки з точки зору функцій та комунікативних особливостей. Вона вважає, що назви можна поділити на такі типи:

1) Заголовок-констатив – основна функція полягає у заяві певного факту та підкресленні його важливості. Тобто автор у назві використовує явище, ситуацію, питання, умовивід, які є основними в контексті. Такі заголовки вживаються для того, щоб читач відразу після його прочитання зрозумів зміст.

2) Заголовок-перформатив – у ньому, на відміну від заголовка-констатива, не називається подія або явище, він містить назву дії, яка описана в основній частині (здебільшого у складі таких назв обов'язково повинне бути дієслово).

3) Заголовок-пророчий – цей тип заголовків містить обіцянку, зобов'язання. Такі назви поширені у засобах масової інформації, а особливо у статтях на суспільно-політичну тематику.

4) Заголовок-менасив – вони виражають погрозу. Заголовок-пророчий і заголовок-менасив подібні тим, що вони сформульовані на основі певної ситуації,

явища, проте перший тип читач сприймає, як щось позитивне, а останній – як негативне.

5) Заголовок-директив – часто виражається спонукальним реченням і містить дієслово в імперативі, адже основна функція – змотивувати читача до дій, підштовхнути його до змін [5, с. 34].

Кучерова О. О. розглянула заголовки, які найчастіше вживаються у газетних статтях. Вона детально проаналізувала не лише функції назв, а й нерідко вказує, якими мовними конструкціями вони виражаються. Тому її класифікація є чіткою та всеохопною.

Шаповалова Г. В. у статті “Лексико-стилістичні особливості заголовків у сучасних українських друкованих ЗМІ” [13] виділяє такі функції заголовків:

1) Комунікативна – у таких заголовках використовуються ключові слова з основного тексту, часто автор при створенні назви вживає терміни певної сфери, з якою пов’язаний матеріал.

2) Експресивна – головне призначення таких заголовків – викликати емоції у читача, які спонукатимуть його до прочитання статті. Зазвичай, у таких заголовках використовуються художні засоби.

3) Емоційна – такі заголовки, як і експресивні, призначені для емоційного впливу на читача, проте емоційні назви дають оцінку ситуації, тоді як експресивні полягають у використанні тропів [13].

Шаповалова Г. В. детально аналізує вищезгадані функції, описує лексичні засоби, які вживаються для того, щоб забезпечити комунікативність, експресивність та емоційність заголовків.

Проаналізувавши різні погляди дослідників щодо функцій заголовків, ми помітили, що найпоширенішими серед них є ті, які:

- 1) Описують тему, зміст головної частини;
- 2) Називають основну подію, явище, про які йдеться у статті;
- 3) Цитують важливі частини матеріалу;
- 4) Підсумовують, узагальнюють подану інформацію;

- 5) Розповідають про ситуацію, предмет, які є неможливими у реальному житті;
- 6) Містять питання до читача відповідно до змісту тексту;
- 7) Спонукають до дій або містять погрозу;
- 8) Лише натякають на зміст.

Проте найважливішими функціями усіх заголовків є привернення уваги читача та інформативність, тобто він має зацікавлювати та передавати головну інформацію з контексту. Саме від назви залежить, чи прочитаємо ми увесь текст. З такою метою автори для формулювання заголовків використовують речення та словосполучення різні за структурою та прагматичними характеристиками. Оскільки назва – це перше, з чим знайомиться читач, то одне з її головних призначень – допомагати отримувачу у процесі роботи з текстом. Дослідження заголовків, окрім формулювання визначення цього поняття та вивчення їхніх функцій, полягає й в аналізі структури назв, тому слід детально проаналізувати типи англійських речень та словосполучень для якомога кращого розуміння заголовків.

1.3. Класифікація заголовків за структурою

Заголовки публіцистичних і художніх текстів є дуже різними. У англійському електронному словнику “Cambridge Dictionary” [14] заголовок – це набір слів, надрукованих великими літерами, який використовується як назва газетної статті або новин, які повідомляють по телебаченню та радіо [14]. Вони відрізняються і за будовою, і за функціями. Оскільки у попередньому пункті ми вивчали назви за функціональними особливостями, слід також дізнатися, як формуються заголовки з точки зору будови. Вони здебільшого виражаються словом, словосполученням або реченням. Зважаючи на те, що у цьому дослідженні ми вивчаємо заголовки з англійських джерел, які транслюють новини, в яких назви здебільшого подаються у формі речення або словосполучення, нам потрібно дізнатися, як мовознавці класифікують типи речень та словосполучень в англійській мові.

Оскільки будь-яке речення складається зі словосполучень, вважаємо, що спочатку варто з'ясувати, що вважають словосполученням та яку будову вони

мають. У електронному словнику “Cambridge Dictionary” [14] подано таке тлумачення цього поняття, а саме: словосполучення (phrase) – це група слів, яка є частиною речення; коротке поєднання лексем, які мають особливе лексичне значення [14]. Англomовний дослідник Річард Нордквіст (Richard Nordquist) у статті “Що таке словосполучення? Визначення та приклади у граматиці” [23] вважає, що словосполученням є група двох або більше слів, які функціонують як повнозначна одиниця в межах речення. У складі словосполучення завжди є головне слово, яке визначає граматичне значення конструкції, та одне або кілька залежних слів. Слід зауважити, що інколи велике за обсягом словосполучення може містити кілька коротших сполучень слів [23].

У статті “Що таке словосполучення? Визначення та приклади у граматиці” [23] Річард Нордквіст (Richard Nordquist) не лише аналізує поняття “словосполучення” (phrase), але й подає їхню класифікацію. Він виділяє п’ять типів:

- 1) Іменне словосполучення (noun phrase) – головний компонент є іменником.
- 2) Дієслівне словосполучення (verb phrase) – головний компонент є дієсловом.
- 3) Прикметникове словосполучення (adjective phrase) – головний компонент є прикметником.
- 4) Прислівникове словосполучення (adverb phrase) – головний компонент є прислівником.
- 5) Прийменникове словосполучення (prepositional phrase) – головний компонент є прийменником. (Проте у таких конструкціях прийменник, хоч і є головним словом, але він не може вживатися самостійно, тому завжди сполучається з іншими частинами мови, найчастіше з іменником) [23].

Ця класифікація є зрозумілою та простою. Річард Нордквіст (Richard Nordquist) розподіляє словосполучення відповідно до морфологічного вираження головного компонента.

Дослідниця Сана Ляшук (Sana Liashuk) у статті “Словосполучення в англійській мові” [20], зазначає, що словосполученням (phrase) є група слів, які функціонують разом, але у складі цієї сполуки немає підмета та присудка, що зробило б її реченням. Словосполучення використовуються, щоб деталізувати

речення або видозмінити дієслово, іменник, прикметник [20]. Сана Ляшук (Sana Liashuk) класифікує словосполучення відповідно до їхньої функції у реченні та виокремлює 6 типів:

- 1) Іменникове словосполучення (noun phrase) – це група слів, які разом виконують функцію іменника у реченні. Такі конструкції можуть складатися з одного іменника або з кількох слів, які використовуються як іменник.
- 2) Дієслівне словосполучення (verb phrase) – це група слів, які функціонують як дієслово у реченні. Така сполука містить повнозначне дієслово та допоміжне.
- 3) Прийменникове словосполучення (prepositional phrase) – це сполучення слів, яке починається з прийменника та закінчується іменником або займенником. Ці конструкції вживаються для опису місцевості, часу або напрямку.
- 4) Прикметникове словосполучення (adjectival phrase) – це набір слів, який функціонує в реченні як прикметник. Такі сполуки можуть описувати іменник або займенник.
- 5) Прислівникове словосполучення (adverbial phrase) – це сполучення слів, яке виконує функцію прислівника у реченні. Ця конструкція може описувати дієслово, прикметник або прислівник.
- 6) Дієприкметникове словосполучення (participial phrase) – це група слів, у складі якої є дієприкметник. Така сполука має прикметникове значення у реченні [20].

Класифікація, яку подає Сана Ляшук (Sana Liashuk) [20] є детальнішою, ніж та, яку уклав Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [23]. Дослідниця виділяє ті ж типи словосполучень, які виокремив Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [23], проте у її роботі знаходимо ще один вид – дієприкметникові словосполучення (participial phrase). Також у статті “Словосполучення в англійській мові”, автором якої є Сана Ляшук (Sana Liashuk) [20], подано вичерпніше пояснення різних типів словосполучень. Проте, незважаючи на такі відмінності, обидва мовознавці, перш за

все, вказують, що вони розуміють під поняттям “словосполучення” (phrase). Хоч Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [23] подає дуже коротке пояснення кожного виду словосполучень, на відмінну від Сани Ляшук (Sana Liashuk) [20], але це не впливає на сприйняття матеріалу і слухач або читач знає, про яку конструкцію йдеться та може співвіднести визначення з типом словосполучення. Зважаючи на те, що класифікація Річарда Нордквіста (Richard Nordquist) [23] є простішою та стислішою, її буде використано для практичного аналізу будови заголовків, які виражаються словосполученнями.

Окрім словосполучень, також потрібно дізнатися, які є типи речень за будовою. У електронному словнику “Cambridge Dictionary” [14] знаходимо таке тлумачення поняття “речення” (sentence) – це група слів, яка зазвичай містить підмет та присудок, виражає твердження, запитання, вказівку (інструкцію) або вигук; речення починається з великої літери та закінчується крапкою або іншим розділовим знаком [14]. Також знаходимо й інше визначення цього терміна, яке подає лінгвіст Річард Нордквіст (Richard Nordquist) у статті “Речення: визначення і приклади в англійській граматиці” [21]: речення (sentence) – це найбільша незалежна одиниця у граматиці, яка починається з великої літери та закінчується крапкою, знаком питання або знаком оклику; це група слів, яка виражає завершену думку і складається з підмета та присудка [21].

Метт Елліс (Matt Ellis) у статті “Структура речення: дізнайтесь правила побудови кожного типу речень” [17] зазначає, що для побудови англійського речення використовуються різні члени. Обов'язковим є вживання підмета (subject) та присудка (verb), без яких речення не існувало б. Присудок виражає дію, яка виконується, а підмет називає іменник, який виконує цю дію. Виняток становить лише наказове речення, у якому відсутній підмет. В англійському реченні можливе й вживання другорядних членів: додаток (object) – це іменник, який в будь-якому випадку впливає на присудок, тобто це те, що пов'язане з дією. Додатки поділяються на прямі (direct object) та непрямі (indirect object). Прямий додаток – це іменник, на який безпосередньо спрямована дія, а непрямий – іменник, до якого звернена дія, але при цьому спрямована на інший предмет (прямий додаток) [17].

Звичайно, в англійській мові є різні типи речень за будовою. Англомовний дослідник Річард Нордквіст (Richard Nordquist) у статті “Речення: визначення і приклади в англійській граматиці” [21] аналізує не лише поняття “речення” (sentence), але й подає їхню класифікацію з точки зору структури. Він виділяє чотири типи:

- 1) Просте речення (simple sentence). Воно має одну граматичну основу, тобто підмет та присудок, але може доповнюватись другорядними членами.
- 2) Сурядне речення (compound sentence). Така конструкція складається з двох або більше простих речень, тобто предикативних частин, незалежних одна від одної, які з'єднуються за допомогою сполучників або розділових знаків.
- 3) Підрядне речення (complex sentence). Воно містить кілька простих речень, одне з яких є головним, а інше (одне або більше) – залежним (підрядним).
- 4) Сурядно-підрядне речення (compound-complex sentence). Воно теж складається з кількох простих конструкцій, дві або більше з яких є незалежними одна від одної (головними), а принаймні одне просте речення є залежною (підрядною) частиною [21].

Класифікація, яку подає Річард Нордквіст (Richard Nordquist) є простою та зрозумілою. Автор розподіляє речення відповідно до кількості предикативних частин (підмета та присудка).

У статті “Типи речень в англійській та українській мові у зіставному аспекті” [2], автором якої є Бабич С., наголошується, що структура англійського речення більш стала, порівняно з українською. Речення складається з підмета та присудка, нерідко вживаються і другорядні члени речення. Важливо, що кожен компонент такої конструкції має конкретне граматичне та лексичне значення. Це означає, що лише при правильній побудові, з дотриманням усіх правил, можливо передати бажану думку. Також у цій роботі дослідниця подає класифікацію речень за структурою. Вона поділяє конструкції на такі групи:

- 1) Просте – складається з підмета та присудка, але може містити й означення, обставини та додатки.

2) Складне – має дві або більше простих частин (граматичних основ). Складні речення Бабич С. розділяє на два типи: складносурядне та складнопідрядне. Складносурядним є те, яке складається з двох незалежних частин, які можуть вживатися окремо. Такі частини поєднуються за допомогою сполучників або розділових знаків. Складнопідрядні речення, на відміну від складносурядного, мають основну та підрядну частини, які не можна використовувати самостійно, адже при цьому втрачається зміст повідомлення [2].

Варто зауважити, що дослідниця розділяє англійські прості речення на двоскладні (містять підмет та присудок) та односкладні (мають лише підмет в українському варіанті, а в англійському – обидва головні члени, проте один із них, як правило, не перекладається, залежно від виду речення). Серед односкладних речень вона виділяє такі типи:

- 1) Особові – підмет називає особу або об'єкт.
- 2) Невизначено-особові – в українському варіанті таких речень взагалі відсутній підмет, але в англійській підмет формально вживається, проте не перекладається, а присудок вживається у формі третьої особи множини.
- 3) Безособові – в українській мові такі речення передають стан людини або природи, а в англійській такі конструкції мають підмет виражений займенником, присудок – дієсловом-зв'язкою та обставину у формі прислівника. Проте літературно перекладається лише обставина [2].

Класифікація Бабич С. [2], порівняно з тією, яку уклав Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [21], є детальнішою, адже мовознавиця проаналізувала типи речень у структурному аспекті та за кількістю предикативних частин, як це зробив Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [21], а також за наявністю головних членів речення, виділивши три типи конструкцій. Крім цього, її дослідження побудоване на основі порівняння синтаксису двох мов: української та англійської, що допомагає зрозуміти особливості побудови речень у різних мовах. Тому, зважаючи на такі відмінності, стаття Бабич С. [2] є вичерпнішою, адже у ній проаналізовано різні аспекти англійського речення, тоді як Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [21]

досліджує лише найпоширеніші конструкції, не вдаючись у деталі. Проте у другому розділі для структурного аналізу заголовків, які виражаються реченнями, буде використано класифікацію Річарда Нордквіста (Richard Nordquist) [21], адже вона є стислішою і навіть на основі цього матеріалу ми зможемо якісно дослідити назви.

Опрацювавши поданий матеріал, ми з'ясували, що реченням вважається така граматична одиниця, яка обов'язково починається з великої літери та закінчується крапкою або іншим розділовим знаком залежно від мети висловлювання, така конструкція передає завершену думку [21]. Ми дізналися, що будь-яке англійське речення (крім наказових) складається з підмета та присудка, а також можливе використання другорядних членів [2]. Порівнюючи класифікації, подані Бабич С. [2] та Річардом Нордквістом (Richard Nordquist) [21], зауважили, що дослідники виділяють подібні типи речень, проте Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [21] у своїй статті виокремлює додатково сурядно-підрядне речення, якого нема у роботі Бабич С. [2]. Також дослідниця, окрім структурного аспекту, дослідила речення за наявністю головних членів та уклала три групи відповідних конструкцій.

Слід зауважити, що аналіз будови речень та словосполучень є важливим етапом розуміння читачем ідеї автора. Оскільки функції речень та словосполучень, як і структура, відіграють важливу роль під час формулювання відповідних конструкцій, ми аналізуватимемо їх у наступному підрозділі цієї наукової роботи.

1.4. Функції англійських речень та словосполучень

Окрім поділу англійських речень та словосполучень за структурою, варто також проаналізувати функції, які вони виконують, бо це сприяє їх кращому розумінню. Існують різні праці, у яких досліджується прагматичний аспект англійських речень та словосполучень. Функції словосполучень досліджував Грем Вільямсон (Graham Williamson) у статті “Функція словосполучень в межах речення” [25]. Дослідник вважає, що функція словосполучення залежить, перш за все, від його структури, та розглядає їх у межах речення. На його думку, словосполучення у реченні може виконувати такі функції:

- 1) Присудка (verb) – якщо словосполучення за будовою є дієслівним і описує дії, події або стан істоти чи неістоти. Ця функція є однією з найпоширеніших, адже формально англійське речення повинно складатися хоча б з присудка, але трапляються винятки, коли цей член речення опускається, такі конструкції вважаються неповними.
- 2) Підмета (subject) – кожен присудок вимагає підмета, адже це типова структура простого речення. Оскільки присудок виражає дію, то підмет вказує на особу або предмет, який виконує її. Таку функцію здебільшого виконують іменні словосполучення.
- 3) Наказу (imperative clause) – такі словосполучення використовуються для передачі команди або прохання. Ці конструкції складаються з дієслова у початковій формі, а іменник, який вказує на особу, опускається, адже за формою дієслова вже зрозуміло, що звертаються до другої особи однини або множини.
- 4) Смыслово незавершеного словосполучення (nonfinite clause) – таке словосполучення не має у своєму складі підмета, а присудок вжито у невизначеній формі, тобто у ньому немає вказівки на особу, число або час, інакше кажучи, такі дієслова виражені дієприкметником теперішнього часу (Participle I), дієприкметником минулого часу (Participle II) або інфінітивом (Infinitive). Зазвичай вони використовуються у реченні, тому підмет можна встановити з іншої частини.
- 5) Додатка (object) – це словосполучення, яке повідомляє про те, на яку особу або об'єкт впливає присудок (дієслово) у реченні й відповідає на питання “що?”. Додаток може бути прямим або непрямим, прямий – якщо дія, виражена присудком, безпосередньо має вплив на цей додаток, а непрямий – це особа або предмет, на який лише частково направлена дія, але вона спрямована на інший об'єкт.
- 6) Обставини (adjunct) – такі словосполучення вказують на місце, час, спосіб дії, причину, наслідок, мету, умову. Важливо, що обставини – це необов'язкові компоненти речення, вони є носіями додаткової інформації.

Цю функцію виконують прислівникові, іменні або прийменникові словосполучення. Обставин може бути декілька у реченні, але вони мають різні значення.

- 7) Означення (complement) – у реченні воно має таку ж позицію, як і додаток, тобто вживається після дієслова, означення також пов'язане з підметом, воно виражає ознаку і відповідає на питання “який?” [25].

Проаналізувавши подану класифікацію, помічаємо, що усі функції словосполучень залежать від їхньої будови. Грем Вільямсон (Graham Williamson) [25] розглядає їх не як самостійну одиницю, а вважає, що на функцію словосполучення впливає його морфологічне вираження та позиція у реченні.

Щодо прагматичного аспекту речень, цю тему вивчала дослідниця Ліндсі Кремер (Lindsay Kramer) у статті “Кожен тип речення, пояснено” [19] та виділяє п'ять видів речень за метою висловлювання, а саме:

- 1) Розповідне (declarative sentence) – це речення, яке повідомляє інформацію, їх використовують для того, щоб зробити заяву, також воно забезпечує пояснення, передає факти. Розповідні речення є найпоширенішими в англійській мові, адже люди використовують їх постійно.
- 2) Питальне (interrogative sentence) – таке речення має питальне значення і зазвичай закінчується знаком питання. Особливістю цих конструкцій є те, що вони здебільшого починаються з питальних займенників або допоміжних дієслів. Інколи питальні речення можуть починатися з підмета, це ознака розмовної мови.
- 3) Окличне (exclamatory sentence) – речення, яке є емоційно забарвленим, воно закінчується знаком оклику. Здебільшого вони використовуються для висловлення привітання, попередження та заклику. Часто окличні речення можна сплутати з розповідними, але, хоч вони й можуть формально передавати однакову інформацію, проте на значення впливає розділовий знак, вжитий в кінці конструкції, адже від нього залежить, як слухач зрозуміє речення.

- 4) Наказове (imperative sentence) – речення, у якому дієслово вжите у наказовій формі. Вони використовуються для висловлення поради, вказівки, наказу або прохання. Наказове речення може оформлюватись крапкою або знаком оклику, це залежить від терміновості ситуації. Такі конструкції мають структурну особливість – опущення підмета, це пов'язано з тим, що слухач або читач й без цього члена речення розуміє, що до нього звертаються.
- 5) Умовне (conditional sentence) – ці речення зазвичай є складними та мають у своїй будові дві частини. В одній з них (найчастіше – першій) повідомляється факт, дія, явище, інакше кажучи – умова, а в другій – її наслідок [19].

У цій класифікації речення розподілено відповідно до різних функціональних особливостей, тобто що вони виражають. Ліндсі Кремер (Lindsay Kramer) [19] не лише називає кожен тип речень, але й подає коротке пояснення до кожного з них, а також наголошує на їхніх особливостях.

Прагматичні типи речень також проаналізовано у роботі Дженніфер Герріті (Jennifer Herrity) “4 типи речень: визначення, приклади та поради” [18], дослідниця поділяє речення за функціями таким чином:

- 1) Розповідне (declarative sentence) – за допомогою таких речень можна зробити заяву або розповісти про щось. Вони використовуються для вираження думки. Щодо пунктуаційних характеристик, розповідні речення закінчуються крапкою. Такі речення передають загальну інформацію, їх можна вживати, як в офіційному, так і неофіційному мовленні.
- 2) Питальне (interrogative sentence) – застосовуються для формулювання питань. Зазвичай такі речення починаються питальними займенниками, а в кінці оформлюються знаком питання. Формулюючи питальні речення, ми очікуємо отримати відповідь, тому їх варто використовувати, щоб дізнатися більше інформації.
- 3) Наказове (imperative sentence) – такі речення виражають наказ або прохання. Вони, як правило, закінчуються крапкою або знаком оклику.

Наказові речення застосовуються для того, щоб роздавати вказівки, тому цей тип особливо поширений в офіційній сфері, наприклад, на рівні керівника та працівника, проте ми використовуємо їх і в побуті, під час спілкування з родичами чи друзями.

- 4) Окличне (exclamatory sentence) – за допомогою таких речень висловлюються різні емоції, наприклад, здивування, хвилювання або гнів. Щодо пунктуаційного оформлення, вони закінчуються знаком оклику. Часто окличні речення вживаються для вираження терміновості, вони інформативно схожі до розповідних, але окличні підкреслюють емоційність сказаного та допомагають привернути увагу слухача [18].

Аналізуючи поданий матеріал, зауважуємо, що класифікація, яку подає Ліндсі Кремер (Lindsay Kramer) [19], є дещо детальнішою, ніж та, яку уклала Дженніфер Герріті (Jennifer Herrity) [18]. Ліндсі Кремер (Lindsay Kramer) [19] виокремлює такий прагматичний тип, як умовні речення, чого немає у дослідженні Дженніфер Герріті (Jennifer Herrity) [18], тому саме першу буде використано для подальшої практичної роботи із заголовками. Проте, незважаючи на незначні відмінності, все ж більшість видів речень, виділених авторами, є однаковими, хоч і тлумачення кожного типу мають деякі відмінності, опрацювавши матеріали, читач зрозуміє, що йдеться про одні й ті ж види речень. Окрім безпосереднього пояснення функціональних особливостей відповідних конструкцій, дослідниці звертають увагу на пунктуаційне оформлення кожної з них, а Дженніфер Герріті (Jennifer Herrity) [18] також повідомляє у яких сферах доречно використовувати кожен тип речення.

Функції словосполучень зазвичай розглядають у контексті, тобто вивчають, яку роль вони виконують у складніших конструкціях; а функції речень досліджують ізольовано, не потрібно читати увесь текст, достатньо опрацювати одне речення. Аналіз функціонального аспекту англійських речень та словосполучень, як і структурного, допомагає детальніше зрозуміти зміст тієї чи іншої конструкції, мету автора та його ставлення до питання або проблеми. Оскільки більшість заголовків в англійській мові виражаються саме такими конструкціями, ми поглиблено

вивчатимемо функції назв та способи їх вираження у другому розділі цієї наукової роботи.

Висновки до розділу 1

Детально дослідивши теоретичні аспекти вживання заголовків у англomовних ЗМІ, ми зробили такі висновки:

1. Різні вчені досліджували поняття “заголовок”: Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [22], Дерпі Дерпс (Derpy Derps) [16], Мазанович М. І. [6, с. 22-25], Чижевський В. С. [12, с. 40-41], Коритнік Д. Ю. [4, с. 30-31], Челецька М. [11, с. 1], Ануфрієва Н. Д. [1, с. 7-8], Мовчан О. В. [7] та Ротон Н. [8, с. 58-59]. Заголовок – це одна з найголовніших одиниць будь-якого твору, яка передає зміст написаного, у ньому завжди повинна зазначатися головна проблема, порушена в основній частині, таким чином читач відразу розуміє, чи цікавить його ця тема, чи слід продовжувати прочитання; заголовок – це короткий влучний вислів, який описує не лише текст, а й позицію автора з приводу важливих питань, висвітлених у творі або статті, це засіб привернення уваги читача.
2. Найпоширенішими типами заголовків за функціональним аспектом є ті, які:
  - 1) Описують тему, зміст головної частини;
  - 2) Називають основну подію, явище, про які йдеться у статті;
  - 3) Цитують важливі частини матеріалу;
  - 4) Підсумовують, узагальнюють подану інформацію;
  - 5) Розповідають про ситуацію, предмет, які є неможливими у реальному житті;
  - 6) Містять питання до читача відповідно до змісту тексту;
  - 7) Спонукають до дій;
  - 8) Лише натякають на зміст.

Проте найважливішими функціями усіх заголовків є привернення уваги читача та інформативність. З такою метою автори для формулювання заголовків використовують речення та словосполучення різні за структурою та прагматичними характеристиками. Назва повинна допомагати отримувачу у процесі роботи з текстом, бо це перше, з чим знайомиться читач.

3. Заголовки в англomовних ЗМІ здебільшого виражаються словом, словосполученням або реченням, тому їх аналіз є важливою частиною цього дослідження. Словосполучення (phrase) – це група слів, яка є частиною речення; коротке поєднання лексем, які мають особливе лексичне значення [14].

Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [23] розподіляє словосполучення відповідно до морфологічного вираження головного компонента. Сана Ляшук (Sana Liashuk) [20] виділяє ті ж типи словосполучень, які виокремив Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [23], проте у її роботі знаходимо ще один вид – дієприкметникові словосполучення (participial phrase). Обидва мовознавці, перш за все, вказують, що вони розуміють під поняттям “словосполучення” (phrase).

Реченням вважається така граматична одиниця, яка обов'язково починається з великої літери та закінчується крапкою або іншим розділовим знаком залежно від мети висловлювання, така конструкція передає завершену думку [21].

Порівнюючи класифікації, подані Бабич С. [2] та Річардом Нордквістом (Richard Nordquist) [21], зауважили, що дослідники виділяють подібні типи речень, проте Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [21] у своїй статті виокремлює сурядно-підрядне речення, якого нема у роботі Бабич С. [2]. Також дослідниця, окрім структурного аспекту, дослідила речення за наявністю головних членів та уклала три групи відповідних конструкцій.

4. Щодо прагматичних характеристик англійських словосполучень, то Грем Вільямсон (Graham Williamson) [25] розглядає їх не як самостійну одиницю, а вважає, що на функцію словосполучення впливає його морфологічне вираження та позиція у реченні. Тобто, на його думку, мета висловлювання будь-якого словосполучення залежить від будови.

Функції англійського речення досліджували Ліндсі Кремер (Lindsay Kramer) [19] та Дженніфер Геррті (Jennifer Herrity) [18]. Ліндсі Кремер (Lindsay Kramer) [19] виокремлює такий прагматичний тип, як умовні

речення, чого немає у дослідженні Дженніфер Герріті (Jennifer Herrity) [18]. Проте, незважаючи на незначні відмінності, все ж більшість видів речень, виділених авторами, є однаковими, хоч і пояснення мають деякі відмінності, це ніяк не впливає на розуміння. Дослідниці звертають увагу на пунктуаційне оформлення кожної з конструкцій, а Дженніфер Герріті (Jennifer Herrity) [18] додатково повідомляє, у яких сферах доречно використовувати той чи інший тип речень.

РОЗДІЛ 2

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ, СТРУКТУРНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ АНГЛОМОВНИХ ГАЗЕТНИХ ЗАГОЛОВКІВ ПРО ВІЙНУ В УКРАЇНІ

2.1. Лексичні характеристики газетних заголовків

У зв'язку з війною, яка зараз триває в Україні, у засобах масової інформації багатьох країн з'являються повідомлення про ці події. Звичайно, новини про Україну знаходимо і в англomовних газетах та каналах. Безумовно, кожна з них має заголовок, що і є об'єктом цього дослідження. Заголовок (headline) – це конструкція, кожне слово якої подається великими літерами, він виконує функцію назви газетної статті або новини, які повідомляють у ЗМІ [14]. Оскільки тема війни в Україні наразі є актуальною у світі, то під час прочитання новин важливо також правильно розуміти заголовки, а не лише основний текст, адже саме вони впливають на сприйняття людиною тієї чи іншої інформації. Для якомога детальнішого опрацювання цієї теми ми відібрали 299 заголовків. Джерелом для даного дослідження стало онлайн-видання BBC [26], яке було засноване у 1922 році в Лондоні, Велика Британія. Наразі ця компанія транслює новини на телебаченні, по радіо, а також у мережі Інтернет у форматі статей; саме останню платформу було використано для збору матеріалу. Видання передає новини про події, які відбуваються у всьому світі, зокрема й в Україні зараз. Заголовки відбиралися методом вибірки матеріалу за кожен місяць впродовж періоду тривалості війни з травня 2023 р. по березень 2024 р. по 20-25 одиниць щомісяця, що допомогло нам простежити за тенденціями англomовних ЗМІ у висвітленні новин про події в Україні.

Для детального вивчення заголовків потрібно проаналізувати їхні різні аспекти, а саме: будову та функції, що буде подано у наступних підрозділах цієї наукової роботи. Проте, важливо дослідити й лексичне наповнення назв, адже обізнаність щодо кожної лексеми у складі заголовків полегшує сприйняття інформації, а найголовніше – дає можливість правильно зрозуміти відповідну конструкцію. Саме тому ми опрацювали зібраний матеріал, проаналізували

лексичне наповнення газетних заголовків та зауважили, що найчастіше використовуються такі типи лексем, які виділено жирним шрифтом відповідно до групи та підгрупи:

а) військові терміни (зброя, військова техніка, лексика на військову тематику):

1) *назви зброї:*

Зброя – це інструмент у військовій сфері, який використовується для захисту або ж атаки ворога [9]. Серед відібраного матеріалу трапляються такі заголовки з назвами зброї:

1. “Can UK’s **Storm Shadow missiles** change Ukraine fight against Russia?”
2. “Cluster bombs: Ukraine using **munitions** ‘effectively’, says US”
3. “Rishi Sunak responds to US giving **cluster bombs** to Ukraine”
4. “Ukraine therapist: I’ve got no **weapon** but knowledge”
5. “**Depleted uranium shells**: Why are they used and are they dangerous?”
6. “Ukraine war: Kyiv says it shot down Russian **hypersonic missiles**”
7. “Ukraine dam: Dislodged **mines** a major concern as residents flee Kherson”
8. “What are **cluster bombs** and why is US sending them to Ukraine?”
9. “Ukraine war: Crimea bridge targeted by **missiles**, Russia says”
10. “Putin and Kim: Friends in need (of **ammunition**)”

Заголовків, які містять назви зброї, є 10. Їх небагато, крім того, деякі з назв зброї повторюються, а саме лексеми “бомба” (“bomb”) та “ракета” (“missile”).

2) *назви військової техніки:*

Військова техніка – це транспортні засоби, мобільні та радіозасоби, якими користуються військові [9]. Є такі заголовки з назвами військової техніки:

1. “Delivery of **F-16 jets** ‘hugely significant’ aid to Ukraine”
2. “Was Russian **warship** attacked by Ukrainian **drone boats** in the Black Sea?”
3. “Ukrainian **sea drone** targets Russian **tanker**”
4. “Russian **drone** stamped ‘Made in Ireland’ investigated”
5. “**British Challenger 2 tank** hit in Ukraine”
6. “Russia warns of ‘colossal risk’ over **jets** as Zelensky attends G7”
7. “Jets to Ukraine: Crucial questions over supplying **F-16s** to Kyiv”

8. “**Tanks** and armed Wagner soldiers take over Rostov streets”
9. “Kherson flooding: Ukraine **evacuation boat** attacked by Russia, killing three”
10. “Ukraine war: More than **20 drones** shot down in latest attack”
11. “How Ukraine’s stealthy **sea drones** strike Russian targets”
12. “Ukraine war: Russia says **drone** injures five at Kursk railway station”
13. “Ukrainian **drone** destroys Russian **supersonic bomber**”
14. “**Sea drones**: What are they and how much do they cost?”

Загальна кількість заголовків з назвами військової техніки становить 14. Їх, як і назв зброї, також небагато. Крім того, деякі з них часто повторюються, наприклад, лексема “дрон” (“drone”).

3) лексика на військову тематику:

Військова лексика – це група слів, у нашому випадку пов’язаних з військовою сферою [9]. Серед проаналізованих заголовків лексику на військову тематику містять:

1. “Valerii Zaluzhnyi, the man behind Ukraine’s **counter-offensive**”
2. “Africa’s Ukraine-Russia **peace mission**: What was achieved?”
3. “Belgorod: Russia blames Ukraine for **shelling** inside border”
4. “Ukraine **counter-offensive actions** have begun, Zelensky says”
5. “Why South Africa’s Cyril Ramaphosa is leading Ukraine **peace mission**”
6. “Ukraine war: Kyiv accuses Russia of **shelling** Kherson evacuations”
7. “Ukraine dam: **Drone footage** shows extent of flooding”
8. “Ukraine’s **counter-offensive** against Russia under way”
9. “Ukraine offensive: Inside one of the villages **freed from** Russian forces”
10. “Russia renews **drone and missile attacks** on Ukraine”
11. “Ukraine war: Zelensky admits slow progress but says **offensive** is not a movie”
12. “Could Russia really play **nuclear roulette** in Ukraine?”
13. “Ukrainian sea drone **targets** Russian tanker”
14. “The Price of Protection: Who Pays for **War in Ukraine**?”
15. “Ukraine war: Seven killed in Russian **missile strike** on eastern town of Pokrovsk”

16. "Russia's new schoolbook aims **to justify war** on Ukraine"
17. "Ukraine war: Two people **killed** in Zaporizhzhia **attack**"
18. "Ukraine fires **military conscription officials** for taking bribes"
19. "Ukraine war: Crimea bridge **targeted by** missiles, Russia says"
20. "Russian **air strike hits** Ukraine grain stores causing huge **explosion**"
21. "Ukraine **strikes** Chonhar bridge to Crimea, says Russia"
22. "Tanks and **armed Wagner soldiers** take over Rostov streets"
23. "Twin sisters among 11 **killed** by Russian **strike** in Ukraine"
24. "Ukraine war: At least **43 injured** in daylight **strike** in Kharkiv region"
25. "Ukraine war: More than 20 drones **shot down** in **latest attack**"

У повному списку заголовків з лексикою на військову тематику налічується 65. Цікаво, що у багатьох реченнях такі лексеми вжито у сполученні з назвами зброї або військової техніки, проте ми додаємо їх до цієї підгрупи, адже відповідні поєднання слів утворюють сталі словосполучення, які варто аналізувати у сукупності, щоб краще зрозуміти зміст заголовків.

Проаналізувавши військові терміни, які вжито у відібраних заголовках, ми виділили три підгрупи лексем: назви зброї, військової техніки та лексика на військову тематику. Слід зауважити, що серед цих категорій остання є найбільшою, оскільки до неї було віднесено сталі словосполучення, у складі яких є й лексичні одиниці, які в разі самотійного вживання, належали б до назв зброї або військової техніки.

б) ономастичні типи лексем:

1) *географічні власні назви:*

Топонім – це назви різноманітних географічних об'єктів [9]. Географічні власні назви містять такі заголовки:

1. "**Russia** renews drone and missile attacks on **Ukraine**"
2. "Zelensky dominates summit as G7 leaders call out **China**"
3. "**Ukraine** says it launched July attack on bridge to **Crimea**"
4. "Ukraine dam: A building is seen floating along **the Dnipro river** in **the Kherson region**"

5. “**Ukraine** strikes **Chonhar bridge** to **Crimea**, says **Russia**”
6. “Zelensky visits **Snake Island** on Ukraine War’s 500th day”
7. “Sunak at G7: **Russia** must ‘pay a price’ for illegal **Ukraine** invasion”
8. “Was Russian warship attacked by Ukrainian drone boats in **the Black Sea**?”
9. “G7: New sanctions will make sure **Russia** pays a price, Sunak says”
10. “Delivery of F-16 jets ‘hugely significant’ aid to **Ukraine**”
11. “**Russia** warns of ‘colossal risk’ over jets as Zelensky attends G7”
12. “Jets to Ukraine: Crucial questions over supplying F-16s to **Kyiv**”
13. “**Russia** does not occupy **Bakhmut**, defiant Zelensky tells G7”
14. “Ukraine war: **Kyiv** rejects Wagner claim over **Bakhmut**”
15. “Zelensky: For today, **Bakhmut** is only in our hearts”
16. “Ukraine war: Every family in **Hroza village** affected by missile attack”
17. “**North Korea** sending **Russia** military equipment, US claims”
18. “**Ukraine** fears drone shortages due to China restrictions”
19. “Russian bombing of **Kherson region** at record high, says Ukraine”
20. Nato summit: Allies refuse to give **Ukraine** timeframe on joining”
21. “Ukraine war: Last grain ship leaves **Odesa** as deal deadline looms”
22. “Ukraine war: **Russia** strikes Ukraine grain after ending sea deal”
23. “Ukrainian troops learn bomb disposal skills in **Scottish Highlands**”

Заголовків, які містять географічні власні назви, у повному переліку налічується 95. Під час аналізу ми помітили, що найуживанішими є назви країн – Україна (Ukraine) та Росія (Russia).

2) *назви установ, засідань, об’єднань, символів та монументів:*

Назви установ – це лексеми, які називають органи державної влади, установи є пов’язані з різними галузями державного управління [9].

Засідання – це зустріч людей, які представляють орган або організацію для вирішення робочих питань [9].

Об’єднання – це група людей, які мають однакову мету та разом працюють над завданням [9].

Символ – це значущий об’єкт або річ, які передають певні переконання та ідеї [9].

Монумент – це споруда (частина архітектурного мистецтва), яка присвячена якійсь людині або події [9].

Серед проаналізованих заголовків такі лексеми мають:

1. “**G7 summit**: Zelensky accuses some Arab leaders of ‘blind eye’ to war ahead of Japan trip”
2. “Ukraine war: **Nato** watches Russian ‘Zombies’ in Estonia”
3. “Ukraine replaces **Soviet emblem** on **Motherland statue**”
4. “What now for **Wagner** after Prigozhin’s death?”
5. “Zelensky at **White House** for talks with Biden”
6. “**G7**: New sanctions will make sure Russia pays a price, Sunak says”
7. “Russia warns of ‘colossal risk’ over jets as Zelensky attends **G7**”
8. “Zelensky dominates summit as **G7** leaders call out China”
9. “Russia does not occupy Bakhmut, defiant Zelensky tells **G7**”
10. “Ukraine war: **Wagner** says Bakhmut transfer to Russian army under way”
11. “**Nato membership** for Ukraine a key question at **Vilnius summit**”
12. “Russia urged to renew Ukraine grain deal at **Africa summit**”
13. “Wally, **the Reluctant Nuclear Hero**”
14. “**Delhi G20**: How India is asserting its global presence at **G20 summit**”
15. “The real life consequences of a **Congress** in crisis”
16. “Why are some **Republicans** opposing more aid for Ukraine?”
17. “Is **Wagner** still a threat to global security?”
18. “What is **Nato**, which countries are members and why is Sweden joining?”

В загальному таких заголовків серед зібраного матеріалу було виділено 18. Ця група здебільшого складається з назв провідних європейських політичних союзів та організацій.

3) імена та прізвища у поєднанні з дієсловом:

Антропонім – це прізвище, ім’я та по батькові або ж псевдонім людини [9].

Антропоніми вжито у заголовках:

1. “**Zelensky calls for** seized Russian billions to rebuild Ukraine”
2. “**King Charles says** Ukraine faces ‘indescribable aggression’”
3. “Belgorod: Russia’s **Shoigu vows** ‘harsh response’ after incursion into Russia”
4. “Moscow drone attack: **Putin says** Ukraine trying to frighten Russians”
5. “Ukraine war must end, South African President **Ramaphosa tells Putin**”
6. “**Putin breaks silence** over Prigozhin’s reported death”
7. “Wagner boss **Prigozhin confirmed dead** in plane crash – Moscow”
8. “Threats, insults, and Kremlin ‘robots’: How Russian diplomacy **died under Putin**”
9. “Ukraine’s defence minister **Oleksii Reznikov dismissed**”
10. “Ukraine’s **Zelensky expected to meet Biden** during US trip”
11. “Ukraine war: How **Zelensky is grappling** with Western war fatigue”
12. “**Biden vows** to stand by Ukraine, despite budget fiasco”
13. “**David Cameron makes** first official visit to Ukraine”
14. “**Putin makes** rare foreign trip to Gulf states”
15. “**Sunak vows** that Ukraine will never be alone as he pledges £2.5bn package”
16. “G7 summit: **Zelensky accuses** some Arab leaders of ‘blind eye’ to war ahead of Japan trip”
17. “Russia warns of ‘colossal risk’ over jets as **Zelensky attends G7**”
18. “**Zelensky dominates** summit as G7 leaders call out China”
19. “G7: New sanctions will make sure Russia pays a price, **Sunak says**”
20. “Ukraine war: Bakhmut ‘not occupied’ by Russia, **says defiant Zelensky**”
21. “Russia does not occupy Bakhmut, defiant **Zelensky tells G7**”
22. “Ukraine war: Russian Ambassador **Andrei Kelin issues** warning of escalation in Ukraine”

Газетних заголовків, у яких є поєднання імені та прізвища з дієсловом, у повному переліку є 38. Варто зауважити, що ми вирішили аналізувати антропоніми з дієсловами, з якими вони пов’язані, адже це дозволяє краще зрозуміти у якому контексті вживаються імена політичних діячів. Найпоширенішими сполуками є “Зеленський каже” (“Zelensky says”) та “Путін каже” (“Putin says”).

4) словосполучення з прикметниками утвореними від географічних назв:

Топонім – це назви географічних об’єктів [9]. Відповідно, прикметникові форми від географічних назв – це прикметники утворені від топонімів. Словосполучення з прикметниками утвореними від географічних назв трапляються у заголовках:

1. “Ukraine clinic devastated by **Russian missile strike**”
2. “Ukraine war: Satellite images reveal **Russian defences** before major assault”
3. “Russia warns of ‘new dimension’ in **Ukraine war**”
4. “Ukraine war: Russia says it thwarted major **Ukrainian offensive**”
5. “**Kerch bridge** is hated symbol of Russian occupation”
6. “Ukraine war: Kyiv says it shot down **Russian hypersonic missiles**”
7. “Ukraine: **Swindon field hospital bus** project almost complete”
8. “G7 summit: Zelensky accuses some Arab leaders of ‘blind eye’ to war ahead of **Japan trip**”
9. “Ukraine conflict: **Black Sea grain deal** extended for two months”
10. “Ukraine war: Nato watches **Russian ‘Zombies’** in Estonia”
11. “Ukraine war: **Russian Ambassador** Andrei Kelin issues warning of escalation in Ukraine”
12. “Ukraine war: Kyiv hit by new massive **Russian drone attack**”
13. “‘More and more water is coming every hour’ - people flee as **Kakhovka dam** bursts”
14. “Ukraine war: **Russian air strikes** target Kyiv for third night running”
15. “Kyiv missile strikes: Tracking the rise of **Russian attacks**”
16. “Ukraine war: Girl, 2, killed and many injured in Dnipro after **Russian strike**”
17. “Ukraine war: Rescuers search rubble after **Dnipro explosion**”
18. “Watch: Floods and evacuations after **Ukraine dam breach**”
19. “Ukraine dam: What we know about **Nova Kakhovka incident**”
20. “Ukraine war: Kyiv accuses Russia of shelling **Kherson evacuations**”
21. “‘We are dying, slowly’ - Pleas for help after **Ukraine dam breach**”
22. “**Ukraine’s counter-offensive** against Russia under way”

23. “Can UK’s Storm Shadow missiles change Ukraine fight against Russia?”

Загальна кількість газетних заголовків, які мають словосполучення з прикметниками утвореними від географічних назв, становить 84. Найчастіше такими конструкціями є назви подій, явищ, імена осіб (здебільшого політиків), місць, військової техніки та зброї, посад й угод, які сполучаються з прикметниками від географічних назв, і таким чином мають вказівку на місцевість, з якою вони пов’язані.

Загалом лексичний тип заголовків під назвою “Ономастичні типи лексем” об’єднує різноманітні лексичні одиниці, а саме: географічні власні назви, словосполучення з прикметниками утвореними від географічних назв, які вживаються частіше; назви установ, засідань, об’єднань, символів та монументів й імена та прізвища, проаналізованих у поєднанні з дієсловами, які трапляються рідше.

в) образні висловлювання:

Словосполучення у переносному значенні – це конструкції, значення яких є образним, непрямим [9]. Заголовками, у яких вжито образні висловлювання, є:

1. “Ukraine war: UK criticised for **‘lack of understanding’** of Wagner’s activities in Africa”
2. “Ukraine war: Cumbrian man **‘humbled’** by messages from front line”
3. “Threats, insults, and Kremlin **‘robots’**: How Russian diplomacy died under Putin”
4. “Samuel Newey: British volunteer killed in Ukraine **‘had a giving heart’**”
5. “Russia warns of **‘colossal risk’** over jets as Zelensky attends G7”
6. “Russian drone stamped **‘Made in Ireland’** investigated”
7. “Sunak at G7: Russia must **‘pay a price’** for illegal Ukraine invasion”
8. “Delivery of F-16 jets **‘hugely significant’** aid to Ukraine”
9. “G7 summit: Zelensky accuses some Arab leaders of **‘blind eye’** to war ahead of Japan trip”
10. “Ukraine war: Bakhmut **‘not occupied’** by Russia, says defiant Zelensky”
11. “Cluster bombs: Ukraine using munitions **‘effectively’**, says US”

12. "Ukraine condemns '**sham**' elections in Russian-occupied regions"
13. "Laura Kuenssberg: Ukraine in '**mortal danger**' without aid, Olena Zelenska warns"
14. "Ukraine mobile network Kyivstar hit by '**cyber-attack**'"
15. "How are '**kamikaze**' drones being used by Russia and Ukraine?"
16. "Ukraine and Russia in '**biggest prisoner swap**' so far"
17. "Ukraine war: Nato watches Russian '**Zombies**' in Estonia"
18. "Belgorod: Russia's Shoigu vows '**harsh response**' after incursion into Russia"
19. "Russia warns of '**new dimension**' in Ukraine war"
20. "'**Extremely fierce battles**' as Ukraine tries to take ground"
21. "Ukraine war: '**Extremely fierce battles**' as Kyiv seeks to advance"
22. "Sunak: UK '**prepared as we always will be**' on Russia"

Заголовків, які мають у своєму складі словосполучення у переносному значенні, у повному списку налічується 30. Використання таких лексичних одиниць є дуже влучним, адже вони надають назві експресивності та привертають увагу читача. Образні словосполучення допомагають чітко передати ідею автора та містять прихований підтекст.

Провівши лексичний аналіз відібраного матеріалу, ми помітили, що найбільше налічується заголовків, які мають такі типи лексем, як: лексичні одиниці на військову тематику, які є однією з підгруп загальної класифікації військових термінів, та ономастичну лексику: географічні власні назви й словосполучення з прикметниками утвореними від географічних назв; менше трапляється військових термінів на позначення назв зброї та техніки, а також заголовків з образними висловлюваннями й таких ономастичних лексем: імен та прізвищ у поєднанні з дієсловом та назв установ, засідань, об'єднань, символів та монументів. Цікаво, що більшість речень одночасно мають лексеми з різних груп, це додає їм інформативності. Детально дослідивши лексичні особливості газетних заголовків, ми переконалися у важливості саме цього аспекту вивчення назв, адже таке ретельне ознайомлення з кожною лексемою у складі заголовків дозволяє коректно зрозуміти зміст повідомлення. Проаналізувавши відібраний матеріал за цією характеристикою, ми зауважили багатство та різноманітність лексичних одиниць, які журналісти

використовують для формулювання газетних заголовків на, здавалося б, дуже серйозну тематику – війна, де застосування різних художніх засобів є не завжди доречним. Варто зауважити, що у цьому підрозділі ми подаємо лише кілька заголовків, у яких вжито відповідні види лексем, а детальний перелік лексичних типів назв розміщено у Додатку А. Хоч лексичне наповнення заголовків має значний вплив на їхнє розуміння, проте варто проаналізувати й граматичні особливості назв, з цієї причини саме цей аспект буде досліджено у наступному підрозділі цієї роботи.

2.2. Типи газетних заголовків за структурою

Під час аналізу заголовків, окрім лексичного наповнення, не менш важливо звернути увагу на їхню структуру, оскільки вона теж відіграє неабияку роль у розумінні назв. Саме будову речень та словосполучень, якими виражаються заголовки, ми досліджуватимемо у цьому підрозділі наукової роботи.

а) заголовки, які виражаються словосполученнями:

Серед відібраних заголовків є ті, які виражаються словосполученнями, й такі, які подано у формі речень. Назви, які за будовою є словосполученнями, ми аналізуватимемо за класифікацією Річарда Нордквіста (Richard Nordquist), яку він представив у статті “Що таке словосполучення? Визначення та приклади у граматиці” [23]. Це було вказано у першому розділі цієї наукової роботи. Автор виділяє п’ять типів словосполучень:

1) іменникові словосполучення (noun phrase):

Іменниковим є словосполучення, головним компонентом якого є іменник [23]. Серед проаналізованого матеріалу іменниковими словосполученнями виражаються такі заголовки:

1. “Watch: Floods and evacuations after Ukraine dam breach”
(Головний компонент – іменник “floods and evacuations”.)
2. “Wagner chief’s 24 hours of chaos in Russia”
(Головний компонент – іменник “24 hours of chaos”.)
3. “Crimea profile”

- (Головний компонент – іменник “profile”.)
4. “A Moscow summer with war on people’s minds”
(Головний компонент – іменник “summer”.)
  5. “Yevgeny Prigozhin’s central role in the war in Ukraine”
(Головний компонент – іменник “role”.)
  6. “Wally, the Reluctant Nuclear Hero”
(Головний компонент – іменник “Wally”.)
  7. “Putin and Kim: Friends in need (of ammunition)”
(Головний компонент – іменник “friends”.)
  8. “The real life consequences of a Congress in crisis”
(Головний компонент – іменник “consequences”.)
  9. “Ukraine war: Tributes to former British soldier killed in fighting”
(Головний компонент – іменник “tributes”.)
  10. “Volunteers’ aid trip for Ukrainian refugees”
(Головний компонент – іменник “trip”.)
  11. “Ukraine war: Deadly strike on Russian shopping centre in Belgorod”
(Головний компонент – іменник “strike”.)
  12. “Ukraine dam: Rebuilding shattered lives after Ukraine’s dam collapse”
(Головним компонентом є іменник, який описує дію за допомогою герундіальної конструкції – “rebuilding”.)
  13. “UK citizen army: Preparing the ‘pre-war generation’ for conflict”
(Головним компонентом є іменник, який описує дію за допомогою герундіальної конструкції – “preparing”.)

В загальному заголовків, які виражаються іменниковими словосполученнями, є 13. Усі вони складаються з кількох слів, тобто не лише з іменника, значення головного компонента підсилюється прикметниками та іншими іменниками. Варто зауважити, що до цієї групи ми віднесли й словосполучення, головним компонентом яких є іменник у формі герундіальної конструкції.

2) дієсловні словосполучення (*verb phrase*):

У дієслівному словосполученні головним компонентом є дієслово [23]. Таких назв не виявлено.

3) *прикметникові словосполучення (adjective phrase):*

Прикметниковим є словосполучення, головним компонентом якого є прикметник [23]. Серед відібраного матеріалу таких заголовків не знайдено.

4) *прислівникові словосполучення (adverb phrase):*

Прислівниковим називають словосполучення, головний компонент якого виражається прислівником [23]. Жодний з проаналізованих заголовків не є прислівниковим словосполученням.

5) *прийменникові словосполучення (prepositional phrase):*

У прийменниковому словосполученні головним компонентом є прийменник [23]. Серед відібраних заголовків прийменниковим словосполученням виражається:

1. “Inside Odesa cathedral after Russian missile strike”

(Головним компонентом є прийменник – “inside”.)

Прийменниковим словосполученням виражається всього 1 заголовок. Як і вказує Річард Нордквіст (Richard Nordquist) у статті “Що таке словосполучення? Визначення та приклади у граматиці” [23], у цьому заголовку прийменник не вживається самостійно, адже таким чином він би не передавав ніякої інформації, а сполучається з іменниками.

Проаналізувавши заголовки, які виражаються словосполученнями, ми помітили, що їх дуже мало і більшість з них подібні за будовою, оскільки найчисленнішу групу становлять іменникові словосполучення. Також трапляються прийменникові конструкції, проте їх значно менше. Прикметникових, прислівникових та дієслівних словосполучень взагалі не було виявлено. Підсумовуючи отримані результати, вважаємо, що іменні словосполучення є найпоширенішим типом вираження заголовків, адже вони є найзмістовнішими і використання таких конструкцій дозволяє чітко та достовірно передати інформацію.

б) заголовки, які виражаються реченнями:

Хоч серед зібраного матеріалу ми виявили невелику кількість заголовків, які виражаються словосполученнями, проте все ж більшість з них подано у формі

речень, тому важливо проаналізувати й такі назви. Як було зазначено у першому розділі, структурний аналіз відібраних заголовків про війну в Україні в англomовних ЗМІ здійснюватиметься на основі класифікації, яку подає Річард Нордквіст (Richard Nordquist) у статті “Речення: визначення і приклади в англійській граматиці” [21]. Автор виділяє чотири типи речень: просте (simple sentence), сурядне (compound sentence), підрядне (complex sentence) та сурядно-підрядне (compound-complex sentence) [21]. Серед відібраного матеріалу було виділено такі типи речень, якими виражаються газетні заголовки:

1) прості речення (simple sentences):

Просте речення складається з одного предикативного центру, інакше кажучи має один підмет та присудок та інколи до складу таких речень можуть входити другорядні члени (означення, додатки, обставини) [21]. Серед проаналізованого матеріалу такі заголовки виражаються простими реченнями:

1. “Ukraine dam: Drone footage shows extent of flooding”

(Це просте речення: головними членами є підмет “footage” та присудок “shows”.)

2. “Ukraine conflict: Black Sea grain deal extended for two months”

(Це просте речення: головними членами є підмет “grain deal” та присудок “extended for”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)

3. “G7 summit: Why there are eight more seats at the table this year”

(Це просте речення: головними членами є підмет “eight more seats” та присудок “to be” у формі “are”.)

4. “Ukraine: Swindon field hospital bus project almost complete”

(Це просте речення: головними членами є підмет “project” та присудок пропущено речення неповне, його функцію може виконувати дієслово “to be”.)

5. “Tanks and armed Wagner soldiers take over Rostov streets”

(Це просте речення: головними членами є однорідні підмети “tanks” та “armed Wagner soldiers” й присудок “take over”. Речення ускладнено однорідними підметами – “tanks and armed Wagner soldiers”.)

6. “Ukraine war: Russians likely targeted Khmelnytsky nuclear plant – Zelensky”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russians” та присудок “targeted”.)
7. “Ukraine war: Russian attacks force evacuations of children”
(Це просте речення: головними членами є підмет “attacks” та присудок “force”.)

Кількість заголовків, які подані у формі простого речення, у повному списку становить 165. Більшість назв мають типову будову, тобто складаються з однієї граматичної основи (підмета та присудка). Трапляються й речення, які мають лише підмет, ми вважаємо їх неповними, адже присудок можна логічно встановити з контексту, наприклад, універсальним дієсловом може слугувати найпростіше “to be” (“бути”). Також є чимало конструкцій, у яких дієслово виражається дієприкметником теперішнього часу (Participle I) або дієприкметником минулого часу (Participle II). Цікаво, що кілька заголовків, віднесених до цієї групи, виражаються двома простими реченнями одночасно. Серед поданих назв є й такі, які мають компоненти ускладнення, а саме: дієприкметники теперішнього (Participle I) та минулого (Participle II) часу, порівняння та однорідні члени речення.

2) *сурядні речення (compound sentences):*

Сурядне речення складається з двох або більше граматичних основ, які не залежать одна від одної, тобто можуть використовуватись самостійно, адже це повноцінні прості речення, але при цьому зміст повідомлення не зміниться. Частини сурядного речення поєднуються між собою за допомогою сполучникового або безсполучникового зв'язку [21]. Серед зібраного матеріалу заголовками, які подаються у формі сурядного речення є:

1. “What are the sanctions on Russia and are they hurting its economy?”
(Це сурядне речення: граматична основа першої частини – підмет “sanctions” та присудок “to be” (у формі “are”), а другої – підмет “they” та

присудок “are hurting”. Прості частини поєднані за допомогою сурядного сполучника “and” (“і, та, й”).)

2. “Ukraine war: Marines gain riverbank foothold but front lines barely move”
(Це сурядне речення: граматична основа першої частини – підмет “Marines” та присудок “gain”, а другої – підмет “front lines” та присудок “move”. Прості частини поєднані за допомогою сурядного сполучника “but” (“але”).)
3. “What is Nato, which countries are members and why is Sweden joining?”
(Це сурядне речення зі сполучниковим та безсполучниковим зв’язком: граматична основа першої частини – це підмет “Nato” та присудок “to be” (у реченні у формі “is”), другої – підмет “countries” та присудок “to be” (у реченні у формі “are”), третьої – підмет “Sweden” та присудок “to be” (у реченні у формі “is”). Перша та друга частини поєднані сурядним безсполучниковим зв’язком, а друга та третя за допомогою сурядного сполучника “and” (“і, та, й”).)
4. “What are cluster bombs and why is US sending them to Ukraine?”
(Це сурядне речення: граматична основа першої частини – підмет “cluster bombs” та присудок “to be” (у формі “are”), а другої – підмет “US” та присудок “is sending”. Прості частини поєднані за допомогою сурядного сполучника “and” (“і, та, й”).)
5. “Ukraine war: Crimea bridge targeted by missiles, Russia says”
(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “Crimea bridge” та присудок “targeted”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II); а другої – підмет “Russia” та присудок “says”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)
6. “Wagner mutiny: Group fully funded by Russia, says Putin”
(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “group” та присудок “funded”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II); а другої – підмет “Putin” та присудок “says”. Прості частини

складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв'язком.)

Загальна кількість заголовків, які виражаються реченнями з сурядним зв'язком, становить 26. Усі вони мають типову будову, а саме: складаються з двох простих частин, які поєднуються за допомогою сурядних сполучників або безсполучникового зв'язку. Також варто зауважити, що у цій групі заголовків є чимало сурядних речень із безсполучниковим зв'язком, друга частина яких вказує на автора повідомлення.

3) підрядні речення (*complex sentences*):

Підрядним називається таке речення, яке, як і сурядне, складається з двох або більше граматичних основ, проте один предикативний центр є обов'язково головним, а інші – залежними (підрядними) [21]. Серед проаналізованих заголовків про війну в Україні з англійських ЗМІ підрядними реченнями виражаються:

1. “Ukraine war: Kyiv says it shot down Russian hypersonic missiles”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Kyiv” та присудок “says”, а залежної – підмет “it” та присудок “shot down”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв'язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

2. “Ukraine war: Russia says drone injures five at Kursk railway station”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Russia” та присудок “says”, а залежної – підмет “drone” та присудок “injures”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв'язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

3. “Ukraine dam: Dislodged mines a major concern as residents flee Kherson”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “mines” та присудок пропущено (це просте речення є неповним), проте контекстуально можна підставити дієслово “to be”, а залежної – підмет “residents” та присудок “flee”. Прості частини поєднані підрядним сполучником “as” (“коли, як”).)

4. “Trump says he would ‘encourage’ Russia to attack Nato allies who do not pay their bills”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Trump” та присудок “says”, а залежної (першої) – підмет “he” та присудок “would ‘encourage’ to attack”, залежної (другої) – підмет “who” та присудок “do not pay”. Прості частини (1 та 2) поєднані підрядним безсполучниковим зв’язком, а частини 2 та 3 з’єднуються сполучним словом “who” (“хто, які”). Важливо, що у цьому складному реченні друга частина залежить від першої, а третя – від другої, тобто друге просте речення є і залежним, і головним відносно двох різних граматичних основ.)

Заголовків, які виражаються підрядними реченнями, у повному переліку налічується 39. Будова більшості речень є типовою, спочатку подається головна частина, а потім залежна. Зазвичай заголовки цієї групи складаються з двох предикативних частин, одна з яких є головною, а інша – залежною, проте трапляються й такі, які мають дві підрядних частини. Головна та залежна частини заголовків поєднуються й за допомогою підрядних сполучників, й підрядним безсполучниковим зв’язком, також інколи одна з простих частин речення є неповною, тобто пропущений підмет підрядної частини, трапляються й речення, у яких присудок залежної конструкції виражено дієприкметником теперішнього часу (Participle I) або дієприкметником минулого часу (Participle II).

4) *сурядно-підрядні речення (compound complex sentence):*

Сурядно-підрядним є речення, яке складається з кількох простих речень, проте у таких конструкціях дві або більше граматичних основ є сурядними, тобто вони не залежать одна від одної, але хоча б одне з простих речень повинно виступати залежною частиною (підрядною) від головних (однієї або кількох) [21].

Сурядно-підрядними реченнями, якими виражаються заголовки, є:

1. “Ukraine war: Zelensky admits slow progress but says offensive is not a movie”
(Це сурядно-підрядне речення: граматична основа першої частини – підмет “Zelensky” та присудок “admits”, другої – підмет пропущено, з попередньої частини можна підставити “Zelensky” та присудок “says”, третьої – підмет

“offensive” та присудок “to be not” (у формі “is not”). Прості частини 1 та 2 поєднані за допомогою сурядного сполучника “but” (“але”), частини 2 та 3 поєднані за допомогою підрядного безсполучникового зв’язку, тобто підрядний сполучник можна встановити з контексту, а третя частина складного речення є залежною від другої.)

2. “I’ve not seen my husband for two years but I know he’s alive”

(Це сурядно-підрядне речення: граматична основа першої частини – підмет “I” та присудок “have not seen”, а другої – підмет “I” та присудок “know”, третьої – підмет “he” та присудок “to be” (у формі “is”). Перша та друга прості частини поєднані за допомогою сурядного сполучника “but” (“але”), друга та третя – підрядним безсполучниковим зв’язком, тобто підрядний сполучник можна встановити з контексту, а третя частина складного речення є залежною від другої.)

3. “‘More and more water is coming every hour’ - people flee as Kakhovka dam bursts”

(Це складне речення зі сполучниковим та безсполучниковим зв’язком: граматична основа першої частини – це підмет “water” та присудок “is coming”, другої – підмет “people” та присудок “flee”, третьої – підмет “Kakhovka dam” та присудок “bursts”. Перша та друга частини поєднані сурядним безсполучниковим зв’язком, а друга та третя – підрядним сполучником “as” (“коли”).)

4. “G7: New sanctions will make sure Russia pays a price, Sunak says”

(Це складне речення зі сполучниковим та безсполучниковим зв’язком: граматична основа першої частини – це підмет “sanctions” та присудок “will make sure” (головна частина), другої – підмет “Russia” та присудок “pays” (підрядна частина), а третьої – підмет “Sunak” та присудок “says”. Перша та друга частини поєднані підрядним безсполучниковим зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту, а третя частина приєднується за допомогою сурядного безсполучникового зв’язку.)

Сурядно-підрядних речень всього 4. Варто зауважити, що сурядні частини поєднуються за допомогою сурядного сполучникового або безсполучникового зв'язку, а підрядні конструкції – підрядним безсполучниковим зв'язком, тобто сполучник відсутній, проте встановлюється зі змісту.

5) речення з узагальнюваною та пояснювальною частинами:

Проаналізувавши відібраний матеріал, ми виявили речення, які складаються з узагальнюваної частини та пояснення. Хоч Річард Нордквіст (Richard Nordquist) у статті “Речення: визначення і приклади в англійській граматиці” [21] не виділяє такий тип речень, проте вважаємо, що варто додати й цю групу, адже серед зібраних заголовків такі конструкції трапляються, наприклад:

1. “Ukraine war: Kyiv comes under heavy missile and drone attack by Russia”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Kyiv comes under heavy missile and drone attack by Russia”.)
2. “Jets to Ukraine: Crucial questions over supplying F-16s to Kyiv”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Jets to Ukraine”, а пояснювальною – “Crucial questions over supplying F-16s to Kyiv”.)
3. “Sunak at G7: Russia must ‘pay a price’ for illegal Ukraine invasion”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Sunak at G7”, а пояснювальною – “Russia must ‘pay a price’ for illegal Ukraine invasion”.)
4. “Zelensky: For today, Bakhmut is only in our hearts”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Zelensky”, а пояснювальною – “For today, Bakhmut is only in our hearts”.)
5. “Belgorod raid: Who are the fighters infiltrating Russia from Ukraine?”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Belgorod raid”, а пояснювальною – “Who are the fighters infiltrating Russia from Ukraine?”.)
6. “Ukraine war: Every family in Hroza village affected by missile attack”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Every family in Hroza village affected by missile attack”.)
7. “Ukraine war: Avdiivka civilians cling on amid Russian assault”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Avdiivka civilians cling on amid Russian assault”).)

8. “Ukraine war: Forced evacuations as Russian attacks intensify”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Forced evacuations as Russian attacks intensify”).)

Заголовків з узагальнюваною та пояснювальною частинами у повному переліку налічується 99. Узагальнювана частина зазвичай складається з одного-двох слів або словосполучення, це коротке повідомлення, яке у пояснювальній конструкції подається детальніше. Найпоширенішими узагальнюваними словосполученнями є: “Українська війна” (“Ukraine war”), а також назви міщевостей та прізвища високопосадовців.

б) речення з прямою мовою:

Окрім речень з узагальнюваною та пояснювальною частинами, які не виділяє Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [21], до структурних типів заголовків ми віднесли й речення з прямою мовою, хоч такий вид речень теж відсутній у його статті “Речення: визначення і приклади в англійській граматиці” [21]. Серед проаналізованого матеріалу є такі речення з прямою мовою:

1. “We’re ready to retake our country - Ukraine security boss Oleksiy Danilov”
(У цьому реченні пряма мова – “We’re ready to retake our country”).)
2. “Zelensky to US: ‘We hope we can count on you’”
(У цьому реченні пряма мова – “‘We hope we can count on you’”).)
3. “Russia does not occupy Bakhmut, defiant Zelensky tells G7”
(У цьому реченні пряма мова – “Russia does not occupy Bakhmut”).)
4. “Ukraine war: Bakhmut ‘not occupied’ by Russia, says defiant Zelensky”
(У цьому реченні пряма мова – “Bakhmut ‘not occupied’ by Russia”).)
5. “Twenty-nine communities flooded after dam breach – Ukraine”
(У цьому реченні пряма мова – “Twenty-nine communities flooded after dam breach”).)
6. “Ukraine war: Brit was killed while trying to rescue Ukrainians - inquest”

- (У цьому реченні пряма мова – “Brit was killed while trying to rescue Ukrainians”.)
7. “Wagner boss Prigozhin confirmed dead in plane crash - Moscow”
(У цьому реченні пряма мова – “Wagner boss Prigozhin confirmed dead in plane crash”.)
  8. “‘Dying by the dozens every day’ - Ukraine losses climb”
(У цьому реченні пряма мова – “‘Dying by the dozens every day’”.)
  9. “Russian airport fire after drone attack, says Pskov governor”
(У цьому реченні пряма мова – “Russian airport fire after drone attack”.)
  10. “Ukraine war: Kyiv foils big Russian drone attack, officials say”
(У цьому реченні пряма мова – “Kyiv foils big Russian drone attack”.)
  11. “Russian air defence system destroyed in Crimea, Ukraine says”
(У цьому реченні пряма мова – “Russian air defence system destroyed in Crimea”.)

Загальна кількість заголовків з прямою мовою становить 34. Зазвичай вони формуються з речень, які трапляються у статті з цією назвою, мають вищий рівень інформативності та є експресивно забарвленими, тобто для заголовка обирається така конструкція, яка точно зацікавить читача. Проте цікаво, що ці речення є, як правило, вирваними із контексту, тому інколи їхнє значення як заголовка може сприйматися інакше. Такі назви здебільшого мають і пряму мову, і непряму, тобто вказівку на автора висловлювання.

Проаналізувавши структуру відібраних заголовків, ми зауважили, що найчисленнішу групу становлять назви, які виражаються простими реченнями; пояснюємо це тим, що газетний заголовок повинен бути коротким та влучним. Також є чимало підрядних й сурядних конструкцій. Щодо сурядно-підрядних речень, то таких серед зібраних заголовків порівняно небагато. Вважаємо такі конструкції надто складними, тому часто їх недоречно використовувати для формулювання назв, адже вони можуть бути незрозумілими читачеві, проте це залежить від контексту. Окрім цих 4 груп, ми виділили й такі види речень, які містять узагальнювану та пояснювальну частини й конструкції з прямою мовою.

Хоч Річард Нордквіст (Richard Nordquist) у статті “Речення: визначення і приклади в англійській граматиці” [21] не виділяє такі конструкції, проте ми вважаємо, що ці характеристики варто віднести до структурних, адже вони впливають на аналіз будови речень. Дослідивши структуру заголовків, зрозуміли, що автори для формулювання назв використовують різні типи речень та словосполучень, а саме ті, які підходять за змістом та дозволяють авторові у заголовку стисло, проте зрозуміло, передати головну інформацію. Варто зазначити, що в основній частині роботи до кожного зі структурних типів заголовків подано лише кілька прикладів, а повний перелік відповідних назв розміщено у Додатку Б. Для кращого розуміння заголовків потрібно дослідити не лише їх будову, але й визначити прагматичні характеристики речень, якими виражаються назви.

2.3. Прагматичні типи заголовків

Аналіз прагматичних характеристик речень, якими виражаються заголовки, як і їх будови, є важливим аспектом вивчення назв. Прагматичне вираження заголовків та їх структура тісно пов'язані між собою, тому таке детальне опрацювання впливає на правильне сприйняття інформації читачем. Як було зазначено у першому розділі наукової роботи, для дослідження прагматичних особливостей назв ми використаємо класифікацію Ліндсі Кремер (Lindsay Kramer), яку вона подає у статті “Кожен тип речення, пояснено” [19]. Дослідниця виділяє п'ять типів речень за метою висловлювання: розповідне, питальне, окличне, наказове та умовне [19]. Проаналізувавши зібраний матеріал, ми виділили такі прагматичні типи заголовків:

а) розповідні:

Розповідні речення використовуються для повідомлення про події, явища та факти, а також для формулювання тверджень. Головна функція таких конструкцій – роз'яснення інформації [19]. Серед відібраних заголовків розповідними реченнями виражаються такі:

1. “Ukraine war: Russia launches ninth wave of missile attacks on Kyiv this month”
2. “Ukraine war: Taking steps to tackle the mental scars of conflict”

3. “Ukraine war: Kyiv rejects Wagner claim over Bakhmut”
4. “Ukraine war: Russia battles armed group in border region”
5. “Belgorod: Russian paramilitary group vows more incursions”
6. “Ukraine war: Last grain ship leaves Odesa as deal deadline looms”
7. “Putin vows response after ‘terrorist’ attack on Crimea bridge”
8. “Kerch bridge is hated symbol of Russian occupation”
9. “Russia’s grain deal exit is a stab in the back – Kenya”
10. “Disaffected Russians spying for UK, says MI6 head”
11. “Russian drone stamped ‘Made in Ireland’ investigated”
12. “Ukraine war: Russia strikes Ukraine grain after ending sea deal”
13. “Cluster bombs: Ukraine using munitions ‘effectively’, says US”
14. “Ukrainian troops learn bomb disposal skills in Scottish Highlands”
15. “Ukraine war: Russia hits Odesa after killing grain deal”
16. “Trevor Reed: Ex-US marine freed by Russia is injured fighting in Ukraine”
17. “Ukraine war: UK criticised for ‘lack of understanding’ of Wagner’s activities in Africa”
18. “Ukraine war: Satellite images reveal Russian defences before major assault”
19. “Ukraine war: Bakhmut ‘not occupied’ by Russia, says defiant Zelensky”
20. “Ukraine war: Nato watches Russian ‘Zombies’ in Estonia”
21. “Ukrainian refugee brings family coffee firm to Dorset”
22. “Ukraine war: US distances itself from Belgorod incursion into Russia”

У повному переліку заголовків, які виражаються розповідними реченнями, налічується 228. Щодо змісту заголовків, то здебільшого у них повідомляються факти та описуються важливі події, які пов’язані з війною в Україні. За будовою розповідну функцію найчастіше виконують прості конструкції, а також трапляються сурядні та підрядні речення. Варто помітити, що серед речень цієї групи є й конструкції з прямою мовою та узагальнюваною частиною.

б) питальні:

Такі речення, відповідно, мають питальне значення та, як правило, знак питання в кінці. Для формулювання питань використовують питальні частки та

допоміжні дієслова [19]. Питальними реченнями серед проаналізованого матеріалу є:

1. “Could Russia really play nuclear roulette in Ukraine?”
2. “Nova Kakhovka: Who benefits from breaching the dam?”
3. “Ukraine dam: What we know about Nova Kakhovka incident”
4. “Where is Yevgeny Prigozhin? And why does it matter?”
5. “Ukraine war: Is the counter-offensive actually working?”
6. “Africa’s Ukraine-Russia peace mission: What was achieved?”
7. “Ukraine conflict: Who’s in Putin’s inner circle and running the war?”
8. “What are cluster bombs and why is US sending them to Ukraine?”
9. “What happened on the Crimea bridge? And why does it matter?”
10. “What is a war crime and could Putin be prosecuted over Ukraine?”
11. “The Price of Protection: Who Pays for War in Ukraine?”
12. “How Ukraine’s stealthy sea drones strike Russian targets”
13. “How Russia reacted after Prigozhin plane crash”
14. “What now for Wagner after Prigozhin’s death?”
15. “What do we know about drone attacks in Russia?”
16. “Threats, insults, and Kremlin ‘robots’: How Russian diplomacy died under Putin”
17. “Ukraine war: What Russia’s escalating air attacks mean”
18. “What do Vladimir Putin and Tucker Carlson gain from Moscow interview?”
19. “Ukraine war: Is Avdiivka’s fall a sign Russia is turning the tide?”
20. “Rosenberg: How two years of war in Ukraine changed Russia”

Заголовків, які виражаються питальними реченнями, всього є 51. Вони використовуються для підтвердження фактів. Більшість назв за будовою є простими, рідше використовуються сурядні конструкції. У цій групі, як і в розповідних реченнях, є ті, які мають узагальнювану частину. Питання формулюється за допомогою питальних часток, допоміжних та модальних дієслів. Цікаво, що не всі речення закінчуються знаком питання, але, все ж, на початку кожної з таких

конструкції вжито питальне слово, вони мають питальне значення, тому ми віднесли їх до цієї групи.

в) окличні:

Головною ознакою такого речення є знак оклику в кінці. Вони використовуються для вираження емоційності, тобто для привітань, попереджень або заклику. За змістом окличні речення подібні до розповідних, але розділовий знак, вжитий в кінці, є вирішальним під час визначення типу конструкції за метою висловлювання [19]. Провівши детальний аналіз заголовків, ми помітили, що окличних речень немає.

г) наказові:

Наказовими реченнями є ті, у яких вжито наказову форму дієслова. Такі речення використовуються для вираження прохання, вказівки, поради та, звісно ж, наказу. Наказові конструкції можуть закінчуватись, як крапкою, так і знаком оклику, це залежить від мети автора. Часто у таких реченнях підмет опускається, адже за змістом зрозуміло до кого звертаються [19]. Наказовими реченнями виражаються такі заголовки:

1. “Watch: Floods and evacuations after Ukraine dam breach”
2. “Sunak at G7: Russia must ‘pay a price’ for illegal Ukraine invasion”
3. “Ukraine war must end, South African President Ramaphosa tells Putin”

Як помічаємо, для формулювання заголовків не часто використовують наказові речення, адже їх є всього 3. Варто зауважити, що до цієї групи ми віднесли й речення, у яких вжито модальне слово “must”, яке виражає повинність, хоча воно й не відповідає структурі типової наказової конструкції, проте подібне за значенням.

г) умовні:

Умовні речення складаються з кількох частин, зазвичай двох, які пов’язані між собою, а саме: в одній з них виражається умова, а в іншій – наслідок [19]. Серед проаналізованого матеріалу умовних заголовків не виявлено.

Провівши детальний аналіз прагматичних характеристик заголовків, ми зауважили, що найпоширенішими реченнями, якими виражаються назви, є розповідні, адже вони допомагають чітко та лаконічно передати основну

інформацію з тексту та не відвертають увагу читача такими компонентами, як умова, наказ або емоційна забарвленість повідомлення. Серед заголовків трапляються й питальні речення, які використовуються для запитання про подію, явище та для підтвердження фактів. Найменшу кількість назв за прагматичними характеристиками становить група наказових речень. До неї ми віднесли як типові наказові конструкції, так і речення з модальним дієсловом “must”, яке виражає повинність. Окличних речень серед відібраного матеріалу не виявлено. Припускаємо, це пов'язано з тим, що зазвичай у заголовках не ставлять розділовий знак в кінці, а саме ця ознака впливає на визначення прагматичного типу речення. Умовних речень теж немає. Вважаємо, що вони є занадто складними для формулювання заголовків, адже виражають вже завершену думку і при цьому може втрачатися функція зацікавлення. Проте, звісно, ми не виключаємо можливості використання таких заголовків, адже формулювання назви, перш за все, залежить від змісту основної інформації та бажання автора донести думку. Слід помітити, що в цьому підрозділі подано лише кілька прикладів до кожного з прагматичних типів заголовків, а повний перелік наведено у Додатку В. Окрім опрацювання лексичних, структурних та прагматичних аспектів, варто також з'ясувати, які функції виконують газетні заголовки про війну в Україні.

2.4. Функціональні особливості газетних заголовків

Аналіз функціональних особливостей, як і лексичних, структурних та прагматичних характеристик, є важливим аспектом дослідження газетних заголовків, адже це все впливає на їхнє сприйняття. Як вже зазначалося у першому розділі, у цій науковій роботі за функціональними ознаками заголовки будуть класифіковані відповідно до типів, які виділяє Мілінд Туллу (Milind Tullu) у статті “Написання заголовка та анотації для дослідницької роботи: лаконічність, точність та прискіпливість – це головна умова” [24]. Дослідник вважає, що за функціями існує три типи заголовків: питальний, описовий та декларативний [24]. Серед проаналізованого матеріалу було виділено такі функціональні типи заголовків:

а) питальні:

Питальним є той заголовок, який подається у формі питального речення, у ньому зазначається головна думка статті або проблема, порушена у тексті. На думку лінгвіста, такі назви хоч і виконують свою головну функцію – привертають увагу, проте деколи вони й відволікають читача, адже він може зосередитись на головному питанні та шукати на нього відповідь, при цьому упускаючи важливу інформацію [24]. Проаналізувавши зібраний матеріал, було виділено такі питальні заголовки:

1. “Ukraine war: What Russia’s escalating air attacks mean”
2. “What do Vladimir Putin and Tucker Carlson gain from Moscow interview?”
3. “Ukraine war: Is Avdiivka’s fall a sign Russia is turning the tide?”
4. “Rosenberg: How two years of war in Ukraine changed Russia”
5. “Moscow drone attack: What we know about the strikes”
6. “Can UK’s Storm Shadow missiles change Ukraine fight against Russia?”
7. “Nova Kakhovka: Who benefits from breaching the dam?”
8. “Ukraine dam: What we know about Nova Kakhovka incident”
9. “Ukraine offensive: What will it take for military push to succeed?”
10. “Ukraine conflict: Are Russians optimistic about the war?”
11. “Why South Africa’s Cyril Ramaphosa is leading Ukraine peace mission”
12. “G7 summit: Why there are eight more seats at the table this year”
13. “Belgorod raid: Who are the fighters infiltrating Russia from Ukraine?”
14. “What are the sanctions on Russia and are they hurting its economy?”
15. “Was Russian warship attacked by Ukrainian drone boats in the Black Sea?”
16. “What are the sanctions on Russia and have they affected its economy?”
17. “What is Nato, which countries are members and why is Sweden joining?”
18. “Ukraine war: Is Europe doing enough to help against Russia?”
19. “What is Nato, which countries are members and why has Sweden joined?”
20. “Russian election: Why Putin’s fifth term as president was never in doubt”

Після аналізу питальних заголовків, ми з’ясували, що їхня загальна кількість становить 51. У них дійсно зазначається головне питання статті та вони привертають увагу читача. Питання у таких заголовках виражається різними засобами: за допомогою питальних часток й з використанням модальних та

допоміжних дієслів; незважаючи на структуру, кожен зі способів формулювання питання все ж спонукає замислитись і шукати відповідь в основній частині тексту. Ми зауважили, що не всі заголовки цієї групи закінчуються знаком питання, проте вони мають питальні частки на початку, тому вважаємо, що такі заголовки виконують питальну функцію. За будовою більшість питальних заголовків є простими або сурядними реченнями.

Щодо тематичного аспекту питальних назв, то вони здебільшого повідомляють про причини певних подій та можливості, вказують на особу та місцеперебування, про які йдеться у статті, використовуються для з'ясування фактів та явищ. Загалом у заголовках описуються військова зброя та явища, які безпосередньо пов'язані з військовою справою, часто згадуються політичні діячі, які мають зв'язок з війною в Україні, та інформують про події, які трапляються на полі бою.

б) описові:

Другим типом заголовків за функціями, як вважає Мілінд Туллу (Milind Tullu), є описовий. Це такі назви, у яких зазначається головна думка дослідження, коротко передається зміст написаного, також вказуються важливі ситуації або об'єкти, про які йтиметься далі. Цей тип заголовків лише коротко описує основну частину, у ньому немає висновків до тексту, тобто читач може тільки здогадуватись, яким буде підсумок. Вони лише анонсують подію чи явище [24]. До описових заголовків серед тих, які розповідають про війну в Україні, ми віднесли такі:

1. "Macron says Russian defeat in Ukraine vital for security in Europe"
2. "Putin warns West against sending troops to Ukraine"
3. "Ukraine war: Eastern residents brace for Russian advance"
4. "Ukraine war: Dorset man fundraising for military equipment"
5. "Valerii Zaluzhnyi: Ukraine to appoint ex-army chief as UK ambassador"
6. "Zelensky: For today, Bakhmut is only in our hearts"
7. "Kyiv comes under heavy missile and drone attack by Russia"
8. "Ukraine war: Taking steps to tackle the mental scars of conflict"
9. "Sunak at G7: Russia must 'pay a price' for illegal Ukraine invasion"

10. “G7: New sanctions will make sure Russia pays a price, Sunak says”
11. “Delivery of F-16 jets ‘hugely significant’ aid to Ukraine”
12. “Ukraine war: Satellite images reveal Russian defences before major assault”
13. “Ukraine war: Bakhmut ‘not occupied’ by Russia, says defiant Zelensky”
14. “Ukraine war: Russia battles armed group in border region”
15. “Ukraine war: Nato watches Russian ‘Zombies’ in Estonia”
16. “Ukraine war: US distances itself from Belgorod incursion into Russia”
17. “Belgorod: Russia’s Shoigu vows ‘harsh response’ after incursion into Russia”
18. “Ukraine dam: Drone footage shows extent of flooding”
19. “Ukraine’s counter-offensive against Russia under way”
20. “‘Extremely fierce battles’ as Ukraine tries to take ground”
21. “Valerii Zaluzhnyi, the man behind Ukraine’s counter-offensive”
22. “Ukraine war: ‘Extremely fierce battles’ as Kyiv seeks to advance”
23. “Russia warns of ‘colossal risk’ over jets as Zelensky attends G7”
24. “Jets to Ukraine: Crucial questions over supplying F-16s to Kyiv”
25. “Zelensky dominates summit as G7 leaders call out China”
26. “Ukraine war: Kyiv rejects Wagner claim over Bakhmut”

Описові заголовки становлять найчисленнішу групу, у повному переліку їх налічується 131, вони є найпоширенішими, оскільки чітко передають зміст написаного, а головне – привертають увагу читача і до тексту, і, зокрема, до проблеми війни в Україні, вони коротко окреслюють головне питання, порушене в основній частині. Найпоширенішим типом речень, які використовуються для формулювання описових заголовків, є прості конструкції, адже вони допомагають стисло та влучно передати бажану інформацію.

в) декларативні:

Третій тип заголовків за функціями, який виділяє Мілінд Туллу (Milind Tullu) – це декларативний. У ньому зазвичай подається результат того, про що йдеться у статті, саме це відрізняє декларативні заголовки від описових. Вони не є дуже поширеними, адже читач, на відміну від описових, сприймає їх по-іншому. Звісно, декларативні заголовки привертають увагу читача, як і будь-який інший тип назв,

проте вони водночас і відштовхують нас, оскільки вже містять результат написаного в основній частині, тому ми не надто зацікавлені у прочитанні статті, бо знаємо висновок. У декларативних заголовках повідомляється факт, підсумок, описується подія, яка вже сталася. Здебільшого вони виражаються реченнями, які складаються з дієслів минулого часу [24]. Серед зібраного матеріалу декларативними заголовками є:

1. “Ukraine war: Dozens of Russian troops ‘die in air strike’”
2. “Ukraine says it has downed second Russian A-50 spy plane in weeks”
3. “Russia publishes German army meeting on Ukraine”
4. “Russia-Ukraine war: Zelensky appeals to West over deadly Russian drone attack on Odesa”
5. “Ukrainian refugee brings family coffee firm to Dorset”
6. “Ukraine war: Wave of drone strikes hits several Russian regions”
7. “Poland says Russian missile entered airspace then went into Ukraine”
8. “Ukraine war: Missiles fired at Russian city Belgorod and occupied Crimea”
9. “Putin breaks silence over Prigozhin’s reported death”
10. “Ukraine war: Russian missiles wreck Kharkiv hotel – governor”
11. “Ukraine drones hit St Petersburg gas terminal in Russia”
12. “Ukraine says it has uncovered major arms corruption”
13. “Ukraine ‘hits Russian missile boat Ivanovets in Black Sea’”
14. “Ukraine war: Baby killed in Russian strike on Kharkiv hotel”
15. “Zelensky sacks Ukraine’s commander-in-chief Valerii Zaluzhnyi”
16. “Kharkiv: Seven ‘burned alive’ as Russian drones hit oil depot”
17. “Ukraine war: Kyiv says seven dead as drone attack sinks Russian ship”
18. “Russia election: Stage-managed vote will give Putin another term”
19. “Ukraine-Russia war: Medic among 20 killed in Odesa missile strikes”
20. “Macron switches from dove to hawk on Russia’s invasion of Ukraine”
21. “Ukrainian sea drone targets Russian tanker”
22. “Ukraine war: Seven killed in Russian missile strike on eastern town of Pokrovsk”

23. “Ukraine war: Two people killed in Zaporizhzhia attack”

24. “Ukraine war: Crimea bridge targeted by missiles, Russia says”

Декларативні заголовки, як і описові, часто використовуються для повідомлення новин, порівняно з питальними; в загальному їх налічується 89. Вони здебільшого констатують факти або ж підсумовують події, які вже відбулись. Під час аналізу ми помітили, що частіше такі назви виражаються реченнями, у яких дієслова вжито в теперішньому часі, хоча нерідко трапляються й конструкції у формі минулого. Розглянувши декларативні заголовки, ми помітили, що найчастіше вони за будовою є простими реченнями, які чітко та без зайвих деталей передають факт події або явища.

Проаналізувавши заголовки новин про війну в Україні за трьома функціями, ми зауважили, що найпоширенішими є описові, вони коротко розповідають про головну проблему, питання, про яке йдеться в основній частині повідомлення, тобто лиш анонсують подію або явище. Часто трапляються й декларативні заголовки, які передають висновок, результат події, яка описується. Питальні заголовки рідко зустрічаються, вони, як і описові, дійсно зацікавлюють читача і спонукають його до прочитання тексту, але подаються у формі питального речення. Питальних назв навіть менше, ніж декларативних, які хоч і привертають увагу до події, але певною мірою відштовхують читача, адже відразу повідомляють результат того, що описується в основній частині. У цьому підрозділі наведено лише кілька прикладів, які підтверджують наявність кожного з виокремлених функціональних типів заголовків серед зібраного матеріалу, а повний перелік назв подано у Додатку Г.

Висновки до розділу 2

Дослідивши заголовки про війну в Україні з англомовних ЗМІ, а саме їх лексичні, структурні та функціональні аспекти, якісний та кількісний аналіз назв показав, що:

1. З точки зору лексичного наповнення, найбільше налічується заголовків, які мають такі типи лексем, як: лексичні одиниці на військову тематику, які є однією з підгруп загальної класифікації військових термінів, та ономастичну лексику: географічні власні назви, словосполучення з прикметниками утвореними від географічних назв; менше трапляється військових термінів на позначення назв зброї та техніки, а також заголовків з образними висловлюваннями й таких ономастичних лексем: імен та прізвищ у поєднанні з дієсловом та назв установ, засідань, об'єднань, символів та монументів. Цікаво, що більшість речень одночасно мають лексеми з різних груп, це додає їм інформативності.
2. Щодо структурного аспекту, найчисленнішу групу становлять назви, які виражаються простим реченням; пояснюємо це тим, що газетний заголовок повинен бути коротким та влучним. Також є чимало підрядних й сурядних конструкцій. Щодо сурядно-підрядних речень, то таких серед зібраних заголовків небагато. Вважаємо такі конструкції надто складними, тому часто їх недоречно використовувати для формулювання назв, адже вони можуть бути незрозумілими читачеві, проте це залежить від контексту. Окрім цих 4 груп, ми виділили й такі види речень, які містять узагальнювану та пояснювальну частини й конструкції з прямою мовою. Хоч Річард Нордквіст (Richard Nordquist) у статті “Речення: визначення і приклади в англійській граматиці” [21] не подає такі конструкції, проте ми вважаємо, що ці характеристики варто віднести до структурних, адже вони впливають на аналіз будови речень. Варто зауважити, що серед проаналізованого матеріалу було виявлено й заголовки, які подаються у формі словосполучень, проте їх значно менше, ніж речень.

3. З точки зору прагматичних особливостей речень, якими виражаються заголовки, найпоширенішими конструкціями є розповідні, адже вони допомагають чітко та лаконічно передати основну інформацію з тексту. Серед заголовків трапляються й питальні речення, які використовують для запитання про подію, явище та для підтвердження фактів. Найменшу кількість назв становить група наказових речень. До неї ми віднесли як типові наказові конструкції, так і речення з модальним дієсловом “must”, яке виражає повинність. Окличних речень серед відібраного матеріалу не виявлено. Припускаємо, це пов'язано з тим, що зазвичай у заголовках не ставлять розділовий знак в кінці, а саме ця ознака впливає на визначення прагматичного типу речення. Умовних речень теж немає. Вважаємо, що вони є занадто складними для формулювання заголовків, адже виражають вже завершену думку і при цьому може втрачатися функція зацікавлення.
4. За характеристиками функцій, які виконують заголовки, найпоширенішими є описові, вони коротко розповідають про головну проблему, питання, про яке йдеться в основній частині повідомлення, тобто лиш анонсують подію або явище. Часто трапляються й декларативні назви, які передають висновок, результат події, яка описується. Питальні заголовки рідко зустрічаються серед назв новин, вони, як і описові, дійсно зацікавлюють читача і спонукають його до прочитання тексту, але подаються у формі питального речення.

ВИСНОВКИ

Згідно з результатами дослідження лексико-семантичних, структурних та функціональних особливостей газетних заголовків про війну в Україні, ми зробили висновок, що в англомовних ЗМІ (зокрема BBC [26]) використовуються назви різні й за будовою, і за виконуваними функціями, і за лексичним наповненням. Така різноманітність впливає на сприйняття читачем того чи іншого заголовку. Ми зауважили, що структура, функції та лексичне наповнення тісно пов'язані між собою і лише в сукупності передають інформацію таким чином, як це задумав автор.

Під час проведення цього дослідження ми опрацювали безліч визначень поняття “заголовок” і сформулювали власне тлумачення, за яким заголовком є одна з найголовніших одиниць будь-якого твору, яка передає зміст написаного, у ньому завжди повинна зазначатися головна проблема, порушена в основній частині, таким чином, читач відразу розуміє, чи цікавить його ця тема, чи слід продовжувати прочитання; заголовок – це короткий влучний вислів, який описує не лише текст, а й позицію автора з приводу важливих питань, висвітлених у творі або статті, це засіб привернення уваги читача.

З'ясувавши, що розуміють під терміном “заголовок”, ми дослідили й функціональні особливості назв і уклали власний перелік найпоширеніших функцій, серед них виділили заголовки, які:

- 1) Описують тему, зміст головної частини;
- 2) Називають основну подію, явище, про які йдеться у статті;
- 3) Цитують важливі частини матеріалу;
- 4) Підсумовують, узагальнюють подану інформацію;
- 5) Розповідають про ситуацію, предмет, які є неможливими у реальному житті;
- 6) Містять питання до читача відповідно до змісту тексту;
- 7) Спонукають до дій;
- 8) Лише натякають на зміст.

Проте найважливішими функціями усіх заголовків є привернення уваги читача та інформативність. З такою метою автори для формулювання заголовків використовують речення та словосполучення різні за структурою та прагматичними характеристиками. Назва повинна допомагати отримувачу у процесі роботи з текстом, бо це перше, з чим знайомиться читач. Під час вивчення функцій заголовків ми, відповідно, обрали класифікацію, за якою здійснювався аналіз відібраних назв про війну в Україні з онлайн-видання BBC [26].

Крім тлумачення поняття “заголовок” та визначення їхніх функцій, було опрацьовано матеріал про типи англійських речень та словосполучень, оскільки більшість назв, все ж таки, виражаються такими конструкціями, тому ознайомлення з цією інформацією є важливим етапом дослідження. Словосполучення (phrase) – це група слів, яка є частиною речення; коротке поєднання лексем, які мають особливе лексичне значення [14]. Проаналізувавши статті на цю тему, ми зауважили, що Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [23] розподіляє словосполучення відповідно до морфологічного вираження головного компонента, а Сана Ляшук (Sana Liashuk) [20] окрім того, що виокремлює такі ж типи словосполучень, як і Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [23], виділяє ще один вид – дієприкметникові словосполучення (participial phrase). Важливо, що обидва мовознавці, перш за все, вказують, що вони розуміють під поняттям “словосполучення” (phrase). Окрім словосполучень, ми досліджували й англійські речення та з’ясували, що реченням вважається така граматична одиниця, яка обов’язково починається з великої літери та закінчується крапкою або іншим розділовим знаком залежно від мети висловлювання, ця конструкція передає завершену думку [21]. Порівнюючи класифікації, подані Бабич С. [2] та Річардом Нордквістом (Richard Nordquist) [21], зауважили, що дослідники виділяють подібні типи речень, проте Річард Нордквіст (Richard Nordquist) [21] виокремлює додатково сурядно-підрядне речення, якого нема у роботі Бабич С. [2]. Дослідниця, окрім структурного аспекту, вивчала речення за наявністю головних членів та уклала три групи відповідних конструкцій.

Проаналізувавши структуру речень та словосполучень, ми вирішили з’ясувати, які прагматичні характеристики вони мають, адже такий комплексний

аналіз сприяє правильному розумінню заголовків, які виражаються різними типами конструкцій. Для дослідження функцій англійських словосполучень було опрацьовано статтю Грема Вільямсона (Graham Williamson) [25] і дізналися, що науковець розглядає їх не як самостійну одиницю, а вважає, що на функцію словосполучення впливає його морфологічне вираження та позиція у реченні. Тобто, на його думку, мета висловлювання будь-якого словосполучення залежить від будови. Функції англійського речення досліджували Ліндсі Кремер (Lindsay Kramer) [19] та Дженніфер Герріті (Jennifer Herrity) [18]. Ліндсі Кремер (Lindsay Kramer) [19] виокремлює такий прагматичний тип, як умовні речення, чого немає у дослідженні Дженніфер Герріті (Jennifer Herrity) [18]. Проте, незважаючи на незначні відмінності, більшість видів речень, виділених авторами, є однаковими; хоч і пояснення до кожного з них мають деякі відмінності, це ніяк не впливає на розуміння. Дослідниці звертають увагу на пунктуаційне оформлення кожної з конструкцій, а Дженніфер Герріті (Jennifer Herrity) [18] також повідомляє у яких сферах доречно використовувати той, чи інший тип речень.

Для написання другого розділу цієї наукової роботи ми, перш за все, відібрали 299 заголовків про війну в Україні з онлайн-видання BBC [26]. Варто зауважити, що заголовки з новин відбиралися методом вибірки матеріалу по 20-25 одиниць щомісяця протягом періоду тривалості війни з травня 2023 р. по березень 2024 р. Це допомогло нам простежити, як англомовні ЗМІ висвітлюють новини про події в Україні та зібрати достатню кількість матеріалу, необхідну для аналізу.

Після збору матеріалу ми здійснили практичний аналіз заголовків за такими аспектами: лексичне наповнення, будова, прагматичні характеристики конструкцій, якими виражаються назви, та функції заголовків. З точки зору лексичного наповнення, найчастіше використовуються лексичні одиниці на військову тематику, які є однією з підгруп загальної класифікації військових термінів, та ономастичні лексеми: географічні власні назви, словосполучення з прикметниками утвореними від географічних назв; менше трапляється військових термінів на позначення назв зброї та техніки, а також заголовків з образними висловлюваннями й таких ономастичних лексем: імен та прізвищ у поєднанні з дієсловом та назв установ,

засідань, об'єднань, символів та монументів. Цікаво, що більшість речень одночасно мають лексеми з різних груп, це додає їм інформативності.

Поділ заголовків за структурою було здійснено на основі класифікації Річарда Нордквіста (Richard Nordquist) [21]. Провівши аналіз, ми визначили, найчисленнішу групу становлять назви, які виражаються простими реченнями, також є чимало підрядних й сурядних конструкцій. Щодо сурядно-підрядних речень, то таких серед зібраних заголовків небагато. Окрім цих 4 груп, ми виділили й такі види речень, які містять узагальнювану та пояснювальну частини й конструкції з прямою мовою. Хоч Річард Нордквіст (Richard Nordquist) у статті “Речення: визначення і приклади в англійській граматиці” [21] не виділяє такі конструкції, проте ми вважаємо, що ці характеристики варто віднести до структурних, адже вони впливають на аналіз будови речень. Серед опрацьованого матеріалу було виявлено й заголовки, які виражаються словосполученнями, проте їх значно менше, ніж назв у формі речень.

Як вже було зазначено, для кращого розуміння заголовків, які виражаються різними типами конструкцій, потрібно проаналізувати і їхню структуру, і прагматичні особливості. Дослідивши назви за останнім аспектом, ми зауважили, що найпоширенішими реченнями є розповідні, адже вони допомагають чітко та лаконічно передати основну інформацію з тексту. Серед заголовків трапляються й питальні речення, які використовують для запитання про подію, явище та для підтвердження фактів. Найменшу кількість назв становить група наказових речень. Окличних речень серед відібраного матеріалу не виявлено. Припускаємо, це пов'язано з тим, що зазвичай у заголовках не ставлять розділовий знак в кінці. Умовних речень теж немає. Вважаємо, що вони є занадто складними для формулювання заголовків.

Для проведення детального аналізу ми, окрім прагматичних характеристик речень, якими виражаються назви, досліджували і загальні функції заголовків, які вони виконують у засобах масової інформації. Цей аспект вивчення назв показав, що найпоширенішими є описові, вони коротко розповідають про головну проблему, питання, про яке йдеться в основній частині повідомлення, тобто лиш анонсують подію або явище. Часто трапляються й декларативні заголовки, які передають

висновок, результат події, яка описується. Питальні заголовки рідко зустрічаються серед назв новин, вони, як і описові, дійсно зацікавлюють читача і спонукають його до прочитання тексту, але подаються у формі питального речення.

Дослідження лексико-семантичних, структурних та функціональних аспектів газетних англійських заголовків про війну в Україні є дуже важливим. Детальний аналіз лексичного наповнення, будови, та функцій відповідних назв дає можливість детально дослідити їх з точки зору різних характеристик. Вивчення заголовків за цими аспектами допомагає дізнатися, як англійські ЗМІ (а саме, BBC [26]) висвітлюють війну в Україні та як британці ставляться до цих подій. Тому ця наукова робота є цінним джерелом й для вивчення українсько-британських відносин у цей період. Результати цього дослідження можуть бути корисні для тих, хто вивчає інформацію про війну в Україні на основі англійських ЗМІ – журналістів, соціологів, політологів, культурологів та істориків, які хочуть дізнатися про те, яку позицію займають іноземці у питанні війни в Україні. Цю наукову роботу можна використати й під час написання праць, книг, статей на тему війни, яка триває зараз.

Провівши це дослідження, ми сформулювали власне визначення поняття “заголовок” й на основі опрацьованих матеріалів подали перелік найпоширеніших функцій, які можуть виконувати назви. Загалом, нам вдалося детально опрацювати відібрані заголовки про війну в Україні з онлайн-видання BBC [26] за різними характеристиками: лексичними, структурними, функціональними й прагматичними особливостями конструкцій, якими виражаються заголовки, що в підсумку посприяло створенню відповідних класифікацій. Крім того, такий детальний аналіз допоміг краще зрозуміти зміст кожного заголовка, що в сукупності вплинуло на формування загального враження про ставлення іноземців до війни в Україні та достовірність висвітлення цих подій у міжнародних ЗМІ. Варто зауважити, що ми працювали із заголовками газетних статей, а досліджень у цій сфері поки що небагато, також тема цієї наукової роботи є відносно новою, оскільки під час її написання нам не траплялося статей, у яких аналізуються заголовки про війну в Україні. Таким чином, ми довели актуальність вивчення лексико-семантичних, структурних та функціональних особливостей заголовків про війну в Україні на

прикладі онлайн-видання ВВС [26]. Було здійснено аналіз та розподіл зібраного матеріалу за такими аспектами: лексичне наповнення, будова, прагматичні характеристики та функції назв, що можна використати у подальших дослідженнях, як у лінгвістичній, так і в суспільно-політичній сферах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ануфрієва Н. Д. Структурно-семантична специфіка газетних заголовків. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. Серія: Філологія, Т. 3, №38. С. 7–8.
2. Бабич С. Типи Речень в Англійській та Українській Мові. *Scribd*. URL: <https://www.scribd.com/presentation/494902294/%D0%A2%D0%B8%D0%BF%D0%B8-%D0%A0%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%8C-%D0%B2-%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9-%D0%A2%D0%B0-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9-%D0%9C%D0%BE%D0%B2%D1%96-%D1%83> (Дата звернення: 19.11.2024).
3. Зайцева В. В. Функції газетного заголовка. *Дніпропетровський національний університет*. URL: https://www.rusnauka.com/SND/Philologia/8_zayceva9999%20v.doc.htm (Дата звернення: 19.11.2024).
4. Коритнік Д. Ю. Особливості перекладу заголовків у сучасних англійських онлайн-газетах: магістерська робота магістра філол. наук/ Сумський державний університет. Суми, 2020. 68 с.
5. Кучерова О. О. Функціонально-комунікативні особливості заголовка політичної та економічної статей англійської газети. *Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки*. 2002. Т. 20. С. 34.
6. Мазанович М. І. Лексико-семантичні особливості англійських газетних заголовків: курсова робота/ Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського. Київ, 2021. С. 22-25.
7. Мовчан О. В. Жанрово-стилістичні особливості англійських заголовків. *VI Всеукраїнська науково-методична конференція “Східні слов’яни: історія, мова, культура, переклад”*. Дніпродзержинськ, 2013.

8. Ротон Н. Структурно-функціональні особливості текстів засобів масової комунікації. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. Київ, 2017. №36. С. 58–59.
9. Словник української мови. *Тлумачні словники української мови*. URL: <https://sum.in.ua/> (Дата звернення: 19.11.2024).
10. Федорова Ю. Типи англomовних газетних заголовків. *Вісник Маріупольського державного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, 2010. № 3. С. 134–138.
11. Челецька М. Архітектонічно-заголовкова модель поетичної книжки І. Франка “З вершин і низин”. *Українське літературознавство*. 2006. Вип. 68. С. 1.
12. Чижевський В. С. Семантико-стилістичні особливості перекладів заголовків сучасного англomовного публіцистичного тексту економічного спрямування: магістерська робота/ Полтавський університет економіки і торгівлі. Полтава, 2021. С. 40-41.
13. Шаповалова Г. В. Лексико-стилістичні особливості заголовків у сучасних українських друкованих ЗМІ. *Ужгородський національний університет*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/leksiko-stilistichni-osoblivosti-zagolovkiv-u-suchasnih-ukrayinskih-drukovanih-zmi/viewer> (Дата звернення: 19.11.2024).
14. Cambridge Dictionary. *Cambridge Advanced Learner's Dictionary* URL: <https://dictionary.cambridge.org> (Дата звернення: 19.11.2024).
15. Derps D. Types of Titles. *Writing Simplified*. URL: <http://www.writingsimplified.com/2009/07/types-of-titles.html?m=1> (Дата звернення: 19.11.2024).
16. Derps D. Which Words to Capitalize in a Title. *Writing Simplified*. URL: <http://www.writingsimplified.com/2009/04/which-words-to-capitalize-in-title.html?m=1> (Дата звернення: 19.11.2024).
17. Ellis M. Sentence Structure: Learn the Rules for Every Sentence Type. *Grammarly*. URL: <https://www.grammarly.com/blog/sentence-structure/> (Дата звернення: 19.11.2024).

- 18.Herrity J. 4 Types of Sentences: Definitions, Examples and Tips. *Indeed*. URL: <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/types-of-sentences> (Дата звернення: 19.11.2024).
- 19.Kramer L. Every Type of Sentence, Explained. *Grammarly*. URL: <https://www.grammarly.com/blog/types-of-sentences/> (Дата звернення: 19.11.2024).
- 20.Liashuk S. Phrases in English. *Promova*. URL: <https://promova.com/english-grammar/phrases-in-english> (Дата звернення: 19.11.2024).
- 21.Nordquist R. Sentence Definition and Examples in English Grammar. *ThoughtCo*. URL: <https://www.thoughtco.com/sentence-grammar-1692087> (Дата звернення: 19.11.2024).
- 22.Nordquist R. The Title in Composition. *ThoughtCo*. URL: <https://www.thoughtco.com/title-composition-1692549> (Дата звернення: 19.11.2024).
- 23.Nordquist R. What Is a Phrase? Definition and Examples in Grammar. *ThoughtCo*. URL: <https://www.thoughtco.com/phrase-grammar-1691625> (Дата звернення: 19.11.2024).
- 24.Tullu M. Writing the title and abstract for a research paper: Being concise, precise, and meticulous is the key. *PubMed Central (PMC)*. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6398294/> (Дата звернення: 19.11.2024).
- 25.Williamson G. The Function of Phrases within Clauses. *SLTinfo*. URL: <https://www.sltinfo.com/the-function-of-phrases-within-clauses/> (Дата звернення: 19.11.2024).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 26.Ukraine War | Latest News & Updates| BBC News. *BBC Home - Breaking News, World News, US News, Sports, Business, Innovation, Climate, Culture, Travel,*

Video & Audio. URL: <https://www.bbc.com/news/war-in-ukraine> (Дата звернення: 19.11.2024).

Додаток А

Перелік лексичних типів заголовків

а) військові терміни (зброя, військова техніка, лексика на військову тематику):

3) *лексика на військову тематику:*

1. “Ukraine clinic **devastated** by Russian **missile strike**”
2. “Ukraine war: Three killed in overnight **missile attack** on Kyiv”
3. “We’re ready **to retake** our country - Ukraine security boss Oleksiy Danilov”
4. “Was Russian warship **attacked** by Ukrainian drone boats in the Black Sea?”
5. “Ukraine war: Kyiv **comes under** heavy **missile and drone attack** by Russia”
6. “Kyiv **missile strikes**: Tracking the rise of Russian attacks”
7. “Ukraine war: Girl, 2, killed and many injured in Dnipro after Russian **strike**”
8. “Ukraine war: Russian **general fired** after criticising **army leaders**”
9. “Putin vows response after **‘terrorist’ attack** on Crimea bridge”
10. “Ukraine war: Russia **strikes** Ukraine grain after ending sea deal”
11. “What is **a war crime** and could Putin be **prosecuted** over Ukraine?”
12. “Ukrainian **troops** learn **bomb disposal skills** in Scottish Highlands”
13. “Inside Odesa cathedral after Russian **missile strike**”
14. “Ukraine war: Russia **hits** Odesa after **killing** grain deal”
15. “Trevor Reed: **Ex-US marine freed** by Russia is **injured fighting** in Ukraine”
16. “Ukraine war: Putin says Russia does not reject **peace talks**”
17. “Ukrainians trained to become **weapons instructors**”
18. “Ukraine war: Kyiv warns Russia as Moscow skyscraper **hit** in second **drone attack**”
19. “Ukraine says it **launched** July **attack** on bridge to Crimea”
20. “Ukraine war: Is the **counter-offensive** actually working?”
21. “How Ukraine’s stealthy sea drones **strike** Russian **targets**”
22. “Ukraine war: Russia says drone **injures** five at Kursk railway station”
23. “Ukraine war: Cumbrian man ‘humbled’ by messages from **front line**”
24. “Ukraine war: The men who don’t want **to fight**”
25. “Ukrainian drone **destroys** Russian supersonic bomber”
26. “Russian **general** who **ran Ukraine war** **fired** – report”
27. “Poland investigates **cyber-attack** on rail network”
28. “Russian airport fire after **drone attack**, says Pskov governor”
29. “Ukraine war: **Wave of drone strikes** **hits** several Russian regions”
30. “Samuel Newey: British **volunteer**, 22, **killed fighting** in Ukraine”
31. “What do we know about **drone attacks** in Russia?”

32. "Ukraine war: Putin influencers profiting from **war propaganda**"
33. "British Challenger 2 tank **hit** in Ukraine"
34. "Ukraine war: Kyiv foils big Russian **drone attack**, officials say"
35. "Why mobile saunas are being sent to Ukraine's **front line**"
36. "Russian **air defence system destroyed** in Crimea, Ukraine says"
37. "Ukraine's Crimea **attacks** seen as key to **counter-offensive** against Russia"
38. "Where Ukraine's **army of amputees** go to repair their lives"
39. "Ukraine war: Every family in Hroza village affected by **missile attack**"
40. "Ukraine war: **Forced evacuations** as Russian attacks intensify"

б) ономастичні типи лексем:

1) *географічні власні назви:*

1. "Ukraine war: **Kyiv** says it shot down Russian hypersonic missiles"
2. "Ukraine war: **Russia** launches ninth wave of missile attacks on Kyiv this month"
3. "Ukraine war: **Kyiv** comes under heavy missile and drone attack by **Russia**"
4. "Ukraine war: **Bakhmut** 'not occupied' by **Russia**, says defiant Zelensky"
5. "Ukraine war: **Russia** battles armed group in border region"
6. "Ukraine war: Nato watches Russian 'Zombies' in **Estonia**"
7. "What is a war crime and could Putin be prosecuted over **Ukraine**?"
8. "Cluster bombs: **Ukraine** using munitions 'effectively', says US"
9. "Belgorod raid: Who are the fighters infiltrating **Russia** from **Ukraine**?"
10. "Ukrainian refugee brings family coffee firm to **Dorset**"
11. "Ukraine war: **US** distances itself from **Belgorod** incursion into **Russia**"
12. "Belgorod: Russia's Shoigu vows 'harsh response' after incursion into **Russia**"
13. "What are the sanctions on **Russia** and are they hurting its economy?"
14. "Ukraine war: Wagner says **Bakhmut** transfer to Russian army under way"
15. "Ukraine war: Russian Ambassador Andrei Kelin issues warning of escalation in **Ukraine**"
16. "**Russia** warns of 'new dimension' in Ukraine war"
17. "Ukraine war: **Kyiv** hit by new massive Russian drone attack"
18. "Ukraine war: Russian air strikes target **Kyiv** for third night running"
19. "Moscow drone attack: Putin says **Ukraine** trying to frighten Russians"
20. "Ukraine war: Three killed in overnight missile attack on **Kyiv**"
21. "Belgorod: **Russia** blames **Ukraine** for shelling inside border"
22. "Ukraine war: Girl, 2, killed and many injured in **Dnipro** after Russian strike"
23. "Ukraine war: **Russia** says it thwarted major Ukrainian offensive"
24. "Can UK's Storm Shadow missiles change **Ukraine** fight against **Russia**?"

25. “**Ukraine** airdrops water bottles to people stranded by floods”
26. “Ukraine dam: Dislodged mines a major concern as residents flee **Kherson**”
27. “Ukraine war: **Kyiv** accuses **Russia** of shelling Kherson evacuations”
28. “Ukraine’s counter-offensive against **Russia** under way”
29. “Kherson flooding: Ukraine evacuation boat attacked by **Russia**, killing three”
30. “‘Extremely fierce battles’ as **Ukraine** tries to take ground”
31. “Ukraine war: ‘Extremely fierce battles’ as **Kyiv** seeks to advance”
32. “Putin says Western sanctions have failed to isolate **Russia**”
33. “Could **Russia** really play nuclear roulette in **Ukraine**?”
34. “Wagner chief’s 24 hours of chaos in **Russia**”
35. “Sunak: **UK** ‘prepared as we always will be’ on **Russia**”
36. “Twin sisters among 11 killed by Russian strike in **Ukraine**”
37. “British soldier Shareef Amin returns to **Ukraine** after life-changing injury”
38. “Ukraine war: At least 43 injured in daylight strike in **Kharkiv region**”
39. “Rishi Sunak responds to US giving cluster bombs to **Ukraine**”
40. “Rishi Sunak says **the UK** discourages use of cluster bombs in **Ukraine**”
41. “What are cluster bombs and why is **US** sending them to **Ukraine**?”
42. “Nato membership for **Ukraine** a key question at Vilnius summit”
43. “From **Ukraine** to **Aspen**, nervousness over a critical moment for the war”
44. “Ukraine war: **Russia** hits **Odesa** after killing grain deal”
45. “Trevor Reed: Ex-US marine freed by **Russia** is injured fighting in **Ukraine**”
46. “Ukraine war: **UK** criticised for ‘lack of understanding’ of Wagner’s activities in **Africa**”
47. “**Russia** urged to renew Ukraine grain deal at Africa summit”
48. “Ukraine war: Putin says **Russia** does not reject peace talks”
49. “Ukraine war: **Kyiv** warns **Russia** as Moscow skyscraper hit in second drone attack”
50. “Ukraine war: **Russia** hits blood transfusion centre, says Zelensky”
51. “**Ukraine** replaces Soviet emblem on Motherland statue”
52. “Ukraine war: Seven killed in Russian missile strike on eastern town of **Pokrovsk**”
53. “Russia’s new schoolbook aims to justify war on **Ukraine**”
54. “**Ukraine** fires military conscription officials for taking bribes”
55. “**Russia** sanctions UK politicians and journalists”
56. “Ukraine war: **Russia** says drone injures five at Kursk railway station”
57. “Gas prices rise on fears of strikes in **Australia**”
58. “How **Russia** reacted after Prigozhin plane crash”
59. “**Poland** investigates cyber-attack on rail network”

60. "Ukraine war: Wave of drone strikes hits several **Russian regions**"
  61. "Samuel Newey: British volunteer, 22, killed fighting in **Ukraine**"
  62. "What do we know about drone attacks in **Russia**?"
  63. "Samuel Newey: British volunteer killed in **Ukraine** 'had a giving heart'"
  64. "British Challenger 2 tank hit in **Ukraine**"
  65. "Delhi G20: How **India** is asserting its global presence at G20 summit"
  66. "**Ukraine** condemns 'sham' elections in Russian-occupied regions"
  67. "Russian air defence system destroyed in **Crimea**, Ukraine says"
  68. "Ukraine's Crimea attacks seen as key to counter-offensive against **Russia**"
  69. "First grain ships arrive in **Ukraine** using new route"
  70. "Zelensky: Thousands of children abducted by **Russia**"
  71. "How is **Ukraine** exporting its grain now the Black Sea deal is over?"
  72. "Biden vows to stand by **Ukraine**, despite budget fiasco"
- 3) імена та прізвища у поєднанні з дієсловом:
1. "Ukraine dam: Hundreds of thousands without drinking water, **says Zelensky**"
  2. "Ukraine counter-offensive actions have begun, **Zelensky says**"
  3. "**Putin says** Western sanctions have failed to isolate Russia"
  4. "Why South Africa's **Cyril Ramaphosa is leading** Ukraine peace mission"
  5. "Ukraine war: **Zelensky admits** slow progress but says offensive is not a movie"
  6. "Wagner mutiny: Group fully funded by Russia, **says Putin**"
  7. "British soldier **Shareef Amin returns to** Ukraine after life-changing injury"
  8. "Where is **Yevgeny Prigozhin**? And why does it matter?"
  9. "**Rishi Sunak responds** to US giving cluster bombs to Ukraine"
  10. "**Rishi Sunak says** the UK discourages use of cluster bombs in Ukraine"
  11. "**Zelensky visits** Snake Island on Ukraine War's 500th day"
  12. "**Putin vows** response after 'terrorist' attack on Crimea bridge"
  13. "What is a war crime and could **Putin be prosecuted** over Ukraine?"
  14. "Ukraine war: **Putin says** Russia does not reject peace talks"
  15. "Ukraine war: Russia hits blood transfusion centre, **says Zelensky**"
  16. "**Macron says** Russian defeat in Ukraine vital for security in Europe"
- 4) словосполучення з прикметниками утвореними від географічних назв:
1. "**Ukraine counter-offensive actions** have begun, Zelensky says"
  2. "Kherson flooding: **Ukraine evacuation boat** attacked by Russia, killing three"
  3. "Ukraine offensive: Inside one of the villages freed from **Russian forces**"
  4. "Valerii Zaluzhnyi, the man behind **Ukraine's counter-offensive**"

5. "Putin says **Western sanctions** have failed to isolate Russia"
6. "Ukraine conflict: **Black Sea grain deal** extended for two months"
7. "Why **South Africa's Cyril Ramaphosa** is leading **Ukraine peace mission**"
8. "Ukraine war must end, **South African President Ramaphosa** tells Putin"
9. "**Africa's Ukraine-Russia peace mission**: What was achieved?"
10. "Tanks and armed Wagner soldiers take over **Rostov streets**"
11. "**Wagner chief's 24 hours of chaos** in Russia"
12. "Twin sisters among 11 killed by **Russian strike** in Ukraine"
13. "**British soldier** Shareef Amin returns to Ukraine after life-changing injury"
14. "Zelensky visits Snake Island on **Ukraine War's 500th day**"
15. "Ukraine war: **Russian general** fired after criticising army leaders"
16. "Putin vows response after 'terrorist' attack on **Crimea bridge**"
17. "What happened on **the Crimea bridge**? And why does it matter?"
18. "**Russia's grain deal** exit is a stab in the back – Kenya"
19. "**Russian drone** stamped 'Made in Ireland' investigated"
20. "Ukraine war: Russia strikes **Ukraine grain** after ending sea deal"
21. "**Ukrainian troops** learn bomb disposal skills in Scottish Highlands"
22. "Inside **Odesa cathedral** after **Russian missile strike**"
23. "Ukraine war: UK criticised for 'lack of understanding' of **Wagner's activities** in Africa"
24. "Ukraine war: **Western armour** struggles against **Russian defences**"
25. "Russia urged to renew **Ukraine grain deal** at Africa summit"
26. "Ukraine war: Kyiv warns Russia as **Moscow skyscraper** hit in second drone attack"
27. "**Ukrainian sea drone** targets **Russian tanker**"
28. "A **Moscow summer** with war on people's minds"
29. "Ukraine war: Seven killed in **Russian missile strike** on eastern town of Pokrovsk"
30. "**Russia's new schoolbook** aims to justify war on Ukraine"
31. "Ukraine war: Two people killed in **Zaporizhzhia attack**"
32. "Ukraine war: **Crimea bridge** targeted by missiles, Russia says"
33. "**Russian air strike** hits **Ukraine grain stores** causing huge explosion"
34. "How **Ukraine's stealthy sea drones** strike **Russian targets**"
35. "Russia sanctions **UK politicians and journalists**"
36. "Ukraine war: Russia says drone injures five at **Kursk railway station**"
37. "Ukraine war: **Cumbrian man** 'humbled' by messages from front line"
38. "**Ukrainian drone** destroys **Russian supersonic bomber**"
39. "**Russian general** who ran **Ukraine war** fired – report"

40. “**Russian airport** fire after drone attack, says **Pskov governor**”
41. “Samuel Newey: **British volunteer**, 22, killed fighting in Ukraine”
42. “Threats, insults, and Kremlin ‘robots’: How **Russian diplomacy** died under Putin”
43. “Samuel Newey: **British volunteer** killed in Ukraine ‘had a giving heart’”
44. “**Ukraine’s defence minister** Oleksii Reznikov dismissed”
45. “**British Challenger 2 tank** hit in Ukraine”
46. “Ukraine condemns ‘sham’ elections in **Russian-occupied regions**”
47. “Ukraine war: Kyiv foils big **Russian drone attack**, officials say”
48. “Why mobile saunas are being sent to **Ukraine’s front line**”
49. “**Russian air defence system** destroyed in Crimea, Ukraine says”
50. “**Ukraine’s Zelensky** expected to meet Biden during **US trip**”
51. “**Ukraine’s Crimea attacks** seen as key to counter-offensive against Russia”
52. “Where **Ukraine’s army of amputees** go to repair their lives”
53. “Ukraine war: How Zelensky is grappling with **Western war fatigue**”
54. “How is Ukraine exporting its grain now **the Black Sea deal** is over?”
55. “Ukraine dam: Rebuilding shattered lives after **Ukraine’s dam collapse**”
56. “Ukraine fears drone shortages due to **China restrictions**”
57. “Ukraine war: **Avdiivka civilians** cling on amid **Russian assault**”
58. “Ukraine war: Forced evacuations as **Russian attacks** intensify”
59. “Ukraine war: **Russian attacks** force evacuations of children”
60. “**Russian bombing** of Kherson region at record high, says Ukraine”
61. “Belgorod: **Russian paramilitary group** vows more incursions”

в) образні висловлювання:

1. “Ukraine ‘**hits Russian missile boat Ivanovets in Black Sea**’”
2. “Kharkiv: Seven ‘**burned alive**’ as Russian drones hit oil depot”
3. “Biden ‘**confident**’ on \$60bn Ukraine war aid package vote”
4. “Russia ‘**struggling with supply of weapons and ammunition**’ for Ukraine war - Western officials”
5. “Ukraine war: Dozens of Russian troops ‘**die in air strike**’”
6. “Ukraine war: ‘**Not possible**’ to stay in UK, says family”
7. “King Charles says Ukraine faces ‘**indescribable aggression**’”
8. “Ukraine criticises Pope’s ‘**white flag**’ comment”

Додаток Б

Перелік структурних типів заголовків

б) заголовки, які виражаються реченнями:

1) *прості речення (simple sentences)*:

1. “Ukraine war: Military chiefs in Kyiv under pressure over deadly Russian strike”
(Це просте речення: головними членами є підмет “military chiefs”, а присудок відсутній (речення неповне), проте його можна замінити дієсловом “to be”.)
2. “Ukraine war: Kyiv comes under heavy missile and drone attack by Russia”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Kyiv” та присудок “comes under”.)
3. “Ukraine war: Russia launches ninth wave of missile attacks on Kyiv this month”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “launches”.)
4. “Sunak at G7: Russia must ‘pay a price’ for illegal Ukraine invasion”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “must ‘pay a price’”.)
5. “Delivery of F-16 jets ‘hugely significant’ aid to Ukraine”
(Це просте речення: головними членами є підмет “delivery” та присудок пропущено речення неповне, його функцію може виконувати дієслово “to be”.)
6. “G7 summit: Zelensky accuses some Arab leaders of ‘blind eye’ to war ahead of Japan trip”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Zelensky” та присудок “accuses of”.)
7. “Ukraine war: Kyiv rejects Wagner claim over Bakhmut”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Kyiv” та присудок “rejects”.)
8. “Zelensky: For today, Bakhmut is only in our hearts”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Bakhmut” та присудок “to be” у формі “is”.)
9. “Ukraine war: Satellite images reveal Russian defences before major assault”
(Це просте речення: головними членами є підмет “images” та присудок “reveal”.)
10. “Ukraine war: Russia battles armed group in border region”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “battles”.)
11. “Ukraine war: Nato watches Russian ‘Zombies’ in Estonia”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Nato” та присудок “watches”.)
12. “Ukrainian refugee brings family coffee firm to Dorset”
(Це просте речення: головними членами є підмет “refugee” та присудок “brings”.)
13. “Ukraine war: US distances itself from Belgorod incursion into Russia”
(Це просте речення: головними членами є підмет “US” та присудок “distances from”.)
14. “Belgorod: Russia’s Shoigu vows ‘harsh response’ after incursion into Russia”

- (Це просте речення: головними членами є підмет “Shoigu” та присудок “vows”.)
15. “Belgorod: Russian paramilitary group vows more incursions”
(Це просте речення: головними членами є підмет “paramilitary group” та присудок “vows”.)
  16. “Was Russian warship attacked by Ukrainian drone boats in the Black Sea?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “warship” та присудок “was attacked”.)
  17. “Ukraine clinic devastated by Russian missile strike”
(Це просте речення: головними членами є підмет “clinic” та присудок “devastated”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
  18. “We’re ready to retake our country - Ukraine security boss Oleksiy Danilov”
(Це просте речення: головними членами є підмет “we” та присудок “to be + ready” у формі “are ready”.)
  19. “Ukraine war: Russian Ambassador Andrei Kelin issues warning of escalation in Ukraine”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Andrei Kelin” та присудок “issues”.)
  20. “Russia warns of ‘new dimension’ in Ukraine war”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “warns of”.)
  21. “Ukraine war: Kyiv hit by new massive Russian drone attack”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Kyiv” та присудок “hit”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
  22. “Ukraine war: Russian air strikes target Kyiv for third night running”
(Це просте речення: головними членами є підмет “air strikes” та присудок “target”.)
  23. “Moscow drone attack: What we know about the strikes”
(Це просте речення: головними членами є підмет “we” та присудок “know”.)
  24. “Belgorod: Russia blames Ukraine for shelling inside border”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “blames”.)
  25. “Ukraine war: Rescuers search rubble after Dnipro explosion”
(Це просте речення: головними членами є підмет “rescuers” та присудок “search”.)
  26. “Can UK’s Storm Shadow missiles change Ukraine fight against Russia?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Storm Shadow missiles” та присудок “can change”.)
  27. “Twenty-nine communities flooded after dam breach – Ukraine”
(Це просте речення: головними членами є підмет “communities” та присудок “flooded”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
  28. “Ukraine dam: A building is seen floating along the Dnipro river in the Kherson region”

- (Це просте речення: головними членами є підмет “a building” та присудок “to be seen floating” у формі “is seen floating”.)
29. “Nova Kakhovka: Who benefits from breaching the dam?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “who” та присудок “benefits”.)
30. “Ukraine dam: What we know about Nova Kakhovka incident”
(Це просте речення: головними членами є підмет “we” та присудок “know”.)
31. “Ukraine war: Kyiv accuses Russia of shelling Kherson evacuations”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Kyiv” та присудок “accuses of”.)
32. “Ukraine conflict: Are Russians optimistic about the war?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russians” та присудок “to be” у формі “are”.)
33. “Why South Africa’s Cyril Ramaphosa is leading Ukraine peace mission”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Cyril Ramaphosa” та присудок “is leading”.)
34. “Cyril Ramaphosa: ‘The road to peace is not an easy one’”
(Це просте речення: головними членами є підмет “the road” та присудок “to be not” у формі “is not”.)
35. “Africa’s Ukraine-Russia peace mission: What was achieved?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “what” та присудок “was achieved”.)
36. “Russia renews drone and missile attacks on Ukraine”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “renews”.)
37. “Could Russia really play nuclear roulette in Ukraine?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “could play”.)
38. “All sides should be responsible and protect civilians - UK PM”
(Це просте речення: головними членами є підмет “sides” та однорідні присудки “should be responsible” та “protect”. Речення ускладнено однорідними присудками – “should be responsible and protect”.)
39. “Sunak: UK ‘prepared as we always will be’ on Russia”
(Це просте речення: головними членами є підмет “UK” та присудок “prepared”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II). Речення ускладнено порівнянням – “prepared as we always will be”.)
40. “Twin sisters among 11 killed by Russian strike in Ukraine”
(Це просте речення: головними членами є підмет “twin sisters”, а присудок відсутній (речення неповне), проте його можна замінити дієсловом “to be”.)
41. “British soldier Shareef Amin returns to Ukraine after life-changing injury”

(Це просте речення: головними членами є підмет “soldier Shareef Amin” та присудок “returns”.)

42. “Where is Yevgeny Prigozhin? And why does it matter?”

(Цей заголовок складається з двох простих речень. Перша проста конструкція: головними членами є підмет “Yevgeny Prigozhin” та присудок “to be” у формі “is”, а у другій підметом є “it”, присудком “does matter”.)

43. “Zelensky visits Snake Island on Ukraine War’s 500th day”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Zelensky” та присудок “visits”.)

44. “Nato membership for Ukraine a key question at Vilnius summit”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Nato membership”, а присудок відсутній (речення неповне), проте його можна замінити дієсловом “to be”.)

45. “Nato summit: Allies refuse to give Ukraine timeframe on joining”

(Це просте речення: головними членами є підмет “allies” та присудок “refuse to give”.)

46. “Ukraine war: More than 20 drones shot down in latest attack”

(Це просте речення: головними членами є підмет “drones” та присудок “shot down”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)

47. “Ukraine war: Russian general fired after criticising army leaders”

(Це просте речення: головними членами є підмет “general” та присудок “fired”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)

48. “Putin vows response after ‘terrorist’ attack on Crimea bridge”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Putin” та присудок “vows”.)

49. “Kerch bridge is hated symbol of Russian occupation”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Kerch bridge” та присудок “to be” у формі “is”.)

50. “What happened on the Crimea bridge? And why does it matter?”

(Цей заголовок складається з двох простих речень. Перша проста конструкція: головними членами є підмет “what” та присудок “happened”, а у другій підметом є “it”, присудком “does matter”.)

51. “Russia’s grain deal exit is a stab in the back – Kenya”

(Це просте речення: головними членами є підмет “exit” та присудок “to be” у формі “is”.)

52. “Ukraine war: Russia strikes Ukraine grain after ending sea deal”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “strikes”.)

53. “Ukrainian troops learn bomb disposal skills in Scottish Highlands”

(Це просте речення: головними членами є підмет “troops” та присудок “learn”.)

54. “Ukraine war: Russia hits Odesa after killing grain deal”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “hits”.)
55. “Ukraine war: UK criticised for ‘lack of understanding’ of Wagner’s activities in Africa”
(Це просте речення: головними членами є підмет “UK” та присудок “criticised for”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
56. “Ukraine war: Western armour struggles against Russian defences”
(Це просте речення: головними членами є підмет “armour” та присудок “struggles against”).)
57. “Russia urged to renew Ukraine grain deal at Africa summit”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “urged to renew”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II) у поєднанні з дієсловом у формі інфінітива.)
58. “Ukraine war: Is the counter-offensive actually working?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “the counter-offensive” та присудок “is working”).)
59. “Ukrainian sea drone targets Russian tanker”
(Це просте речення: головними членами є підмет “sea drone” та присудок “targets”).)
60. “Ukraine replaces Soviet emblem on Motherland statue”
(Це просте речення: головними членами є підмет “emblem”, а присудок відсутній (речення неповне), проте його можна замінити дієсловом “to be”).)
61. “The Price of Protection: Who Pays for War in Ukraine?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “who” та присудок “pays”).)
62. “Russia’s new schoolbook aims to justify war on Ukraine”
(Це просте речення: головними членами є підмет “schoolbook” та присудок “aims to justify”).)
63. “Ukraine war: Two people killed in Zaporizhzhia attack”
(Це просте речення: головними членами є підмет “people” та присудок “killed”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
64. “Ukraine fires military conscription officials for taking bribes”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Ukraine” та присудок “fires”).)
65. “Ukraine therapist: I’ve got no weapon but knowledge”
(Це просте речення: головними членами є підмет “I” та присудок “have got”).)
66. “Russian air strike hits Ukraine grain stores causing huge explosion”
(Це просте речення: головними членами є підмет “air strike” та присудок “hits”. Речення ускладнено дієприкметником теперішнього часу (Participle I) – “causing”).)

67. “How Ukraine’s stealthy sea drones strike Russian targets”

(Це просте речення: головними членами є підмет “stealthy sea drones” та присудок “strike”.)

68. “Russia sanctions UK politicians and journalists”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “sanctions”.)

69. “Ukraine war: Cumbrian man ‘humbled’ by messages from front line”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Cumbrian man” та присудок “‘humbled’”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)

70. “Gas prices rise on fears of strikes in Australia”

(Це просте речення: головними членами є підмет “gas prices” та присудок “rise”.)

71. “Ukrainian drone destroys Russian supersonic bomber”

(Це просте речення: головними членами є підмет “drone” та присудок “destroys”.)

72. “How Russia reacted after Prigozhin plane crash”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “reacted”.)

73. “Poland investigates cyber-attack on rail network”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Poland” та присудок “investigates”.)

74. “Wagner boss Prigozhin confirmed dead in plane crash – Moscow”

(Це просте речення: головними членами є підмет “boss Prigozhin” та присудок “confirmed”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)

75. “Ukraine war: Wave of drone strikes hits several Russian regions”

(Це просте речення: головними членами є підмет “wave” та присудок “hits”.)

76. “What do we know about drone attacks in Russia?”

(Це просте речення: головними членами є підмет “we” та присудок “do know”.)

77. “Ukraine war: Putin influencers profiting from war propaganda”

(Це просте речення: головними членами є підмет “influencers” та присудок “profiting from”, який виражений дієприкметником теперішнього часу (Participle I).)

78. “Threats, insults, and Kremlin ‘robots’: How Russian diplomacy died under Putin”

(Це просте речення: головними членами є підмет “diplomacy” та присудок “died under”.)

79. “Samuel Newey: British volunteer killed in Ukraine ‘had a giving heart’”

(Це просте речення: головними членами є підмет “volunteer” та присудок “had”. Речення ускладнено дієприкметником минулого часу (Participle II) – “killed”.)

80. “Ukraine’s defence minister Oleksii Reznikov dismissed”

(Це просте речення: головними членами є підмет “defence minister Oleksii Reznikov” та присудок “dismissed”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)

81. “British Challenger 2 tank hit in Ukraine”

- (Це просте речення: головними членами є підмет “tank” та присудок “hit”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
82. “Is Wagner still a threat to global security?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Wagner” та присудок “to be” у формі “is”.)
83. “Delhi G20: How India is asserting its global presence at G20 summit”
(Це просте речення: головними членами є підмет “India” та присудок “is asserting”.)
84. “Ukraine condemns ‘sham’ elections in Russian-occupied regions”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Ukraine” та присудок “condemns”.)
85. “Why mobile saunas are being sent to Ukraine’s front line”
(Це просте речення: головними членами є підмет “mobile saunas” та присудок “are being sent”.)
86. “Kim Jong Un-Putin talks: What do the optics tell us?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “the optics” та присудок “do tell”.)
87. “Ukraine’s Crimea attacks seen as key to counter-offensive against Russia”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Crimea attacks” та присудок “seen”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II). Речення ускладнено порівнянням – “as key”.)
88. “First grain ships arrive in Ukraine using new route”
(Це просте речення: головними членами є підмет “grain ships” та присудок “arrive”. Речення ускладнено дієприкметником теперішнього часу (Participle I) – “using”.)
89. “Zelensky: Thousands of children abducted by Russia”
(Це просте речення: головними членами є підмет “thousands” та присудок “abducted”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
90. “Ukraine war: How Zelensky is grappling with Western war fatigue”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Zelensky” та присудок “is grappling”.)
91. “Ukraine war: Every family in Hroza village affected by missile attack”
(Це просте речення: головними членами є підмет “family” та присудок “affected”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
92. “Ukraine fears drone shortages due to China restrictions”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Ukraine” та присудок “fears”.)
93. “Ukraine war: Avdiivka civilians cling on amid Russian assault”
(Це просте речення: головними членами є підмет “civilians” та присудок “cling on”.)
94. “Russia strikes civilian ship in Black Sea port of Odesa – Ukraine”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “strikes”.)

95. “Ukraine war: Russian artist Sasha Skochilenko jailed for anti-war messages”
(Це просте речення: головними членами є підмет “artist Sasha Skochilenko” та присудок “jailed”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
96. “David Cameron makes first official visit to Ukraine”
(Це просте речення: головними членами є підмет “David Cameron” та присудок “makes visit”.)
97. “Ukraine war: The Russians fighting for a Ukrainian passport”
(Це просте речення: головними членами є підмет “the Russians” та присудок “fighting”, який виражений дієприкметником теперішнього часу (Participle I).)
98. “Queen Camilla praises women journalists in war zones”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Queen Camilla” та присудок “praises”.)
99. “Ukraine war: Russia accused of killing unarmed Ukrainian prisoners of war”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “accused of”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
100. “Ukraine: Russian official confirms general’s death in action”
(Це просте речення: головними членами є підмет “official” та присудок “confirms”.)
101. “Zelensky abruptly cancels US Senate briefing amid funding row”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Zelensky” та присудок “cancels”.)
102. “Ukraine claims killing of ‘traitor’ ex-MP Ilya Kyva in Russia”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Ukraine” та присудок “claims”.)
103. “Putin makes rare foreign trip to Gulf states”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Putin” та присудок “makes trip”.)
104. “Ukraine still hopeful for US aid package after Senate setback”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Ukraine”, а присудок відсутній (речення неповне), проте його можна замінити дієсловом “to be”.)
105. “Why are some Republicans opposing more aid for Ukraine?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Republicans” та присудок “are opposing”.)
106. “How US lawmakers are divided on Ukraine funding”
(Це просте речення: головними членами є підмет “lawmakers” та присудок “are divided”.)
107. “Ukraine mobile network Kyivstar hit by ‘cyber-attack’”
(Це просте речення: головними членами є підмет “mobile network Kyivstar” та присудок “hit”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)

108. “Zelensky faces political deadlock in Washington DC”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Zelensky” та присудок “faces”.)
109. “Putin: Russia can’t exist without sovereignty”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “can’t exist”.)
110. “Hungary blocks €50bn of EU funding for Ukraine”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Hungary” та присудок “blocks”.)
111. “What has Hungary’s Orban got against Ukraine?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Orban” та присудок “has got”.)
112. “Hungary’s Viktor Orban: Is one man blackmailing the EU?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “man” та присудок “is blackmailing”.)
113. “Ukraine military seeks extra 500,000 soldiers - President Zelensky”
(Це просте речення: головними членами є підмет “military” та присудок “seeks”.)
114. “Can Ukraine recover its occupied territory? Our teams answer your questions”
(Цей заголовок складається з двох простих речень. Перша проста конструкція: головними членами є підмет “Ukraine” та присудок “can recover”, а у другій підметом є “our teams”, присудком “answer”.)
115. “The Ukrainians back at home this Christmas”
(Це просте речення: головними членами є підмет “the Ukrainians”, а присудок відсутній (речення неповне), проте його можна замінити дієсловом “to be”.)
116. “Ukraine war: New Christmas date marks shift away from Russia”
(Це просте речення: головними членами є підмет “date” та присудок “marks”.)
117. “The Ukrainian triplets born into war”
(Це просте речення: головними членами є підмет “triplets” та присудок “born”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
118. “Ukraine war: Russia captures key town near Donetsk”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “captures”.)
119. “Ukraine war: Does attack on Russian ship make a difference?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “attack” та присудок “does make a difference”.)
120. “Ukraine weapons: What tanks and other equipment are countries giving?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “countries” та присудок “are giving”. Речення ускладнено однорідними додатками – “tanks and other equipment”.)
121. “How are ‘kamikaze’ drones being used by Russia and Ukraine?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “‘kamikaze’ drones” та присудок “are being used”.)

122. “Ukraine war: Missiles fired at Russian city Belgorod and occupied Crimea”
(Це просте речення: головними членами є підмет “missiles” та присудок “fired at”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II). Речення ускладнено дієприкметником минулого часу (Participle II) – “occupied”.)
123. “Ukraine war: What Russia’s escalating air attacks mean”
(Це просте речення: головними членами є підмет “air attacks” та присудок “mean”.)
124. “Ukraine war: Russian missiles wreck Kharkiv hotel - governor”
(Це просте речення: головними членами є підмет “missiles” та присудок “wreck”.)
125. “Ukraine drones hit St Petersburg gas terminal in Russia”
(Це просте речення: головними членами є підмет “drones” та присудок “hit”.)
126. “Moment Russian aircraft crashes in Belgorod”
(Це просте речення: головними членами є підмет “aircraft” та присудок “crashes”.)
127. “Ukraine ‘hits Russian missile boat Ivanovets in Black Sea””
(Це просте речення: головними членами є підмет “Ukraine” та присудок “hits”.)
128. “Ukraine war: Baby killed in Russian strike on Kharkiv hotel”
(Це просте речення: головними членами є підмет “baby” та присудок “killed”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II).)
129. “Zelensky sacks Ukraine’s commander-in-chief Valerii Zaluzhnyi”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Zelensky” та присудок “sacks”.)
130. “Ukraine war: Zaluzhnyi sacking will not instantly solve battlefield woes”
(Це просте речення: головними членами є підмет “sacking” та присудок “will not solve”.)
131. “What do Vladimir Putin and Tucker Carlson gain from Moscow interview?”
(Це просте речення: головними членами є однорідні підмети “Vladimir Putin” та “Tucker Carlson” та присудок “do gain”. Речення ускладнено однорідними підметами – “Vladimir Putin and Tucker Carlson”.)
132. “Exhausted Ukraine struggles to find new men for front line”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Ukraine” та присудок “struggles to find”.)
133. “Biden condemns House taking break without passing fresh Ukraine aid”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Biden” та присудок “condemns”.)
134. “Biden ‘confident’ on \$60bn Ukraine war aid package vote”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Biden”, а присудок відсутній (речення неповне), проте його можна замінити дієсловом “to be”.)
135. “Ukraine war: Dozens of Russian troops ‘die in air strike””
(Це просте речення: головними членами є підмет “dozens” та присудок “die”.)

136. “Russia ‘struggling with supply of weapons and ammunition’ for Ukraine war - Western officials”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “struggling”, який виражений дієприкметником теперішнього часу (Participle I).)
137. “Rosenberg: How two years of war in Ukraine changed Russia”
(Це просте речення: головними членами є підмет “years” та присудок “changed”).)
138. “Home for Ukraine: One in five Ukrainians in South East return home”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Ukrainians” та присудок “return”).)
139. “Ukraine war: Frontline medics count the cost of two years of war”
(Це просте речення: головними членами є підмет “medics” та присудок “count”).)
140. “Ukrainian refugees mark two years of war”
(Це просте речення: головними членами є підмет “refugees” та присудок “mark”).)
141. “Leeds Council appeals for more Ukrainian refugee hosts”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Leeds Council” та присудок “appeals for”).)
142. “UK reaffirms Ukraine support on war anniversary”
(Це просте речення: головними членами є підмет “UK” та присудок “reaffirms”).)
143. “All of Europe has ‘skin in the game’ in Ukraine war - Estonian PM”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Europe” та присудок “has”).)
144. “Nord Stream: Denmark closes investigation into pipeline blast”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Denmark” та присудок “closes”).)
145. “Putin warns West against sending troops to Ukraine”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Putin” та присудок “warns against”).)
146. “Russia publishes German army meeting on Ukraine”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Russia” та присудок “publishes”).)
147. “Russia-Ukraine war: Zelensky appeals to West over deadly Russian drone attack on Odesa”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Zelensky” та присудок “appeals to”).)
148. “Ukraine war: Eastern residents brace for Russian advance”
(Це просте речення: головними членами є підмет “residents” та присудок “brace for”).)
149. “Ukraine war: Dorset man fundraising for military equipment”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Dorset man” та присудок “fundraising”, який виражений дієприкметником теперішнього часу (Participle I).)
150. “Ukraine war: Is Europe doing enough to help against Russia?”
(Це просте речення: головними членами є підмет “Europe” та присудок “is doing”).)
151. “Ukraine criticises Pope’s ‘white flag’ comment”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Ukraine” та присудок “criticises”.)

152. “Oscars 2024: Zelensky hails Ukraine’s first-ever Oscar victory”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Zelensky” та присудок “hails”.)

153. “Ukraine war: The sea drones keeping Russia’s warships at bay”

(Це просте речення: головними членами є підмет “the sea drones” та присудок “keeping”, який виражений дієприкметником теперішнього часу (Participle I).)

154. “Ukraine war: Russian schoolbook urges teenagers to join the army”

(Це просте речення: головними членами є підмет “schoolbook” та присудок “urges to join”.)

155. “Russia election: Stage-managed vote will give Putin another term”

(Це просте речення: головними членами є підмет “vote” та присудок “will give”.)

156. “Ukraine-Russia war: Medic among 20 killed in Odesa missile strikes”

(Це просте речення: головними членами є підмет “medic”, а присудок відсутній (речення неповне), проте його можна замінити дієсловом “to be”.)

157. “Macron switches from dove to hawk on Russia’s invasion of Ukraine”

(Це просте речення: головними членами є підмет “Macron” та присудок “switches”.)

158. “Russian election: Why Putin’s fifth term as president was never in doubt”

(Це просте речення: головними членами є підмет “term” та присудок “to be in doubt” (у формі “was in doubt”.)

2) *сурядні речення (compound sentences):*

1. “What is Nato, which countries are members and why has Sweden joined?”

(Це сурядне речення зі сполучниковим та безсполучниковим зв’язком: граматична основа першої частини – це підмет “Nato” та присудок “to be” (у реченні у формі “is”), другої – підмет “countries” та присудок “to be” (у реченні у формі “are”), третьої – підмет “Sweden” та присудок “has joined”. Перша та друга частини поєднані сурядним безсполучниковим зв’язком, а друга та третя за допомогою сурядного сполучника “and” (“і, та, й”).)

2. “What is a war crime and could Putin be prosecuted over Ukraine?”

(Це сурядне речення: граматична основа першої частини – підмет “war crime” та присудок “to be” (у формі “is”), а другої – підмет “Putin” та присудок “could be prosecuted”. Прості частини поєднані за допомогою сурядного сполучника “and” (“і, та, й”).)

3. “What are the sanctions on Russia and have they affected its economy?”

(Це сурядне речення: граматична основа першої частини – підмет “the sanctions” та присудок “to be” (у формі “are”), а другої – підмет “they” та присудок “have affected”. Прості частини поєднані за допомогою сурядного сполучника “and” (“і, та, й”).)

4. “Ukraine war: Bakhmut ‘not occupied’ by Russia, says defiant Zelensky”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “Bakhmut” та присудок “not occupied”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II), а другої – підмет “Zelensky” та присудок “says”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

5. “Russia does not occupy Bakhmut, defiant Zelensky tells G7”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “Russia” та присудок “does not occupy”, а другої – підмет “Zelensky” та присудок “tells”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

6. “Ukraine dam: Hundreds of thousands without drinking water, says Zelensky”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “hundreds of thousands”, присудок пропущено (речення неповне), проте контекстуально можна підставити дієслово “to be”; а другої – підмет “Zelensky” та присудок “says”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

7. “Ukraine counter-offensive actions have begun, Zelensky says”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “actions” та присудок “have begun”, а другої – підмет “Zelensky” та присудок “says”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

8. “Ukraine war must end, South African President Ramaphosa tells Putin”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “war” та присудок “must end”, а другої – підмет “South African President Ramaphosa” та присудок “tells”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

9. “Ukraine strikes Chonhar bridge to Crimea, says Russia”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “Ukraine” та присудок “strikes”, а другої – підмет “Russia” та присудок “says”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

10. “Disaffected Russians spying for UK, says MI6 head”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “Russians” та присудок “spying”, який виражений дієприкметником теперішнього часу (Participle I), а другої – підмет “MI6 head” та присудок “says”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

11. “Cluster bombs: Ukraine using munitions ‘effectively’, says US”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “Ukraine” та присудок “using”, який виражений дієприкметником теперішнього часу (Participle I); а другої – підмет “US” та присудок “says”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

12. “Ukraine war: Russia hits blood transfusion centre, says Zelensky”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “Russia” та присудок “hits”, а другої – підмет “Zelensky” та присудок “says”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

13. “Ukraine war: Kyiv foils big Russian drone attack, officials say”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “Kyiv” та присудок “foils”, а другої – підмет “officials” та присудок “say”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

14. “Russian air defence system destroyed in Crimea, Ukraine says”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “air defence system” та присудок “destroyed”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II); а другої – підмет “Ukraine” та присудок “says”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

15. “North Korea sending Russia military equipment, US claims”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “North Korea” та присудок “sending”, який виражений дієприкметником теперішнього часу (Participle I); а другої – підмет “US” та присудок “claims”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

16. “Ukraine spy chief’s wife poisoned, says Kyiv”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “wife” та присудок “poisoned”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II); а другої – підмет “Kyiv” та присудок “says”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

17. “Laura Kuennsberg: Ukraine in ‘mortal danger’ without aid, Olena Zelenska warns”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “Ukraine”, присудок відсутній (речення неповне), проте його можна замінити дієсловом “to be”; а другої – підмет “Olena Zelenska” та присудок “warns”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

18. “Russian oil getting into UK via refinery loophole, reports claim”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “oil” та присудок “getting”, який виражений дієприкметником теперішнього часу (Participle I); а другої – підмет “reports” та присудок “claim”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

19. “Ukraine war: ‘Artificial shortage’ of weapons helps Putin, says Zelensky”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “artificial shortage” та присудок “helps”, а другої – підмет “Zelensky” та присудок “says”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

20. “Ukraine war: Kyiv hit by first air attack in 52 days, say authorities”

(Це сурядне речення: головними членами першої частини є підмет “Kyiv” та присудок “hit”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II); а другої – підмет “authorities” та присудок “say”. Прості частини складного речення поєднані між собою сурядним безсполучниковим зв’язком.)

3) підрядні речення (*complex sentences*):

1. “Russia warns of ‘colossal risk’ over jets as Zelensky attends G7”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Russia” та присудок “warns of”, а залежної – підмет “Zelensky” та присудок “attends”. Прості частини поєднані підрядним сполучником “as” (“коли”).)

2. “Zelensky dominates summit as G7 leaders call out China”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Zelensky” та присудок “dominates”, а залежної – підмет “leaders” та присудок “call out”. Прості частини поєднані підрядним сполучником “as” (“коли”).)

3. “Ukraine war: Wagner says Bakhmut transfer to Russian army under way”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Wagner” та присудок “says”, а залежної – підмет “Bakhmut” та присудок “transfer to”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

4. “Moscow drone attack: Putin says Ukraine trying to frighten Russians”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Putin” та присудок “says”, а залежної – підмет “Ukraine” та присудок “trying to frighten”, який виражений сполученням дієприкметника теперішнього часу (Participle I) та дієслова у формі інфінітива. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

5. “Ukraine war: Russia says it thwarted major Ukrainian offensive”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Russia” та присудок “says”, а залежної – підмет “it” та присудок “thwarted”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

6. “Ukraine airdrops water bottles to people stranded by floods”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Ukraine” та присудок “airdrops”, а залежної – підмет пропущено, його роль може виконувати іменник “people” або “who” та присудок “stranded”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II). Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

7. “Rishi Sunak responds to US giving cluster bombs to Ukraine”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Rishi Sunak” та присудок “responds to”, а залежної – підмет “US” та присудок “giving”, який виражений дієприкметником теперішнього часу (Participle I). Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

8. “Rishi Sunak says the UK discourages use of cluster bombs in Ukraine”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Rishi Sunak” та присудок “says”, а залежної – підмет “the UK” та присудок “discourages”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

9. “Ukraine war: Last grain ship leaves Odesa as deal deadline looms”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “grain ship” та присудок “leaves”, а залежної – підмет “deadline” та присудок “looms”. Прості частини поєднані сполучником “as” (“коли”).)

10. “Ukraine war: Putin says Russia does not reject peace talks”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Putin” та присудок “says”, а залежної – підмет “Russia” та присудок “does not reject”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

11. “Ukraine war: Kyiv warns Russia as Moscow skyscraper hit in second drone attack”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Kyiv” та присудок “warns”, а залежної – підмет “skyscraper” та присудок “hit”. Прості частини поєднані сполучником “as” (“коли”).)

12. “Ukraine says it launched July attack on bridge to Crimea”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Ukraine” та присудок “says”, а залежної – підмет “it” та присудок “launched”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

13. “Belgorod raid: Who are the fighters infiltrating Russia from Ukraine?”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “the fighters” та присудок “to be” (у формі “are”), а залежної – підмет пропущено (ця проста частина є неповною), його можна замінити іменником “fighters” або “who”, а присудок “infiltrating” виражений дієприкметником теперішнього часу (Participle I). Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту. Важливо, що у цьому реченні підібраний сполучник може слугувати й підметом залежної частини.)

14. “Russian general who ran Ukraine war fired – report”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “general” та присудок “fired”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II) а залежної – підмет “who” та присудок “ran”. Прості частини поєднані за допомогою сполучного слова “who” (“хто, який”).)

15. “Ukraine war: Brit was killed while trying to rescue Ukrainians – inquest”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Brit” та присудок “was killed”, а залежної – підмет пропущено (це просте речення є неповним), його можна встановити з головної частини та присудок “trying to rescue”. Прості частини поєднані за допомогою “while” (“під час, протягом”), яке виконує роль сполучника.)

16. “How is Ukraine exporting its grain now the Black Sea deal is over?”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Ukraine” та присудок “is exporting”, а залежної – підмет “the Black Sea deal” та присудок “to be over” (у формі “is over”). Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

17. “Ukraine war: Forced evacuations as Russian attacks intensify”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “evacuations” та присудок “forced” (виражений дієприкметником теперішнього часу – Participle II), а залежної – підмет “attacks” та присудок “intensify”. Прості частини поєднані за допомогою сполучника “as” (“коли”).)

18. “Ukraine war: Zelensky says Israel-Gaza conflict taking focus away from fighting”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Zelensky” та присудок “says”, а залежної – підмет “Israel-Gaza conflict” та присудок “taking focus away”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

19. “Zelensky to US: ‘We hope we can count on you’”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “we” та присудок “hope”, а залежної – підмет “we” та присудок “can count on”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

20. “Russia-Ukraine war: Putin tells Russia his war objectives are unchanged”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Putin” та присудок “tells”, а залежної – підмет “war objectives” та присудок “are unchanged”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

21. “Sunak vows that Ukraine will never be alone as he pledges £2.5bn package”

(Це підрядне речення: граматична основа головної (першої) частини – це підмет “Sunak” та присудок “vows”, а залежної (першої) – підмет “Ukraine”, та присудок “will be alone”, а залежної (другої) – підмет “he” та присудок “pledges”. Прості частини (1 та 2) поєднані підрядним сполучником “that” (“що”), а частини 2 та 3 з’єднуються сполучником “as” (“оскільки”). Важливо, що у цьому складному реченні друга частина залежить від першої, а третя – від другої, тобто друге просте речення є і залежним, і головним відносно двох різних граматичних основ.)

22. “Ukraine says it has uncovered major arms corruption”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Ukraine” та присудок “says”, а залежної – підмет “it” та присудок “has uncovered”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

23. “Zelensky calls for army renewal as top general replaced”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Zelensky” та присудок “calls for”, а залежної – підмет “top general” та присудок “replaced”. Прості частини поєднані сполучником “as” (“оскільки”).)

24. “Kharkiv: Seven ‘burned alive’ as Russian drones hit oil depot”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “seven” та присудок “‘burned alive’”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle

II), а залежної – підмет “drones” та присудок “hit”. Прості частини поєднані сполучником “as” (“оскільки, як результат”).)

25. “War-weary Ukrainians endure as Russia’s invasion drags on”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Ukrainians” та присудок “endure”, а залежної – підмет “invasion” та присудок “drags on”. Прості частини поєднані сполучником “as” (“коли, поки”).)

26. “Ukraine Russia war: US warns Avdiivka could fall”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “US” та присудок “warns”, а залежної – підмет “Avdiivka” та присудок “could fall”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

27. “Ukraine war: Is Avdiivka’s fall a sign Russia is turning the tide?”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “fall” та присудок “to be” (у формі “is”), а залежної – підмет “Russia” та присудок “is turning”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

28. “Avdiivka: Russia accused of executing prisoners of war after Ukraine withdraws”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Russia” та присудок “accused of”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II), а залежної – підмет “Ukraine” та присудок “withdraws”. Прості частини поєднані сполучником “after” (“після того, як”).)

29. “Ukraine refugee in Colchester says visa rule allows her time to retrain”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “refugee” та присудок “says”, а залежної – підмет “visa rule” та присудок “allows”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

30. “Ukraine says it has downed second Russian A-50 spy plane in weeks”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Ukraine” та присудок “says”, а залежної – підмет “it” та присудок “has downed”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв’язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

31. “King Charles says Ukraine faces ‘indescribable aggression’”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “King Charles” та присудок “says”, а залежної – підмет “Ukraine” та присудок “faces”. Прості частини

поєднані безсполучниковим підрядним зв'язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

32. “Ukraine war: Zelensky insists country will win on second anniversary”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Zelensky” та присудок “insists”, а залежної – підмет “country” та присудок “will win”. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв'язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

33. “Ukraine war: Zelensky says 31,000 troops killed since Russia’s full-scale invasion”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Zelensky” та присудок “says”, а залежної – підмет “troops” та присудок “killed”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II). Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв'язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

34. “Macron says Russian defeat in Ukraine vital for security in Europe”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Macron” та присудок “says”, а залежної – підмет “defeat” та присудок пропущено (тобто підрядна частина є неповним простим реченням), проте його можна відновити за змістом речення. Прості частини поєднані безсполучниковим підрядним зв'язком, тобто сполучник відсутній, але його можна встановити з контексту.)

35. “Ukraine war: Kyiv says seven dead as drone attack sinks Russian ship”

(Це підрядне речення: граматична основа головної частини – це підмет “Kyiv” та присудок “says”, а залежної (першої) – підмет “seven” та присудок “dead”, який виражений дієприкметником минулого часу (Participle II), залежної (другої) – підмет “drone attack” та присудок “sinks”. Прості частини (1 та 2) поєднані підрядним безсполучниковим зв'язком, а частини 2 та 3 з'єднуються сполучником “as” (“в результаті”). Важливо, що у цьому складному реченні друга частина залежить від першої, а третя – від другої, тобто друге просте речення є і залежним, і головним відносно двох різних граматичних основ.)

5) речення з узагальнюваною та пояснювальною частинами:

1. “Ukraine war: Kyiv says it shot down Russian hypersonic missiles”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Kyiv says it shot down Russian hypersonic missiles”.)

2. “Ukraine conflict: Black Sea grain deal extended for two months”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine conflict”, а пояснювальною – “Black Sea grain deal extended for two months”.)

3. “Ukraine war: Boy of 5 among civilians killed in shelling”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Boy of 5 among civilians killed in shelling”.)
4. “Ukraine war: Russians likely targeted Khmelnytsky nuclear plant – Zelensky”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russians likely targeted Khmelnytsky nuclear plant – Zelensky”.)
5. “G7 summit: Why there are eight more seats at the table this year”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “G7 summit”, а пояснювальною – “Why there are eight more seats at the table this year”.)
6. “Ukraine war: Russia launches ninth wave of missile attacks on Kyiv this month”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russia launches ninth wave of missile attacks on Kyiv this month”.)
7. “Ukraine war: Taking steps to tackle the mental scars of conflict”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Taking steps to tackle the mental scars of conflict”.)
8. “Ukraine: Swindon field hospital bus project almost complete”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine”, а пояснювальною – “Swindon field hospital bus project almost complete”.)
9. “G7: New sanctions will make sure Russia pays a price, Sunak says”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “G7”, а пояснювальною – “New sanctions will make sure Russia pays a price, Sunak says”.)
10. “G7 summit: Zelensky accuses some Arab leaders of ‘blind eye’ to war ahead of Japan trip”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “G7 summit”, а пояснювальною – “Zelensky accuses some Arab leaders of ‘blind eye’ to war ahead of Japan trip”.)
11. “Ukraine war: Kyiv rejects Wagner claim over Bakhmut”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Kyiv rejects Wagner claim over Bakhmut”.)
12. “Ukraine war: Satellite images reveal Russian defences before major assault”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Satellite images reveal Russian defences before major assault”.)
13. “Ukraine war: Bakhmut ‘not occupied’ by Russia, says defiant Zelensky”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Bakhmut ‘not occupied’ by Russia, says defiant Zelensky”.)
14. “Ukraine war: Russia battles armed group in border region”

- (Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russia battles armed group in border region”.)
15. “Ukraine war: Nato watches Russian ‘Zombies’ in Estonia”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Nato watches Russian ‘Zombies’ in Estonia”.)
  16. “Ukraine war: US distances itself from Belgorod incursion into Russia”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “US distances itself from Belgorod incursion into Russia”.)
  17. “Belgorod: Russia’s Shoigu vows ‘harsh response’ after incursion into Russia”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Belgorod”, а пояснювальною – “Russia’s Shoigu vows ‘harsh response’ after incursion into Russia”.)
  18. “Belgorod: Russian paramilitary group vows more incursions”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Belgorod”, а пояснювальною – “Russian paramilitary group vows more incursions”.)
  19. “Ukraine war: Wagner says Bakhmut transfer to Russian army under way”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Wagner says Bakhmut transfer to Russian army under way”.)
  20. “Ukraine war: Russian Ambassador Andrei Kelin issues warning of escalation in Ukraine”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russian Ambassador Andrei Kelin issues warning of escalation in Ukraine”.)
  21. “Ukraine war: Kyiv hit by new massive Russian drone attack”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Kyiv hit by new massive Russian drone attack”.)
  22. “Ukraine war: Russian air strikes target Kyiv for third night running”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russian air strikes target Kyiv for third night running”.)
  23. “Moscow drone attack: Putin says Ukraine trying to frighten Russians”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Moscow drone attack”, а пояснювальною – “Putin says Ukraine trying to frighten Russians”.)
  24. “Moscow drone attack: What we know about the strikes”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Moscow drone attack”, а пояснювальною – “What we know about the strikes”.)
  25. “Ukraine war: Three killed in overnight missile attack on Kyiv”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Three killed in overnight missile attack on Kyiv”.)

26. “Belgorod: Russia blames Ukraine for shelling inside border”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Belgorod”, а пояснювальною – “Russia blames Ukraine for shelling inside border”.)
27. “Kyiv missile strikes: Tracking the rise of Russian attacks”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Kyiv missile strikes”, а пояснювальною – “Tracking the rise of Russian attacks”.)
28. “Ukraine war: Rescuers search rubble after Dnipro explosion”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Rescuers search rubble after Dnipro explosion”.)
29. “Ukraine war: Girl, 2, killed and many injured in Dnipro after Russian strike”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Girl, 2, killed and many injured in Dnipro after Russian strike”.)
30. “Ukraine war: Russia says it thwarted major Ukrainian offensive”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russia says it thwarted major Ukrainian offensive”.)
31. “Ukraine dam: A building is seen floating along the Dnipro river in the Kherson region”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine dam”, а пояснювальною – “A building is seen floating along the Dnipro river in the Kherson region”.)
32. “Nova Kakhovka: Who benefits from breaching the dam?”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Nova Kakhovka”, а пояснювальною – “Who benefits from breaching the dam?”.)
33. “Watch: Floods and evacuations after Ukraine dam breach”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Watch”, а пояснювальною – “Floods and evacuations after Ukraine dam breach”.)
34. “Ukraine dam: Hundreds of thousands without drinking water, says Zelensky”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine dam”, а пояснювальною – “Hundreds of thousands without drinking water, says Zelensky”.)
35. “Ukraine dam: What we know about Nova Kakhovka incident”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine dam”, а пояснювальною – “What we know about Nova Kakhovka incident”.)
36. “Ukraine dam: Dislodged mines a major concern as residents flee Kherson”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine dam”, а пояснювальною – “Dislodged mines a major concern as residents flee Kherson”.)
37. “Ukraine war: Kyiv accuses Russia of shelling Kherson evacuations”

- (Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Kyiv accuses Russia of shelling Kherson evacuations”).)
38. “Ukraine dam: Drone footage shows extent of flooding”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine dam”, а пояснювальною – “Drone footage shows extent of flooding”).)
39. “Kherson flooding: Ukraine evacuation boat attacked by Russia, killing three”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Kherson flooding”, а пояснювальною – “Ukraine evacuation boat attacked by Russia, killing three”).)
40. “Ukraine offensive: What will it take for military push to succeed?”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine offensive”, а пояснювальною – “What will it take for military push to succeed?”).)
41. “Ukraine conflict: Are Russians optimistic about the war?”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine conflict”, а пояснювальною – “Are Russians optimistic about the war?”).)
42. “Ukraine offensive: Inside one of the villages freed from Russian forces”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine offensive”, а пояснювальною – “Inside one of the villages freed from Russian forces”).)
43. “Ukraine war: ‘Extremely fierce battles’ as Kyiv seeks to advance”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “‘Extremely fierce battles’ as Kyiv seeks to advance”).)
44. “Cyril Ramaphosa: ‘The road to peace is not an easy one’”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Cyril Ramaphosa”, а пояснювальною – “‘The road to peace is not an easy one’”).)
45. “Africa’s Ukraine-Russia peace mission: What was achieved?”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Africa’s Ukraine-Russia peace mission”, а пояснювальною – “What was achieved?”).)
46. “Ukraine war: Zelensky admits slow progress but says offensive is not a movie”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Zelensky admits slow progress but says offensive is not a movie”).)
47. “Ukraine conflict: Who’s in Putin’s inner circle and running the war?”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine conflict”, а пояснювальною – “Who’s in Putin’s inner circle and running the war?”).)
48. “Yevgeny Prigozhin: From Putin’s chef to rebel in chief”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Yevgeny Prigozhin”, а пояснювальною – “From Putin’s chef to rebel in chief”).)

49. “Sunak: UK ‘prepared as we always will be’ on Russia”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Sunak”, а пояснювальною – “UK ‘prepared as we always will be’ on Russia”.)
50. “Wagner mutiny: Group fully funded by Russia, says Putin”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Wagner mutiny”, а пояснювальною – “Group fully funded by Russia, says Putin”.)
51. “Ukraine war: At least 43 injured in daylight strike in Kharkiv region”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “At least 43 injured in daylight strike in Kharkiv region”.)
52. “Nato summit: Allies refuse to give Ukraine timeframe on joining”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Nato summit”, а пояснювальною – “Allies refuse to give Ukraine timeframe on joining”.)
53. “Ukraine war: More than 20 drones shot down in latest attack”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “More than 20 drones shot down in latest attack”.)
54. “Ukraine war: Russian general fired after criticising army leaders”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russian general fired after criticising army leaders”.)
55. “Ukraine war: Last grain ship leaves Odesa as deal deadline looms”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Last grain ship leaves Odesa as deal deadline looms”.)
56. “Ukraine war: Russia strikes Ukraine grain after ending sea deal”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russia strikes Ukraine grain after ending sea deal”.)
57. “Cluster bombs: Ukraine using munitions ‘effectively’, says US”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Cluster bombs”, а пояснювальною – “Ukraine using munitions ‘effectively’, says US”.)
58. “Ukraine war: Russia hits Odesa after killing grain deal”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russia hits Odesa after killing grain deal”.)
59. “Trevor Reed: Ex-US marine freed by Russia is injured fighting in Ukraine”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Trevor Reed”, а пояснювальною – “Ex-US marine freed by Russia is injured fighting in Ukraine”.)
60. “Ukraine war: UK criticised for ‘lack of understanding’ of Wagner’s activities in Africa”

- (Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “UK criticised for ‘lack of understanding’ of Wagner’s activities in Africa”.)
61. “Ukraine war: Western armour struggles against Russian defences”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Western armour struggles against Russian defences”.)
62. “Ukraine war: Putin says Russia does not reject peace talks”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Putin says Russia does not reject peace talks”.)
63. “Ukraine war: Kyiv warns Russia as Moscow skyscraper hit in second drone attack”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Kyiv warns Russia as Moscow skyscraper hit in second drone attack”.)
64. “Ukraine war: Is the counter-offensive actually working?”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Is the counter-offensive actually working?”.)
65. “Ukraine war: Russia hits blood transfusion centre, says Zelensky”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russia hits blood transfusion centre, says Zelensky”.)
66. “The Price of Protection: Who Pays for War in Ukraine?”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “The Price of Protection”, а пояснювальною – “Who Pays for War in Ukraine?”.)
67. “Ukraine war: Seven killed in Russian missile strike on eastern town of Pokrovsk”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Seven killed in Russian missile strike on eastern town of Pokrovsk”.)
68. “Ukraine war: Two people killed in Zaporizhzhia attack”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Two people killed in Zaporizhzhia attack”.)
69. “Ukraine war: Crimea bridge targeted by missiles, Russia says”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Crimea bridge targeted by missiles, Russia says”.)
70. “Ukraine therapist: I’ve got no weapon but knowledge”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine therapist”, а пояснювальною – “I’ve got no weapon but knowledge”.)
71. “Ukraine war: Russia says drone injures five at Kursk railway station”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russia says drone injures five at Kursk railway station”.)

72. “Ukraine war: Cumbrian man ‘humbled’ by messages from front line”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Cumbrian man ‘humbled’ by messages from front line”.)
73. “Ukraine war: The men who don’t want to fight”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “The men who don’t want to fight”.)
74. “Ukraine war: Brit was killed while trying to rescue Ukrainians – inquest”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Brit was killed while trying to rescue Ukrainians – inquest”.)
75. “Ukraine war: Wave of drone strikes hits several Russian regions”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Wave of drone strikes hits several Russian regions”.)
76. “Samuel Newey: British volunteer, 22, killed fighting in Ukraine”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Samuel Newey”, а пояснювальною – “British volunteer, 22, killed fighting in Ukraine”.)
77. “Ukraine war: Putin influencers profiting from war propaganda”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Putin influencers profiting from war propaganda”.)
78. “Threats, insults, and Kremlin ‘robots’: How Russian diplomacy died under Putin”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Threats, insults, and Kremlin ‘robots’”, а пояснювальною – “How Russian diplomacy died under Putin”.)
79. “Samuel Newey: British volunteer killed in Ukraine ‘had a giving heart’”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Samuel Newey”, а пояснювальною – “British volunteer killed in Ukraine ‘had a giving heart’”.)
80. “Delhi G20: How India is asserting its global presence at G20 summit”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Delhi G20”, а пояснювальною – “How India is asserting its global presence at G20 summit”.)
81. “Depleted uranium shells: Why are they used and are they dangerous?”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Depleted uranium shells”, а пояснювальною – “Why are they used and are they dangerous?”.)
82. “Ukraine war: Kyiv foils big Russian drone attack, officials say”
(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Kyiv foils big Russian drone attack, officials say”.)
83. “Putin and Kim: Friends in need (of ammunition)”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Putin and Kim”, а пояснювальною – “Friends in need (of ammunition)”.)

84. “Sea drones: What are they and how much do they cost?”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Sea drones”, а пояснювальною – “What are they and how much do they cost?”.)

85. “Kim Jong Un-Putin talks: What do the optics tell us?”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Kim Jong Un-Putin talks”, а пояснювальною – “What do the optics tell us?”.)

86. “Zelensky: Thousands of children abducted by Russia”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Zelensky”, а пояснювальною – “Thousands of children abducted by Russia”.)

87. “Ukraine war: How Zelensky is grappling with Western war fatigue”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “How Zelensky is grappling with Western war fatigue”.)

88. “Ukraine dam: Rebuilding shattered lives after Ukraine’s dam collapse”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine dam”, а пояснювальною – “Rebuilding shattered lives after Ukraine’s dam collapse”.)

89. “Ukraine war: Russian attacks force evacuations of children”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Ukraine war”, а пояснювальною – “Russian attacks force evacuations of children”.)

90. “Russia-Ukraine war: Zelensky appeals to West over deadly Russian drone attack on Odesa”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Russia-Ukraine war”, а пояснювальною – “Zelensky appeals to West over deadly Russian drone attack on Odesa”.)

91. “Russian election: Why Putin’s fifth term as president was never in doubt”

(Узагальнюваною частиною у цьому реченні є “Russian election”, а пояснювальною – “Why Putin’s fifth term as president was never in doubt”.)

б) речення з прямою мовою:

1. “G7: New sanctions will make sure Russia pays a price, Sunak says”

(У цьому реченні пряма мова – “New sanctions will make sure Russia pays a price”.)

2. “‘More and more water is coming every hour’ - people flee as Kakhovka dam bursts”

(У цьому реченні пряма мова – “‘More and more water is coming every hour’”.)

3. “Ukraine dam: Hundreds of thousands without drinking water, says Zelensky”

(У цьому реченні пряма мова – “Hundreds of thousands without drinking water”.)

4. “‘We are dying, slowly’ - Pleas for help after Ukraine dam breach”

(У цьому реченні пряма мова – “‘We are dying, slowly’”.)

5. "Ukraine counter-offensive actions have begun, Zelensky says"
(У цьому реченні пряма мова – "Ukraine counter-offensive actions have begun".)
6. "Ukraine war must end, South African President Ramaphosa tells Putin"
(У цьому реченні пряма мова – "Ukraine war must end".)
7. "Ukraine strikes Chonhar bridge to Crimea, says Russia"
(У цьому реченні пряма мова – "Ukraine strikes Chonhar bridge to Crimea".)
8. "All sides should be responsible and protect civilians - UK PM"
(У цьому реченні пряма мова – "All sides should be responsible and protect civilians".)
9. "Wagner mutiny: Group fully funded by Russia, says Putin"
(У цьому реченні пряма мова – "Group fully funded by Russia".)
10. "Russia's grain deal exit is a stab in the back - Kenya"
(У цьому реченні пряма мова – "Russia's grain deal exit is a stab in the back".)
11. "Disaffected Russians spying for UK, says MI6 head"
(У цьому реченні пряма мова – "Disaffected Russians spying for UK".)
12. "Cluster bombs: Ukraine using munitions 'effectively', says US"
(У цьому реченні пряма мова – "Ukraine using munitions 'effectively'".)
13. "Ukraine war: Russia hits blood transfusion centre, says Zelensky"
(У цьому реченні пряма мова – "Russia hits blood transfusion centre".)
14. "Ukraine war: Crimea bridge targeted by missiles, Russia says"
(У цьому реченні пряма мова – "Crimea bridge targeted by missiles".)
15. "Ukraine therapist: I've got no weapon but knowledge"
(У цьому реченні пряма мова – "I've got no weapon but knowledge".)
16. "Russian general who ran Ukraine war fired - report"
(У цьому реченні пряма мова – "Russian general who ran Ukraine war fired".)
17. "Zelensky: Thousands of children abducted by Russia"
(У цьому реченні пряма мова – "Thousands of children abducted by Russia".)
18. "North Korea sending Russia military equipment, US claims"
(У цьому реченні пряма мова – "North Korea sending Russia military equipment".)
19. "Russian bombing of Kherson region at record high, says Ukraine"
(У цьому реченні пряма мова – "Russian bombing of Kherson region at record high".)
20. "Russia strikes civilian ship in Black Sea port of Odesa - Ukraine"
(У цьому реченні пряма мова – "Russia strikes civilian ship in Black Sea port of Odesa".)
21. "Ukraine military seeks extra 500,000 soldiers - President Zelensky"
(У цьому реченні пряма мова – "Ukraine military seeks extra 500,000 soldiers".)

22. “Russia ‘struggling with supply of weapons and ammunition’ for Ukraine war - Western officials”

(У цьому реченні пряма мова – “Russia ‘struggling with supply of weapons and ammunition’ for Ukraine war”.)

23. “‘I’ve not seen my husband for two years but I know he’s alive’”

(У цьому реченні пряма мова – “‘I’ve not seen my husband for two years but I know he’s alive’”.)

Додаток В

Перелік прагматичних типів речень, якими виражаються заголовки

а) розповідні:

1. "Ukraine war: Kyiv comes under heavy missile and drone attack by Russia"
2. "Russia warns of 'colossal risk' over jets as Zelensky attends G7"
3. "Ukraine war: Kyiv says it shot down Russian hypersonic missiles"
4. "Ukraine conflict: Black Sea grain deal extended for two months"
5. "Ukraine war: Boy of 5 among civilians killed in shelling"
6. "We're ready to retake our country - Ukraine security boss Oleksiy Danilov"
7. "Ukraine: Swindon field hospital bus project almost complete"
8. "G7: New sanctions will make sure Russia pays a price, Sunak says"
9. "Delivery of F-16 jets 'hugely significant' aid to Ukraine"
10. "G7 summit: Zelensky accuses some Arab leaders of 'blind eye' to war ahead of Japan trip"
11. "Jets to Ukraine: Crucial questions over supplying F-16s to Kyiv"
12. "Zelensky dominates summit as G7 leaders call out China"
13. "Russia does not occupy Bakhmut, defiant Zelensky tells G7"
14. "Zelensky: For today, Bakhmut is only in our hearts"
15. "Belgorod: Russia's Shoigu vows 'harsh response' after incursion into Russia"
16. "Ukraine war: Wagner says Bakhmut transfer to Russian army under way"
17. "Ukraine clinic devastated by Russian missile strike"
18. "Ukraine war: Russian Ambassador Andrei Kelin issues warning of escalation in Ukraine"
19. "Russia warns of 'new dimension' in Ukraine war"
20. "Ukraine war: Kyiv hit by new massive Russian drone attack"
21. "Ukraine war: Russian air strikes target Kyiv for third night running"
22. "Moscow drone attack: Putin says Ukraine trying to frighten Russians"
23. "Ukraine war: Three killed in overnight missile attack on Kyiv"
24. "Belgorod: Russia blames Ukraine for shelling inside border"
25. "Kyiv missile strikes: Tracking the rise of Russian attacks"
26. "Ukraine war: Rescuers search rubble after Dnipro explosion"
27. "Ukraine war: Girl, 2, killed and many injured in Dnipro after Russian strike"
28. "Ukraine war: Russia says it thwarted major Ukrainian offensive"
29. "Twenty-nine communities flooded after dam breach – Ukraine"
30. "Ukraine dam: A building is seen floating along the Dnipro river in the Kherson region"
31. "'More and more water is coming every hour' - people flee as Kakhovka dam bursts"
32. "Ukraine dam: Hundreds of thousands without drinking water, says Zelensky"

33. "Ukraine airdrops water bottles to people stranded by floods"
34. "Ukraine dam: Dislodged mines a major concern as residents flee Kherson"
35. "Ukraine war: Kyiv accuses Russia of shelling Kherson evacuations"
36. "'We are dying, slowly' - Pleas for help after Ukraine dam breach"
37. "Ukraine dam: Drone footage shows extent of flooding"
38. "Ukraine's counter-offensive against Russia under way"
39. "Ukraine counter-offensive actions have begun, Zelensky says"
40. "Kherson flooding: Ukraine evacuation boat attacked by Russia, killing three"
41. "Ukraine offensive: Inside one of the villages freed from Russian forces"
42. "'Extremely fierce battles' as Ukraine tries to take ground"
43. "Ukraine war: 'Extremely fierce battles' as Kyiv seeks to advance"
44. "Putin says Western sanctions have failed to isolate Russia"
45. "Cyril Ramaphosa: 'The road to peace is not an easy one'"
46. "Russia renews drone and missile attacks on Ukraine"
47. "Ukraine war: Zelensky admits slow progress but says offensive is not a movie"
48. "Ukraine strikes Chonhar bridge to Crimea, says Russia"
49. "Tanks and armed Wagner soldiers take over Rostov streets"
50. "All sides should be responsible and protect civilians - UK PM"
51. "Sunak: UK 'prepared as we always will be' on Russia"
52. "Twin sisters among 11 killed by Russian strike in Ukraine"
53. "Wagner mutiny: Group fully funded by Russia, says Putin"
54. "British soldier Shareef Amin returns to Ukraine after life-changing injury"
55. "Ukraine war: At least 43 injured in daylight strike in Kharkiv region"
56. "Rishi Sunak responds to US giving cluster bombs to Ukraine"
57. "Rishi Sunak says the UK discourages use of cluster bombs in Ukraine"
58. "Zelensky visits Snake Island on Ukraine War's 500th day"
59. "Nato membership for Ukraine a key question at Vilnius summit"
60. "Nato summit: Allies refuse to give Ukraine timeframe on joining"
61. "Ukraine war: More than 20 drones shot down in latest attack"
62. "Ukraine war: Russian general fired after criticising army leaders"
63. "Ukraine war: Western armour struggles against Russian defences"
64. "Russia urged to renew Ukraine grain deal at Africa summit"
65. "Ukraine war: Putin says Russia does not reject peace talks"
66. "Ukrainians trained to become weapons instructors"
67. "Ukraine war: Kyiv warns Russia as Moscow skyscraper hit in second drone attack"

68. "Ukraine says it launched July attack on bridge to Crimea"
69. "Ukrainian sea drone targets Russian tanker"
70. "Ukraine war: Russia hits blood transfusion centre, says Zelensky"
71. "Ukraine replaces Soviet emblem on Motherland statue"
72. "Ukraine war: Seven killed in Russian missile strike on eastern town of Pokrovsk"
73. "Russia's new schoolbook aims to justify war on Ukraine"
74. "Ukraine war: Two people killed in Zaporizhzhia attack"
75. "Ukraine fires military conscription officials for taking bribes"
76. "Ukraine war: Crimea bridge targeted by missiles, Russia says"
77. "Ukraine therapist: I've got no weapon but knowledge"
78. "Russian air strike hits Ukraine grain stores causing huge explosion"
79. "Russia sanctions UK politicians and journalists"
80. "Ukraine war: Russia says drone injures five at Kursk railway station"
81. "Ukraine war: Cumbrian man 'humbled' by messages from front line"
82. "Gas prices rise on fears of strikes in Australia"
83. "Ukraine war: The men who don't want to fight"
84. "Ukrainian drone destroys Russian supersonic bomber"
85. "Russian general who ran Ukraine war fired - report"
86. "Ukraine war: Brit was killed while trying to rescue Ukrainians – inquest"
87. "Putin breaks silence over Prigozhin's reported death"
88. "Poland investigates cyber-attack on rail network"
89. "Wagner boss Prigozhin confirmed dead in plane crash – Moscow"
90. "'Dying by the dozens every day' - Ukraine losses climb"
91. "Russian airport fire after drone attack, says Pskov governor"
92. "Ukraine war: Wave of drone strikes hits several Russian regions"
93. "Samuel Newey: British volunteer, 22, killed fighting in Ukraine"
94. "Ukraine war: Putin influencers profiting from war propaganda"
95. "Samuel Newey: British volunteer killed in Ukraine 'had a giving heart'"
96. "Ukraine's defence minister Oleksii Reznikov dismissed"
97. "British Challenger 2 tank hit in Ukraine"
98. "Ukraine condemns 'sham' elections in Russian-occupied regions"
99. "Ukraine war: Kyiv foils big Russian drone attack, officials say"
100. "Space base potential venue for Kim Jong Un-Putin talks"
101. "Russian air defence system destroyed in Crimea, Ukraine says"
102. "Ukraine's Zelensky expected to meet Biden during US trip"

103. "Ukraine's Crimea attacks seen as key to counter-offensive against Russia"
104. "First grain ships arrive in Ukraine using new route"
105. "Zelensky: Thousands of children abducted by Russia"
106. "Zelensky at White House for talks with Biden"
107. "Biden vows to stand by Ukraine, despite budget fiasco"
108. "Ukraine war: Every family in Hroza village affected by missile attack"
109. "North Korea sending Russia military equipment, US claims"
110. "Ukraine fears drone shortages due to China restrictions"
111. "Ukraine war: Avdiivka civilians cling on amid Russian assault"
112. "Ukraine war: Forced evacuations as Russian attacks intensify"
113. "Ukraine war: Russians likely targeted Khmelnytsky nuclear plant – Zelensky"
114. "Ukraine war: Russian attacks force evacuations of children"
115. "Russian bombing of Kherson region at record high, says Ukraine"
116. "Ukraine war: Zelensky says Israel-Gaza conflict taking focus away from fighting"
117. "Ukraine war: Military chiefs in Kyiv under pressure over deadly Russian strike"
118. "Russia strikes civilian ship in Black Sea port of Odesa – Ukraine"
119. "Ukraine war: Kyiv hit by first air attack in 52 days, say authorities"
120. "Ukraine war: Russian artist Sasha Skochilenko jailed for anti-war messages"
121. "David Cameron makes first official visit to Ukraine"
122. "Ukraine war: Marines gain riverbank foothold but front lines barely move"
123. "Poland truck protests leave Ukrainian drivers stranded"
124. "Ukraine war: The Russians fighting for a Ukrainian passport"
125. "Queen Camilla praises women journalists in war zones"
126. "Ukraine war: Kyiv hit by biggest drone attack since war began"
127. "Ukraine spy chief's wife poisoned, says Kyiv"
128. "Ukraine war: Russia accused of killing unarmed Ukrainian prisoners of war"
129. "Ukraine: Russian official confirms general's death in action"
130. "Zelensky abruptly cancels US Senate briefing amid funding row"
131. "Ukraine claims killing of 'traitor' ex-MP Illya Kyva in Russia"
132. "Putin makes rare foreign trip to Gulf states"
133. "Ukraine aid from US in doubt after failed Senate vote"
134. "Ukraine still hopeful for US aid package after Senate setback"
135. "Zelensky to US: 'We hope we can count on you'"
136. "Ukraine mobile network Kyivstar hit by 'cyber-attack'"
137. "Zelensky faces political deadlock in Washington DC"

138. “Putin: Russia can’t exist without sovereignty”
139. “Russia-Ukraine war: Putin tells Russia his war objectives are unchanged”
140. “Ukraine war: Shell shortages force us to limit firing, Ukrainian troops tell BBC”
141. “Hungary blocks €50bn of EU funding for Ukraine”
142. “Ukraine military seeks extra 500,000 soldiers - President Zelensky”
143. “The Ukrainians back at home this Christmas”
144. “Ukraine war: New Christmas date marks shift away from Russia”
145. “The Ukrainian triplets born into war”
146. “Ukraine war: Russia captures key town near Donetsk”
147. “Poland says Russian missile entered airspace then went into Ukraine”
148. “Ukraine war: Missiles fired at Russian city Belgorod and occupied Crimea”
149. “Ukraine and Russia in ‘biggest prisoner swap’ so far”
150. “Ukraine war: Russian missiles wreck Kharkiv hotel – governor”
151. “Sunak vows that Ukraine will never be alone as he pledges £2.5bn package”
152. “Zelensky calls for seized Russian billions to rebuild Ukraine”
153. “Ukraine drones hit St Petersburg gas terminal in Russia”
154. “Moment Russian aircraft crashes in Belgorod”
155. “Ukraine says it has uncovered major arms corruption”
156. “Ukraine ‘hits Russian missile boat Ivanovets in Black Sea’”
157. “Russian oil getting into UK via refinery loophole, reports claim”
158. “Ukraine war: Baby killed in Russian strike on Kharkiv hotel”
159. “Zelensky calls for army renewal as top general replaced”
160. “Zelensky sacks Ukraine’s commander-in-chief Valerii Zaluzhnyi”
161. “Ukraine war: Zaluzhnyi sacking will not instantly solve battlefield woes”
162. “Kharkiv: Seven ‘burned alive’ as Russian drones hit oil depot”
163. “Trump says he would ‘encourage’ Russia to attack Nato allies who do not pay their bills”
164. “Exhausted Ukraine struggles to find new men for front line”
165. “War-weary Ukrainians endure as Russia’s invasion drags on”
166. “Biden condemns House taking break without passing fresh Ukraine aid”
167. “Ukraine war: ‘Artificial shortage’ of weapons helps Putin, says Zelensky”
168. “Ukraine visa schemes to be extended by 18 months”
169. “Biden ‘confident’ on \$60bn Ukraine war aid package vote”
170. “Avdiivka: Russia accused of executing prisoners of war after Ukraine withdraws”
171. “Ukraine war: Dozens of Russian troops ‘die in air strike’”

172. "Russia 'struggling with supply of weapons and ammunition' for Ukraine war - Western officials"
173. "Ukraine refugee in Colchester says visa rule allows her time to retrain"
174. "Home for Ukraine: One in five Ukrainians in South East return home"
175. "Ukraine war: 'Not possible' to stay in UK, says family"
176. "Ukraine war: Frontline medics count the cost of two years of war"
177. "Ukraine says it has downed second Russian A-50 spy plane in weeks"
178. "Two years into Russia's invasion, exhausted Ukrainians refuse to give up"
179. "Ukrainian refugees mark two years of war"
180. "Ukraine two years on: 'I no get choice but to go back'"
181. "Leeds Council appeals for more Ukrainian refugee hosts"
182. "UK reaffirms Ukraine support on war anniversary"
183. "All of Europe has 'skin in the game' in Ukraine war - Estonian PM"
184. "King Charles says Ukraine faces 'indescribable aggression'"
185. "Ukraine war: Zelensky insists country will win on second anniversary"
186. "Ukraine war: Zelensky says 31,000 troops killed since Russia's full-scale invasion"
187. "Nord Stream: Denmark closes investigation into pipeline blast"
188. "Macron says Russian defeat in Ukraine vital for security in Europe"
189. "Putin warns West against sending troops to Ukraine"
190. "Russia publishes German army meeting on Ukraine"
191. "Russia-Ukraine war: Zelensky appeals to West over deadly Russian drone attack on Odesa"
192. "Ukraine war: Kyiv says seven dead as drone attack sinks Russian ship"
193. "Ukraine war: Eastern residents brace for Russian advance"
194. "Ukraine war: Dorset man fundraising for military equipment"
195. "Valerii Zaluzhnyi: Ukraine to appoint ex-army chief as UK ambassador"
196. "'I've not seen my husband for two years but I know he's alive'"
197. "Ukraine criticises Pope's 'white flag' comment"
198. "Oscars 2024: Zelensky hails Ukraine's first-ever Oscar victory"
199. "Ukraine war: The sea drones keeping Russia's warships at bay"
200. "Occupied Ukraine encouraged to vote in Russian election by armed men"
201. "Ukraine war: Russian schoolbook urges teenagers to join the army"
202. "Russia election: Stage-managed vote will give Putin another term"
203. "Ukraine-Russia war: Medic among 20 killed in Odesa missile strikes"
204. "Macron switches from dove to hawk on Russia's invasion of Ukraine"
205. "Ukraine war: No choice for Ukrainians - more Putin means more war"

206. “Ukraine Russia war: US warns Avdiivka could fall”

б) питальні:

1. “G7 summit: Why there are eight more seats at the table this year”
2. “Belgorod raid: Who are the fighters infiltrating Russia from Ukraine?”
3. “What are the sanctions on Russia and are they hurting its economy?”
4. “Was Russian warship attacked by Ukrainian drone boats in the Black Sea?”
5. “Moscow drone attack: What we know about the strikes”
6. “Can UK’s Storm Shadow missiles change Ukraine fight against Russia?”
7. “Ukraine offensive: What will it take for military push to succeed?”
8. “Ukraine conflict: Are Russians optimistic about the war?”
9. “Why South Africa’s Cyril Ramaphosa is leading Ukraine peace mission”
10. “Is Wagner still a threat to global security?”
11. “Delhi G20: How India is asserting its global presence at G20 summit”
12. “Depleted uranium shells: Why are they used and are they dangerous?”
13. “Why mobile saunas are being sent to Ukraine’s front line”
14. “Sea drones: What are they and how much do they cost?”
15. “Kim Jong Un-Putin talks: What do the optics tell us?”
16. “Where Ukraine’s army of amputees go to repair their lives”
17. “Ukraine war: How Zelensky is grappling with Western war fatigue”
18. “How is Ukraine exporting its grain now the Black Sea deal is over?”
19. “Why are some Republicans opposing more aid for Ukraine?”
20. “How US lawmakers are divided on Ukraine funding”
21. “What has Hungary’s Orban got against Ukraine?”
22. “Hungary’s Viktor Orban: Is one man blackmailing the EU?”
23. “Can Ukraine recover its occupied territory? Our teams answer your questions”
24. “Ukraine war: Does attack on Russian ship make a difference?”
25. “Ukraine weapons: What tanks and other equipment are countries giving?”
26. “How are ‘kamikaze’ drones being used by Russia and Ukraine?”
27. “What are the sanctions on Russia and have they affected its economy?”
28. “What is Nato, which countries are members and why is Sweden joining?”
29. “Ukraine war: Is Europe doing enough to help against Russia?”
30. “What is Nato, which countries are members and why has Sweden joined?”
31. “Russian election: Why Putin’s fifth term as president was never in doubt”

Додаток Г

Перелік функціональних типів заголовків

а) питальні:

1. "Could Russia really play nuclear roulette in Ukraine?"
2. "Ukraine conflict: Who's in Putin's inner circle and running the war?"
3. "Where is Yevgeny Prigozhin? And why does it matter?"
4. "What are cluster bombs and why is US sending them to Ukraine?"
5. "What happened on the Crimea bridge? And why does it matter?"
6. "What is a war crime and could Putin be prosecuted over Ukraine?"
7. "Ukraine war: Is the counter-offensive actually working?"
8. "The Price of Protection: Who Pays for War in Ukraine?"
9. "How Ukraine's stealthy sea drones strike Russian targets"
10. "How Russia reacted after Prigozhin plane crash"
11. "What now for Wagner after Prigozhin's death?"
12. "What do we know about drone attacks in Russia?"
13. "Threats, insults, and Kremlin 'robots': How Russian diplomacy died under Putin"
14. "Is Wagner still a threat to global security?"
15. "Delhi G20: How India is asserting its global presence at G20 summit"
16. "Depleted uranium shells: Why are they used and are they dangerous?"
17. "Why mobile saunas are being sent to Ukraine's front line"
18. "Sea drones: What are they and how much do they cost?"
19. "Africa's Ukraine-Russia peace mission: What was achieved?"
20. "Kim Jong Un-Putin talks: What do the optics tell us?"
21. "Where Ukraine's army of amputees go to repair their lives"
22. "Ukraine war: How Zelensky is grappling with Western war fatigue"
23. "How is Ukraine exporting its grain now the Black Sea deal is over?"
24. "Why are some Republicans opposing more aid for Ukraine?"
25. "How US lawmakers are divided on Ukraine funding"
26. "What has Hungary's Orban got against Ukraine?"
27. "Hungary's Viktor Orban: Is one man blackmailing the EU?"
28. "Can Ukraine recover its occupied territory? Our teams answer your questions"
29. "Ukraine war: Does attack on Russian ship make a difference?"
30. "Ukraine weapons: What tanks and other equipment are countries giving?"
31. "How are 'kamikaze' drones being used by Russia and Ukraine?"

б) описові:

1. "Belgorod: Russian paramilitary group vows more incursions"
2. "Ukraine war: Wagner says Bakhmut transfer to Russian army under way"
3. "We're ready to retake our country - Ukraine security boss Oleksiy Danilov"
4. "Ukraine war: Russian Ambassador Andrei Kelin issues warning of escalation in Ukraine"
5. "Russia warns of 'new dimension' in Ukraine war"
6. "Ukraine war: Russian air strikes target Kyiv for third night running"
7. "Moscow drone attack: Putin says Ukraine trying to frighten Russians"
8. "Belgorod: Russia blames Ukraine for shelling inside border"
9. "Kyiv missile strikes: Tracking the rise of Russian attacks"
10. "Ukraine war: Rescuers search rubble after Dnipro explosion"
11. "Ukraine airdrops water bottles to people stranded by floods"
12. "Ukraine dam: Dislodged mines a major concern as residents flee Kherson"
13. "Ukraine war: Kyiv accuses Russia of shelling Kherson evacuations"
14. "'We are dying, slowly' - Pleas for help after Ukraine dam breach"
15. "Cyril Ramaphosa: 'The road to peace is not an easy one'"
16. "Ukraine war must end, South African President Ramaphosa tells Putin"
17. "Ukraine war: Zelensky admits slow progress but says offensive is not a movie"
18. "All sides should be responsible and protect civilians - UK PM"
19. "Sunak: UK 'prepared as we always will be' on Russia"
20. "Wagner mutiny: Group fully funded by Russia, says Putin"
21. "Rishi Sunak responds to US giving cluster bombs to Ukraine"
22. "Rishi Sunak says the UK discourages use of cluster bombs in Ukraine"
23. "Zelensky visits Snake Island on Ukraine War's 500th day"
24. "Nato membership for Ukraine a key question at Vilnius summit"
25. "Nato summit: Allies refuse to give Ukraine timeframe on joining"
26. "Ukraine war: Last grain ship leaves Odesa as deal deadline looms"
27. "Putin vows response after 'terrorist' attack on Crimea bridge"
28. "Russia's grain deal exit is a stab in the back – Kenya"
29. "Disaffected Russians spying for UK, says MI6 head"
30. "Cluster bombs: Ukraine using munitions 'effectively', says US"
31. "Ukrainian troops learn bomb disposal skills in Scottish Highlands"
32. "From Ukraine to Aspen, nervousness over a critical moment for the war"
33. "Inside Odesa cathedral after Russian missile strike"
34. "Ukraine war: Western armour struggles against Russian defences"
35. "Russia urged to renew Ukraine grain deal at Africa summit"

36. "Ukraine war: Putin says Russia does not reject peace talks"
37. "Ukrainians trained to become weapons instructors"
38. "Ukraine war: Kyiv warns Russia as Moscow skyscraper hit in second drone attack"
39. "Ukraine war: Russia hits blood transfusion centre, says Zelensky"
40. "Ukraine replaces Soviet emblem on Motherland statue"
41. "Russia's new schoolbook aims to justify war on Ukraine"
42. "Ukraine fires military conscription officials for taking bribes"
43. "Russia sanctions UK politicians and journalists"
44. "Ukraine war: Russia says drone injures five at Kursk railway station"
45. "Gas prices rise on fears of strikes in Australia"
46. "Ukraine war: The men who don't want to fight"
47. "Poland investigates cyber-attack on rail network"
48. "Ukraine war: Putin influencers profiting from war propaganda"
49. "Ukraine condemns 'sham' elections in Russian-occupied regions"
50. "Ukraine's Zelensky expected to meet Biden during US trip"
51. "Ukraine's Crimea attacks seen as key to counter-offensive against Russia"
52. "First grain ships arrive in Ukraine using new route"
53. "Biden vows to stand by Ukraine, despite budget fiasco"
54. "The real life consequences of a Congress in crisis"
55. "Ukraine dam: Rebuilding shattered lives after Ukraine's dam collapse"
56. "North Korea sending Russia military equipment, US claims"
57. "Ukraine fears drone shortages due to China restrictions"
58. "Ukraine war: Avdiivka civilians cling on amid Russian assault"
59. "Ukraine war: Forced evacuations as Russian attacks intensify"
60. "Ukraine war: Russians likely targeted Khmelnytsky nuclear plant – Zelensky"
61. "Ukraine war: Russian attacks force evacuations of children"
62. "Ukraine war: Zelensky says Israel-Gaza conflict taking focus away from fighting"
63. "Ukraine war: Military chiefs in Kyiv under pressure over deadly Russian strike"
64. "Ukraine war: Marines gain riverbank foothold but front lines barely move"
65. "Ukraine war: The Russians fighting for a Ukrainian passport"
66. "Queen Camilla praises women journalists in war zones"
67. "Ukraine still hopeful for US aid package after Senate setback"
68. "Laura Kuennsberg: Ukraine in 'mortal danger' without aid, Olena Zelenska warns"
69. "Volunteers' aid trip for Ukrainian refugees"
70. "Zelensky to US: 'We hope we can count on you'"

71. "Putin: Russia can't exist without sovereignty"
72. "Russia-Ukraine war: Putin tells Russia his war objectives are unchanged"
73. "Ukraine war: Shell shortages force us to limit firing, Ukrainian troops tell BBC"
74. "Ukraine military seeks extra 500,000 soldiers - President Zelensky"
75. "Ukraine war: New Christmas date marks shift away from Russia"
76. "Sunak vows that Ukraine will never be alone as he pledges £2.5bn package"
77. "Zelensky calls for seized Russian billions to rebuild Ukraine"
78. "UK citizen army: Preparing the 'pre-war generation' for conflict"
79. "Russian oil getting into UK via refinery loophole, reports claim"
80. "Zelensky calls for army renewal as top general replaced"
81. "Ukraine war: Zaluzhnyi sacking will not instantly solve battlefield woes"
82. "Trump says he would 'encourage' Russia to attack Nato allies who do not pay their bills"
83. "Exhausted Ukraine struggles to find new men for front line"
84. "War-weary Ukrainians endure as Russia's invasion drags on"
85. "Ukraine war: Deadly strike on Russian shopping centre in Belgorod"
86. "Ukraine Russia war: US warns Avdiivka could fall"
87. "Biden condemns House taking break without passing fresh Ukraine aid"
88. "Ukraine war: 'Artificial shortage' of weapons helps Putin, says Zelensky"
89. "Ukraine visa schemes to be extended by 18 months"
90. "Avdiivka: Russia accused of executing prisoners of war after Ukraine withdraws"
91. "Russia 'struggling with supply of weapons and ammunition' for Ukraine war - Western officials"
92. "Ukraine refugee in Colchester says visa rule allows her time to retrain"
93. "Home for Ukraine: One in five Ukrainians in South East return home"
94. "Ukraine war: 'Not possible' to stay in UK, says family"
95. "Ukraine war: Frontline medics count the cost of two years of war"
96. "Two years into Russia's invasion, exhausted Ukrainians refuse to give up"
97. "Ukrainian refugees mark two years of war"
98. "Ukraine two years on: 'I no get choice but to go back'"
99. "Leeds Council appeals for more Ukrainian refugee hosts"
100. "UK reaffirms Ukraine support on war anniversary"
101. "All of Europe has 'skin in the game' in Ukraine war - Estonian PM"
102. "King Charles says Ukraine faces 'indescribable aggression'"
103. "Ukraine war: The sea drones keeping Russia's warships at bay"
104. "Occupied Ukraine encouraged to vote in Russian election by armed men"

105. “Ukraine war: Russian schoolbook urges teenagers to join the army”

в) декларативні:

1. “Ukraine war: Boy of 5 among civilians killed in shelling”
2. “Ukraine: Swindon field hospital bus project almost complete”
3. “Russia does not occupy Bakhmut, defiant Zelensky tells G7”
4. “Ukraine clinic devastated by Russian missile strike”
5. “Russian air strike hits Ukraine grain stores causing huge explosion”
6. “Ukrainian drone destroys Russian supersonic bomber”
7. “Ukraine war: Kyiv hit by new massive Russian drone attack”
8. “Ukraine war: Three killed in overnight missile attack on Kyiv”
9. “Ukraine war: Kyiv says it shot down Russian hypersonic missiles”
10. “Ukraine war: Russia launches ninth wave of missile attacks on Kyiv this month”
11. “G7 summit: Zelensky accuses some Arab leaders of ‘blind eye’ to war ahead of Japan trip”
12. “Ukraine conflict: Black Sea grain deal extended for two months”
13. “Ukraine war: Girl, 2, killed and many injured in Dnipro after Russian strike”
14. “Ukraine war: Russia says it thwarted major Ukrainian offensive”
15. “Twenty-nine communities flooded after dam breach – Ukraine”
16. “Ukraine counter-offensive actions have begun, Zelensky says”
17. “Kherson flooding: Ukraine evacuation boat attacked by Russia, killing three”
18. “Putin says Western sanctions have failed to isolate Russia”
19. “Ukraine dam: A building is seen floating along the Dnipro river in the Kherson region”
20. “Ukraine dam: Hundreds of thousands without drinking water, says Zelensky”
21. “Russia renews drone and missile attacks on Ukraine”
22. “Ukraine strikes Chonhar bridge to Crimea, says Russia”
23. “Twin sisters among 11 killed by Russian strike in Ukraine”
24. “Tanks and armed Wagner soldiers take over Rostov streets”
25. “Ukraine war: At least 43 injured in daylight strike in Kharkiv region”
26. “Ukraine war: More than 20 drones shot down in latest attack”
27. “Ukraine war: Russian general fired after criticising army leaders”
28. “British soldier Shareef Amin returns to Ukraine after life-changing injury”
29. “Russian drone stamped ‘Made in Ireland’ investigated”
30. “Zelensky visits Snake Island on Ukraine War’s 500th day”
31. “Ukraine war: Russia strikes Ukraine grain after ending sea deal”
32. “Ukraine war: Russia hits Odesa after killing grain deal”
33. “Trevor Reed: Ex-US marine freed by Russia is injured fighting in Ukraine”

34. "Ukraine war: UK criticised for 'lack of understanding' of Wagner's activities in Africa"
35. "Russian general who ran Ukraine war fired – report"
36. "Ukraine war: Brit was killed while trying to rescue Ukrainians – inquest"
37. "Wagner boss Prigozhin confirmed dead in plane crash – Moscow"
38. "Samuel Newey: British volunteer, 22, killed fighting in Ukraine"
39. "Samuel Newey: British volunteer killed in Ukraine 'had a giving heart'"
40. "Ukraine's defence minister Oleksii Reznikov dismissed"
41. "British Challenger 2 tank hit in Ukraine"
42. "Ukraine war: Kyiv foils big Russian drone attack, officials say"
43. "First grain ships arrive in Ukraine using new route"
44. "Russian air defence system destroyed in Crimea, Ukraine says"
45. "Zelensky: Thousands of children abducted by Russia"
46. "Ukraine war: Every family in Hroza village affected by missile attack"
47. "Russian bombing of Kherson region at record high, says Ukraine"
48. "Russia strikes civilian ship in Black Sea port of Odesa – Ukraine"
49. "Ukraine war: Kyiv hit by first air attack in 52 days, say authorities"
50. "Ukraine war: Russian artist Sasha Skochilenko jailed for anti-war messages"
51. "David Cameron makes first official visit to Ukraine"
52. "Poland truck protests leave Ukrainian drivers stranded"
53. "Ukraine war: Kyiv hit by biggest drone attack since war began"
54. "Ukraine spy chief's wife poisoned, says Kyiv"
55. "Ukraine war: Russia accused of killing unarmed Ukrainian prisoners of war"
56. "Ukraine: Russian official confirms general's death in action"
57. "Zelensky abruptly cancels US Senate briefing amid funding row"
58. "Ukraine war: Russia hits blood transfusion centre, says Zelensky"
59. "Ukraine replaces Soviet emblem on Motherland statue"
60. "Ukraine claims killing of 'traitor' ex-MP Ilya Kyva in Russia"
61. "Putin makes rare foreign trip to Gulf states"
62. "Ukraine mobile network Kyivstar hit by 'cyber-attack'"
63. "Hungary blocks €50bn of EU funding for Ukraine"
64. "The Ukrainian triplets born into war"
65. "Ukraine war: Russia captures key town near Donetsk"